

OKTOBRIS 2013
Nr. 10 (220)

LOGS

LATVIJAS PAŠVALDĪBU SAVIENĪBAS IZDEVUMS

ILGTSPĒJĪGA FINANŠU ATTIECĪBU FORMULA – PROPORCIONALITĀTE

Lai pašvaldības droši varētu lūkoties nākotnē, lai katrā teritorijā būtu drošības izjūta, ka gadiem veidotais netiks sagrauts ārēju apstākļu dēļ, nepieciešamas stabilas finanšu attiecības starp valsts un pašvaldību budžetiem.

Stabilitātes kritērijs ir objektivitāte. Pašvaldību ienākumi nedrīkst būt atkarīgi no politisko vai personisko uzskatu maiņas centrālajā valdībā, no valdošo partiju patikas vai nepatikas. Ilgtermiņā nav pieļaujama situācija, ka, variējot ar budžeta veidošanas nosacījumiem, centrālā valdība varētu voluntāri samazināt ienākumus pašvaldībām kopumā vai atsevišķām pašvaldību grupām.

Šādu ilgtspējīgu formulu sniedz LPS priekšlikums noteikt pašvaldību daļu procentos no visiem valstī iekasējamajiem nodokļu ieņēmumiem. Šo priekšlikumu var īstenot, ik gadu aprēķinot pašvaldībām piekrietošo likmi no iedzīvotāju ienākuma nodokļa (kamēr saglabā šo nodokli pašreizējā proporcijā no darbaspēka nodokļu kopsummas). Pat tad, ja nodokļu politika tiktu mainīta – palielināts vai samazināts nodokļu slogs, ieviesti jauni nodokļi un atcelti vecie –, pašvaldību pastāvīgie ieņēmumi mainītos proporcionāli valsts kopējām iespējām.

No ilgtspējības viedokļa pilnīgi nepieņemams ir valdības piedāvātais risinājums, ka pašvaldību ieņēmumi augtu “ne lēnāk” par valsts pamatbudžeta izdevumiem pamatfunkcijām. Šāds formulējums rada vismaz trīs veidus, kā pēc patikas samazināt pašvaldību ieņēmumus:

- palielinot nodokļu daļu, ko neuzrāda budžetā (piemērs – otrā līmeņa pensiju fondi);
- palielinot valsts speciālo budžetu (ja tiktu uzklausīts pašvaldību un ceļinieku priekšlikums atjaunot ceļu fondu kā speciālo budžetu, tad valdība varētu samazināt citus pašvaldību ieņēmumus);
- palielinot attīstības daļu valsts pamatbudžetā, pamatfunkciju izdevumi samazinātos (rastos iespēja atkal samazināt pašvaldību ieņēmumus, salīdzinot tos ar pamatfunkciju izdevumiem).

Labā politika ir tāda, kas, pat sagadoties vissliktākajiem apstākļiem, tomēr dod pieņemamu rezultātu. Tāpēc mums jāturpina sarunas par LPS piedāvāto proporciju un jāskaidro iedzīvotājiem tās ekonomiskā nozīme.

Andris Jaunsleinis,
LPS priekšsēdis

Ojāra Martinsona foto

REDAKTORE

Gunta Klismeta
67326634, 29428303
fakss 67212241
gunta@lps.lv
skype: guntaklismeta

REDAKTORES VIETNIECE

Daina Oliņa
67508530, 29130839
fakss 67212241
daina.olina@lps.lv
skype: dainolina

MŪSU ADRESE

Latvijas Pašvaldību savienība
Mazajā Pils ielā 1,
Rīgā, LV 1050

ISSN
1407-3560

Izdevējdarbības licence
Nr. 1740

Bez redakcijas atļaujas
pārpublicēt aizliegts

Publicētie raksti ne vienmēr
pauž LPS viedokli

“EIROPAS GADA PAŠVALDĪBA 2013”
15 DIENU CEĻOJUMS AR 148 PIETURVIETĀM 2

PAŠVALDĪBU SAVIENĪBĀ
INFORMĀCIJAI UN DARBAM 26

JAUNĀS TEHNOĻIJAS
DATU GLABĀŠANA “MĀKONĪ” –
KĀ PĀRVARĒT EMOCIONĀLO BARJERU? 31

EIROPAS SAVIENĪBĀ 32

PROJEKTI

MŪZIKA VEIDO EIROPU 34
VASARAS IZSKAŅA – TALSU DRAUGU ZĪMĒ 36

REKLĀMA

GUDRĀ GRANULU APKURES KATLA PRIEKŠROCĪBAS 38

ZIŅAS

LATVIJAS PILSĒTĀS UN NOVADOS 40

REKLĀMA

SILTUMS JŪSU MĀJĀ 43

ANEKDOTES

ATPŪTAI, ATELPAI, SMAIDAM 44

Gunta Klismeta
redaktore

Daina Oliņa
redaktore vietniece

atvasaras ceļojumos

Žurnālu iespējams abonēt, piezvanot pa tālruni **67 508 530** vai **67 326 634**

15 DIENU CEĻOJUMS AR 148 PIETURVIETĀM

Gunta Klismeta un Ilze Mutjanko

Eiropas **2013**
Gada pašvaldība

Augusta pēdējā nedēļā un 12 septembra dienās pasmīt cilvēku lielai delegācijai, kuras sastāvā bija pārstāvji no Latvijas Pašvaldību savienības, četrām ministrijām – Kultūras, Labklājības, Veselības un Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas, kā arī no AS “Swedbank”, SIA “Lattelecom”, “Latvijas Avīzes” un žurnāla “Logs”, bija dota unikāla iespēja apceļot 15 Latvijas pašvaldības – konkursa “Eiropas Gada pašvaldība 2013” otrās – nacionālās kārtas dalībnieces.

Konkursa finālam pašvaldības izvirzīja visi pieci plānošanas reģioni – pa trim no katra, un tās tika vērtētas divās kategorijās: lielo pilsētu grupā un novadu grupā. Par uzvaru konkursa četrās nominācijās – “Pašvaldība kultūrai”, “Pašvaldība integrācijai un iekļaušanai”, “Pašvaldība veselībai” un “Pašvaldība Eiropas Savienības vērtību popularizēšanai” un titulu “Eiropas Gada pašvaldība 2013” sacentās **Jelgava, Jūrmala, Liepāja, Rēzekne** un **Valmiera** lielo pilsētu grupā un desmit novadi – **Alūksnes, Amatas, Iecavas, Jēkabpils, Kandavas, Preiļu, Rēzeknes, Rucavas, Siguldas** un **Talsu novads**.

Otrās kārtas laikā vērtētāji ne vien iepazinās ar 15 pašvaldībās uzcelto, rekonstruēto, izveidoto, iegādāto, nodrošināto, atbalstīto, noorganizēto un citādos veidos paveikto, lai atbilstoši konkursa kritērijiem saliktu punktus vērtēšanas tabulā, bet arī meklēja īpašos stāstus un centās ieraudzīt cilvēkus, kuri daudz darba, pūļu un nesavtības ieguldījuši savas apkaimes un līdz-

civēku dzīves uzlabošanā, lai nominētu viņus Eiropas Gada cilvēka titulam.

Vērtēšanas komisija 15 pašvaldībās redzēja, dzirdēja un piedzīvoja ļoti daudz un par šo pieredzi un bagātību, kas tika tverta ar acīm, ausīm un sirdi, saka lielu paldies gan visu apmeklēto pilsētu un novadu domju un iestāžu vadītājiem un darbiniekiem, gan jo īpaši – apciemoto objektu saimniekiem!

Konkursceļojuma laikā vērtēšanas komisija izmantoja desmit pārvietošanās veidus un līdzekļus: kājām un ar auto visos novados un pilsētās, elektromobiļus, velosipēdus, gaisa tramvaju un bobsleja kamanas Siguldā, motorlaivu Lubāna ezerā, plostu Alūksnes ezerā, upes tramvaju Valmierā un pat kamieli – Amatas novada “Rakšos”.

Vērtētāji ar prieku un pateicību baudīja jauniepažītus ēdienus un dzērienus, piemēram, viduslaiku mielastu Siguldas pili, vairāku veidu pašdarītus vīnus un ozolzīļu kafiju Kandavā, Latgales *šmakovku* un Preiļu sieru, profitrojļu zupu Ates dzirnavās, zāļu un garšaugu tējas Valmierā, zivis no jūras, ezeriem un diķiem, Liepājas “menciņus” un Rucavas balto sviestu, visdažādāko šķirņu, izmēru un krāsu ābolus un citas rudens veltes, un vēl daudzko citu gan Pierīgā un Latgalē, gan Vidzemē, Kurzemē un Zemgalē.

Vērtētāji arī paši mācījās – apguva vairākus vārdus trīs “svešvalodās” – latgaliešu, malēniešu un rucavnieku mēlē, kā arī iegaumēja dažas dzīves atziņas. Viena no tām, kas pieder latgaliešu literātam un grāmatniekam Andrievam Jurdžam no Rogovkas, skan tā: “*Gods un slava ātri zūd, bet laba slava nesatrūd.*” Lai labā slava ilgus gadus būtu gan konkursantiem, gan pašam konkursam!

1. diena – SIGULDAS NOVADĀ

S!GULDA AIZRAUJ

Sigulda aizrauj – ar piedzīvojumiem, ātrumu, takām, upēm, augstumu un balsīm. Ar Siguldas vārdu saistās gan ziemas sports Latvijā, gumijlēšana, “Aerodium”, “Mežakaķis” un “Siguldas piedzīvojumu parks”, gan rudens zelta lapu laiks Turaidā, Dainu kalns, Gūtmaņa ala un Maijas mīlestības stāsts, gan visdažādākie festivāli un Opermūzikas svētki 21 gada garumā. 2007. gadā Sigulda ar krāšņiem pasākumiem nosvinēja savu astoņsimtgadi, bet nākamgad kopā ar Rīgu būs Eiropas kultūras galvaspilsēta. Beidzamajā laikā apzīmējumiem par Siguldu kā parku, vēstures un skaistu nostāstu pilsētu pievienojies vēl viens – Sigulda ir Mīlestības pilsēta, ko apliecina “Laimas” dāvētais pulkstenis Stacijas laukumā.

P₁ 27. augustā, satikušies Pils ielā iepretim Siguldas muižas vārtiem, kur līdzās Dainu tēva **Krišjāņa Barona pieminēklim** rindoja metāla **“Bruņinieku parāde”** un iekārtojos **amatnieku tirdziņš**, sēdāmie elektromobiļos un devāmie ekskursijā pa vienu no skaistākajām Latvijas pilsētām. Gidu pienākumus veica Siguldas tūrisma attīstības aģentūras direktore Laura Konstante un domes Sabiedrisko attiecību un komunikācijas nodaļas vadītāja Diāna Kondratenko, bet pērn, tiesa, ne elektromobiļu, bet velogidu lomā bija iejutušies seniori, kuri piedalījās unikālā projektā “Ome Bike” un nedēļas garumā iepazīstināja Siguldas viesus ar pilsētas interesantākajām vietām. Jāpiebilst, ka vecākā projekta dalībiece bija 81 gadu “jauna”.

P₂ Mūsu ceļojuma pirmā apstāšanās – pie **Siguldas 1. pamatskolas sporta laukuma**, kura oficiāla atklāšana bija paredzēta pēc dažām dienām. Jaunajā sporta laukumā, kas pieejams ikvienam novada iedzīvotājam, izveidots skrejceļiņš, vieglatlētikas sektors, ieklāti mākslīgie futbola un basketbola laukumu segumi, izveidots volejbola laukums un tāllēkšanas bedre. Šeit uzstādīti arī āra trenāžieri, līdztekas, līdzsvara baļķis un dubultā zviedru siena.

P₃ Savukārt **pensionāriem** jau pusotru gadu ir savs **“Namiņš”**, kur sirmie ļaudis rīko gan dažādus saietus un izstādes, gan dzied un dejo, nūjo un vingro, ada un tamborē. Pavisam Siguldas novadā ir vairāk nekā trīs tūkstoši pensionāru, bet pensionāru biedrībā “Sigulda” aktīvi darbojas pāri 200 senioriem no pilsētas un ap 80 pensionāru no Siguldas pagasta. Biedrību vairākus “sasaukumus” vada Alfons Jumilķis. Viņa tuvākie palīgi ir vietniece Mārīte Rutka un dzīvesbiedre Inese Ārija, kuras pārziņā ir mantu apmaiņas punkts, kur vieni atnes sev nevajadzīgās drēbes, apavus, bērnu preces un sadzīves priekšmetus, lai citā ģimenē šīm lietām sāktos otrs mūžs. Apmaiņas punktā viss ir bez maksas. Vērtēšanas

komisija ar interesi apskatīja vīru sarūpētos aksesuārus – dažnedažādas kaklasaites, bet vēl aktīvāk izpētīja otru tobrīd “Namiņā” iekārtoto izstādīti – cepures un kā jau pie vecmāmiņām – labprāt pamieļojās ar gardajiem ievārijumiem un vēl garšīgākajām pankūkām.

P₄ Arī suši visā Latvijā vislabāk garšojot tieši Siguldā – tā vismaz apgalvo vietējie. Kur? Ļoti oriģinālā vietā – **kinoteātrī “Lora”**, ko par tikšanās vietu ar vērtēšanas komisiju bija izvēlējis Siguldas novada domes priekšsēdētājs Ugļis Mitrevics un domes radošā brigāde, kultūras guru Jolantu Borīti ieskaitot. Izsmelošā prezentācijā vārdos, bildēs un skaņās viņi atklāja, kas paveikts, patlaban noris un tiek plānots novadā un ar ko Sigulda aizrauj. Klausīdamies domnieku stāstījumu, Rīgas ciemiņi varēja izbaudīt galvaspilsētas kinoteātros neredzētas ērtības – lieli un komfortabli ādas krēsli, pie katra arī neliels galdiņš un iespēja pasūtīt gardas uzkodas un dzērienus seansa laikā.

P₅ Pērn **Siguldas pils kompleksā** īstenots Eiropas Savienības līdzfinansētais projekts par pilsdrupu rekonstrukciju un infrastruktūras pielāgošanu tūrisma produkta attīstībai, un šovasar apmeklētāji jau priecājās par pilnībā atjaunoto Jaunās pils torni, rekonstruēto terasi un labiekārtoto teritoriju, kas pamazām tiek pārveidota par radošo kvartālu ar Siguldas novadam raksturīgo amatu meistaru un mākslinieku piedāvājumu.

P₆ Radošajā kvartālā jau iekārtojosies **papīrmākslas darbnīca “Viktora vēstules”**. Vienlaikus tā ir mākslas galerija, kurā var iepazīt mākslinieces Zinaīdas Ceskes daiļradi, vērot un apgūt papīrliešanas procesu, klausīties mūziku plašu atskaņotājā un atcerēties stāstu par Turaidas Maijas un Siguldas muižas dārznieka Viktora traģisko, taču romantisko mīlestību. Te iespējams uzrakstīt vēstuli kā senos laikos – uz pašizgatavota papīra, ar tušu, otiņu vai spalvaskātu un nosūtīt sveicienus no Siguldas muižas uz jebkuru vietu pasaulē.

“EIROPAS GADA PAŠVALDĪBA 2013”

P₇ Neraugoties uz stacionārās veselības aprūpes reformu, siguldiešiem izdevies saglabāt savu slimnīcu, kuras pilnais nosaukums ir **Rīgas rajona slimnīca**. Piesaistot ES fondu un Klimata pārmaiņu finanšu instrumenta līdzekļus, pēdējos gados šeit veikti daudzi uzlabojumi. Šogad ar pašvaldības atbalstu modernizētas dzemdību nodaļas jaundzimušo aprūpes tehnoloģijas. Slimnīca veic gan valsts pasūtījumu pacientu ārstēšanai, gan sniedz arī vairākus maksas stacionāros un ambulatoros pakalpojumus un ir Latvijā lielākā medicīnas tūrisma eksportētāja. Lai vērtētājus netraumētu ar tik iespaidīgu piedāvājumu kā kuņģa izmēra samazināšanas operācija, speciālistu vadībā arī mums nācās apgūt dažus vienkāršus vingrojumus, ko ikviens var veikt gan mājās, rītos no gultas ceļoties, gan pie datora sēžot. Jāatzīmē, ka Siguldas novada pašvaldība ik gadu maijā un septembrī organizē Veselības dienas, kad novadā deklarētie iedzīvotāji var bez maksas apmeklēt dažādus ārstus un lekcijas. Pērn Veselības dienu piedāvājumus izmantojuši ap 1600 novadnieku.

P₈ Labiekārtotajā **Stacijas laukumā**, ko rotā jaunais “**Laimas**” pulkstenis kā dāvana visromantiskākajai pilsētai, košs un atmiņā paliekošs brīdis bija tikšanās ar topošo operas cerību Juri Irbi, liekot uz brīdi ienirt Siguldas Operas svētku noskaņās. Atraktīvi ciemiņus un garāmgājējus uzrunāja Siguldas bērni un jaunieši, bet no viņiem neatpaliek arī vecmāmiņas – kad zeķu un cimdu pieadīts pulka, omītēm nav nekas pretī apadīt un aptamborēt arī ko netradicionālu. Tā Ziemas festivāla ietvaros dāmu klubs “Madaras” sadarbībā ar Siguldas Jaunrades centra motodarbnīcas puīšiem radīja īpaši *uztjūnētu*

motorolleru. Stacijas laukumā arī ikdienā bieži var sastapt radošus Jaudis, jo ilgu gadu neizmantojāmā ūdenstornī tagad izveidota mūsdienīga **mākslas un kultūras telpa “Siguldas Tornis”**.

P₉ Dažas dienas pirms oficiālās atklāšanas konkursa komisijai bija iespēja apmeklēt jauno **Laurenču sākumskolu**, kas ir nepārasta mācību iestāde. Te 122 bērni varēs uzturēties no septiņiem rītā līdz septiņiem vakarā un ne tikai apgūt zināšanas teorētiski un praktiski, bet arī aizpildīt pēcpusdienas cēlienu ar dažādām nodarbībām gan telpās, gan svaigā gaisā. Turklāt mācību programmas top vecāku un pedagogu sadarbībā, uzsvāru liekot uz dabas un moderno tehnoloģiju, kā arī angļu valodas apguvi jau no 1. klases. Līdzās skolai top **Laurenču sporta un aktīvās atpūtas centrs** ar mākslīgā seguma distanču slēpošanas trasi, ko vasarās varēs izmantot skrītuļošanai un skriešanai. Trasei blakus slejas Baltijā augstākais alpinisma jeb **Ežu tornis**.

P₁₀ Kopš 2010. gada Sigulda sevi dēvē arī par olimpisko pilsētu – tieši te kaldinātas kamanīnbraucēju brāļu Šicu un skeletonista Martina Dukura olimpiskās medaļas. Dienas noslēgumā, lai vēl vairāk gūtu apstiprinājumu tam, ka Sigulda patiesi spēj aizraut, arī vērtētāji pārbaudīja savu uzdrīkstēšanos, varēšanu un nervus, **bobsleja un kamanīņu trasē** “izņemot virāžas” ar ātrumu 80 km/h.

Jūrmalnieki par savu pilsētu saka: pilsēta uz viļņa – uz pārmaiņu un veiksmes, mīlestības un cerību viļņa! Jūrmala ir lielākā Baltijas valstu kūrortpilsēta, pirmā Latvijas pilsēta, kas uzņemta Eiropas Kūrortu asociācijā, un Latvijā vienīgā, kam piešķirts Veselīgas pilsētas statuss. Jūrmalas pašvaldības Labklājības pārvaldes vadītāja Laima Grobiņa ar lepnumu papildina, ka šogad apstiprināts veselības veicināšanas plāns Jūrmalas pilsētai 2013.–2020. gadam, pilsētā tiek īstenots 21 veselību veicinošs projekts un darbojas septiņas programmas. Bet Jūrmalu var dēvēt arī par abu dzejas dižgaru – Raiņa un Aspazijas – pilsētu.

P₁₁ Jūrmalnieki vērtēšanas komisiju 28. augustā sagaidīja **Jūrmalas pilsētas muzejā**. Tā direktore Inta Baumanē, kura šajā amatā ir jau 33 gadus, teic: “*Ja jāizvēlas būt par templi vai forumu, mūsu muzejs allaž bijis forums.*” Jūrmalas pilsētas muzejs ir viens no modernākajiem Latvijā, ar interaktīvām iespējām un bagātīgu krājumu kolekciju, kuras

2. diena – JŪRMALĀ

eksponāti stāsta par dzīvi kūrortā no 19. gadsimta beigām līdz pat mūsdienām. Te ir lielākā peldkostīmu kolekcija Latvijā, senās Jūrmalas pastkartes, ievērojamu mākslinieku un zemūdens arheoloģijas darbi. Muzejā regulāri notiek muzejpedagoģiskas nodarbības bērniem un skolēniem, radošas nodarbības bērniem un vecākiem un pasaku darbnīcas, kā arī tematiskas ballītes un muzeja draugu pulciņa nodar-

bības jaunāko klašu skolēniem. Savukārt pieaugušie attīsta un pilnveido savas prasmes zīmēšanas un gleznošanas studijā. Jūrmalas pilsētas muzejam ir arī divas filiāles – Aspazijas māja un brīvdabas muzejs.

P₁₂ **Jūrmalas brīvdabas muzejā Lielupē** izveidota 19. gadsimta piekrastes zvejnieka sēta ar tai raksturīgām ēkām. Te var apskatīt arī enkuru un zvejas laivu kolekciju, bet virvju vīšanas darbnīcā – lielāko virvju kolekciju Latvijā. Zvejnieka mājā darba kārtībā ir aužamās stelles, un tur iespējams veidot dažādas figūriņas, vārti ziepes un vērot, kā top koka karotes un rotaļlietas, cik meistarīgi darbojas stikla pūtēji, kā “adās” cimdi un zeķes un top polimēra rotas. Muzejā tiek rīkotas Amatu dienas, kad apmeklētāji iepazīst Jūrmalas senāko nodarbošanās veidu – zvejniecību un ar to saistītas amatu prasmes – virvju vīšanu, tīklu lāpīšanu un mezglu siešanu. Ikviens var pārbaudīt roku veiklību kādā no tiem un arī nobaudīt tikko ceptas “bada pankūkas”. Pērn septembrī brīvdabas muzejs rīkoja Vīna svētkus, un pieredzējuši vīndari dalījās savos vīna darīšanas noslēpumos un ieteikumos. Ik vasaru te tiek pulcināti arī bijušā zvejnieku kolhoza “Uzvara” darbinieki viņiem veltītā pēcpusdienā, bet muzeja vadītājas pienākumu izpildītāja Daiga Sējāne priecājas, ka veidojas arī jaunas tradīcijas – kāzu organizēšana un latviešu gadskārtu svētku svinēšana.

P₁₃ Savukārt pilsētas muzeja otra filiāle – Aspazijas māja patlaban ir slēgta uz restaurāciju, bet tās vadītāja Ārija Vanaga to “kompensēja” ar iespēju komisijai uzvest acis **vides objektam “Raiņa priedes”**, kas top **tēlnieka Kristapa Gulbja mājā**. Skulptūra tiks uzstādīta kāpās, kur tā vizuāli sasauksies ar pēdējo no leģendārajām trim priedēm, kas tautā pazīstamas kā Raiņa priedes. Vairāk nekā sešus metrus augsto skulpturālo objektu uzstādīs simtgadīgās nokaltušās priedes vietā. Jaunās “Raiņa priedes” veidotas no nerūsējoša tērauda un kontrastējoša patinēta tērauda, un to otrā pusē ierakstīti Raiņa dienasgrāmatu fragmenti, lai ļautu katram pašam veidot savu priekšstatu par šo Latvijas kultūras dižgaru.

P₁₄ Šovasar **pie Kauguru glābšanas stacijas** tika atvērta **pludmale cilvēkiem ar īpašām vajadzībām**. Tā speciāli labiekārtota neredzīgo cilvēku ērtībai un drošībai – ceļu uz jūru vieglāku dara universālā dizaina elementi, pludmalē atrodas pielāgotas ģērbtuves, un, lai peldēšanas padarītu drošāku, jūrā izvietotas īpašas pīkstošas bojas. Glābšanas stacijā pieejams arī speciāls aprīkojums, ko cilvēki ar redzes invaliditāti var izmantot bez

maksas. Viņu rīcībā ir divi tandēmvelosipēdi, vairākas bumbas dažādām spēlēm, arī ūdenī, jo tās aprīkotas ar skaņas signālu, tāpat speciālas spēļu kārtis un šaha komplekts. Peldētgrībētājiem, dodoties jūrā, jāuzliek aproces, kas spēj noteikt cilvēka atrašanās vietu no krasta.

P₁₅ Vērtēšanas komanda paviesojās arī **Kauguros – dienas aprūpes centrā pensijas vecuma cilvēkiem**, kur aktīvi notiek kora un deju nodarbības, mācās svešvalodas un darina skaislus rokdarbus, un **dienas aprūpes centrā bērniem ar funkcionāliem traucējumiem**, kur sev mājvietu radusi māmiņu organizācija “Mūsu pērlītes”. Dienas centrā vienlaikus var uzņemt 15 bērnus vecumā no trim līdz 18 gadiem. Te viņiem tiek nodrošināta gan nepieciešamā ikdienas aprūpe, gan dažādas nodarbības, lai attīstītu pašaprūpes iemaņas un veicinātu saziņas prasmes un intelektu.

P₁₆ Pērn ruden **pie Mežmalas vidusskolas** tika atklāts Jūrmalā pirmais **ielu vingrošanas komplekss**. Tagad tur pulcējas gan apkaimes jaunieši, gan notiek ielu vingrotāju kustības treniņi. Novērotā vecumu amplitūda šeit esot no sešiem līdz 60 gadiem, turklāt ar ielu vingrošanas rīku palīdzību sevi stiprina abu dzimumu entuziasti.

Gan aizpagājušajā gadā, gan pērn Jūrmalas pilsētas dome uzstādījusi arī visiem pieejamus brīvdabas trenāžierus Dzintaru mežaparkā, Mellužu parkā un Kapteiņa Zolta ielas izejā uz jūru – kopumā pilsētā ir 11 brīvdabas trenāžieri.

P₁₇ **Dzintaru mežaparks** paredzēts gan aktīvās, gan mierīgas atpūtas cienītājiem. Tas atklāts 2008. gada vasarā, bet Jūrmalas pašvaldība ik gadu papildina tā infrastruktūru ar jaunām un atraktīvām brīvā laika pavadīšanas iespējām. Parks pieejams ikvienam un bez maksas. Šeit ir trīs bērnu rotaļu laukumi, atsevišķi celiņi skrituļslidotājiem, velosipēdistiem un gājējiem, skeitparks un strībola laukumi. Ziemā parks ir izgaismots, un skrituļslidotāju celiņš tiek pārveidots par visiem pieejamu distanču slēpošanas trasi. Dzintaru mežaparka virsotne ir 36 metrus augstais skatu tornis, ko tāsdienas gides – Jūrmalas pilsētas domes Ekonomikas un attīstības nodaļas projektu vadītājas Anetes Ābelītes interpretācijā var nosaukt par simbolu Jūrmalas augšupejai.

3. diena – KANDAVAS NOVADĀ

Kandava tiek dēvēta par Abavas senlejas pērli un Kurzemes Šveici, bet šeit ir arī vienīgā vieta Latvijā, kur aug ļoti retās krūmu čužas, kas ierakstītas Sarkanajā grāmatā un iemūžinātas jaunajā Kandavas novada ģerbonī. Tas apstiprināts šopavasār, kaut gan Kandavas novadam pieder pirmatklājēja gods, jo tas izveidots jau 1999. gadā. Pie novada raksturīgām iezīmēm jāmin iedzīvotāju forumi un apkaimes ideju darbnīcas, spēcīgā biedrība “Kandavas partnerība”, kas apvieno pašvaldību un tās iestādes, uzņēmējus, nevalstiskās organizācijas un fiziskās personas ar mērķi veicināt un atbalstīt sabiedrības iesaisti lauku teritorijas attīstībā, un dalība Eiropas lauku pašvaldību hartā, kurā pārstāvētas visas ES valstis un Kandava ir vienīgā no Latvijas.

P₁₈ Šogad Kandavas novads ticis ne vien pie ģerboņa, bet arī savas himnas, kas pirmatskaņojumu piedzīvoja novada svētkos 24. maijā koncertā “Dziesma ir mīlestība”. Tā labi skanēja arī 30. augustā pie **Kandavas novada domes**, sagaidot konkursa vērtēšanas komisiju.

P₁₉ Savukārt viens no kandavnieku saukļiem skan: Kandava – dzīvo ar garšu! Par to vispirms pārliecinājāmies **Zemītes pagastā**, kur ne vien noklausījāmies prezentāciju par novadu un iepazīnāmies ar biedrību “Dzirnavstrauts”, bet pagasta pārvaldes vadītājas Ritas Diduhas vadībā nogaršojām arī kārumus no ņammīgo krājumu klāsta.

P₂₀ Arī vānenieki un **Vānes pagasta** pārvaldes vadītāja Daina Priede viesus **atpūtas parkā** sagaidīja ar Vānes gardumiem un dziesmām. Vai zināt, kāds tas vānenieks ir? Mednieks, kaskopis – siera ražotājs, piensaimnieks, bitenieks, rožu audzētājs – tāpēc vāneniekiem uz galda netrūkst nekā.

P₂₁ **Asociācija “Dzīvesprieks”**, kas arī atrodas Vānes pagasta teritorijā, dibināta 1994. gadā ar mērķi nodrošināt sociālo aprūpi, sociālo rehabilitāciju un arodizglītību bāreņiem, bez vecāku gādības palikušajiem un jauniešiem no disfunkcionālām un riska ģimenēm. Šajos gados palīdzēts vairāk nekā 300 jauniešiem. “Dzīvespriekā” audzēkņi apgūst gan vispārīzglītojošos priekšmetus, gan iegūst profesionālo izglītību, taču te viņiem nodrošina arī individuālu pieeju un pamatīgu sociālās rehabilitācijas programmu. Šajā mācību gadā centrā darbojas trīs profesionālās izglītības programmas: pavāra palīgs, remontstrādnieks un šuvēja palīgs, kā arī pamatizglītības programma 8. un 9. klašu skolēniem. Asociācijas izpilddirektore Līga Landiša uzsver, ka līdzīgas iestādes Latvijā neesot, jo “Dzīvesprieka” darbību veido trīs savstarpēji saistītu programmu kopums: profesionālā izglītība, dzīves izglītība un individuālās izaugsmes programma, citiem vārdiem sakot, tas ir atspēriena punkts veiksmīgai dzīvei un cerība uz jaunām mājām, izglītību un sociālo rehabilitāciju jauniešiem, kuri nevēlas padoties.

P₂₂ Kodolīgāk nekā **tūrisma un atpūtas centra “Plosti”** mājaslapā laikiem nepateiksi par desmit iemesliem, kādēļ izvēlēties tieši šo vietu – sākot ar laipno uzņemšanu un gardajām maltītēm un beidzot ar atraktīviem pasākumiem dabā. Komisijai no visa šā piedāvājuma bija iespēja nobaudīt brazīlietes Vanesas gatavotus ēdienus un dzērienus, par kuriem viņa pastāstīja skaidrā latviešu valodā.

P₂₃ Pašvaldības aģentūra “Kandavas novada sociālais centrs” izveidota pirms 15 gadiem Pasaules Bankas pilotprojekta rezultātā. 1998. gada 2. janvārī Kandavas pilsētas domes ēkas pirmajā stāvā darbu uzsāka divas nodaļas: informācijas un pabalstu un mājas aprūpes nodaļa. Pēc dažiem mēnešiem tām pievienojās ģimenes aprūpes nodaļa, bet rudenī – sociālās rehabilitācijas nodaļa invalīdu aprūpei. 1999. gada vasarā centrs pārcēlās uz jaunajām telpām Jelgavas ielā. Drīz pēc tam centrā tika izveidota arī dienas nodaļa, un sāka darboties dienas centrs. 2010. gadā iestāde tika pārsaukta par **Kandavas novada sociālo dienestu**, bet vietējie to sauc vienkārši par veselības centru. Visus šos gadus to veiksmīgi vada Ints Leitarts.

P₂₄ **Jauniešu centrs “Nagla”** savas mītnes durvis vēra pagājušā gada maijā. Pateicoties Latvijas un Šveices sadarbības programmas projektam, jauniešiem atvēlētās ēkas 13 telpās var nodarboties ar galda tenisu, novusu un trenāžieriem, darboties radošajās darbnīcās un filmu un fotodarbnīcā, rīkot projektu rakstīšanas un tematiskos tējas vakarus, spēlēt galda spēles un rīkot dažādus turnīrus. “Nagla” īsteno arī starptautisko jauniešu programmu “Award” un apmācību programmu “Jaunietis māca jaunietim”.

P₂₅ Pa ceļam uz vecpilsētu vērtētāji aplūkoja arī pilnībā rekonstruēto **sociālo dzīvojamu māju Baznīcas ielā 1**, kur pērn īstenots projekts siltumnoturības uzlabošanai. Šogad maijā kandavnieki saņēma Latvijas Arhitektu savienības Atzinības rakstu par to, ka ēka restaurēta ar vienkāršiem paņēmieniem, risinot gan pilsētas vēsturiskās vides saglabāšanas, gan sociālos jautājumus.

P₂₆ **Vecpilsētas Promenādi** vērtēšanas komisijai gan neizdevās iepazīt romantiskajā laternu

gaismā, kad tā ir visskaistākā, taču Kandavas novada domes priekšsēdētājs Normunds Štoferts un viņa vietnieks Alfreds Ķieģelis uzsver, ka šis ir viens no vērienīgākajiem pašvaldības īstenotajiem projektiem. Tas tapis ar ERAF atbalstu, un Promenāde veidota kā atpūtas vieta gan pieaugušajiem, gan bērniem. Īpaši padomāts par jaunlaulātajiem – atbilstoši kāzu tradīcijām pār Promenādes teritorijā esošo strautu izveidoti septiņi tiltiņi. Promenādes centrā skulptūras veidā “ieaugusi” varena ozolzīle, un šis Kandavas simbols dominē visā teritorijā – bruģēto celiņu malās izvietotas pavisam septiņas ozolzīles. Pērn, kad kandavnieki uzņēma Eiropas lauku pašvaldību hartas 250 pārstāvjus no 23 Eiropas Savienības valstīm, Promenādē tika izveidota Eiropas iela.

P₂₇ **Talsu ielā 11** iekārtojušās vairākas iestādes – Kandavas novada muzejs, Mākslas galerija, biedrība “Kandavas partnerība”, amatnieku biedrība “Pūralāde” un Kandavas novada politiski represēto biedrība. **Kandavas novada muzejā** ne tikai var aplūkot saliekamu 19.–20. gs. sākuma Kandavas vecpilsētas maketu un vēstures digitālo ekspozīciju, bet te vietu radis arī dzīvais tirgus un traktieris.

P₂₈ Kandavas novada amatnieki darbojas muzeja otrajā stāvā, kur radītas mājīgas nodarbibu telpas. **Amatniecības centrā** iespējams apgūt gan rokdarbus, šūšanu un mašīnizšūšanu, keramiku, porcelāna apgleznošanu, augstspiedi, klūdziņpīšanu,

ādas māksliniecisko apdari, aušanu, gleznošanu un zīmēšanu, gan īpašos piedāvājumus – “Paceles pīšana” paredz senā tehnikā pītas pīnītes gatavošanu, “Ziedi, kas nebīstas salnu” ir tādi, kas darināti piecās dažādās tehnikās un materiālos, un “Mielojamies ar svilpeni” piedāvā Kandavas tradicionālās putas nobaudīšanu. Te var pagaršot arī speciālo ozolzīļu kafiju, ko gatavo tikai Kandavā. Kandavas novada Kultūras pārvaldes vadītāja Ziedīte Začeste atzīst, ka Kandavas īpašā garša piemīt daudzām lietām un vietām.

P₂₉ Šovasar jūlijā Kandavā notika mākslas pleinērs, kura laikā pilsētā tika izveidoti jauni vides objekti. Kandavas autoosta kļuvis bagātāka un krāsaināka ar grafiti tehnikā radīto zemeslodi ar Latvijas kontūru un Kandavas vārdu centrā, novada jaunais mākslinieks Jurgis Muska radījis skulptūru “Rijīgais”, kas novietota pie sinagogas, bet mākslinieces Agneses Rudzītes **instalācija “Zem laimīgās zvaigznes”** pie novada muzeja ikvienam atgādina, kādā vietā dzīvo kandavnieki.

4. diena – RĒZEKNES PILSĒTĀ

Rēzeknieši savā konkursa pieteikumā rakstījuši – Rēzekne starp daudzo dievnamu zvanu torņu vertikālēm un vēstures likteņa līniju horizontālēm ir kā dzīvs un kvēlojošs podnieku ceplis, kurā norūdās ne tikai māla trauki, bet arī stipru cilvēku mūži, jo Rēzekne jau izsenis ir Latgales garīguma, kultūras un izglītības centrs. Kā simbols un mūžīgs atgādinājums tam ir Rēzeknes svētākā vieta – pieminekļis “Vienoti Latvijai” jeb Latgales Māra. Savukārt, ja tautības būtu krāsas, tad Rēzekni varētu saukt par viskrāsaināko Latvijas pilsētu, jo šeit dzīvo latgalieši, poļi, krievi, baltkrievi, ukraiņi un ebreji un vienuviet rimti sadzīvo gan daudzās tautības, gan ticības un tradīcijas. Kaut gan Rēzekne ir daudz nacionāla pilsēta, ik pēc desmit gadiem tā kļūst par pasaules latgaliešu galvaspilsētu. Pērnā gada augustā Rēzeknē noritēja jau trešais pasaules latgaliešu saiets.

P₃₀ Uzzunājot konkursa vērtētājus **Rēzeknes pilsētas domē** 3. septembrī, domes priekšsēdētājs Aleksandrs Bartaševičs uzsvēra, ka Rēzekne ir arī pilsēta ar daudzveidīgām iespējām un lielu attīstības potenciālu, ko viņi saredzot uzņēmējdarbībā, tūrismā un infrastruktūras attīstībā. Pēdējos gados pilsētā daudz padarīts, un projekti tiek īstenoti secīgi cits aiz cita. “*Mēs jau ar domu par projektiem gulēt ejam un ceļamies,*” smeja domes Ārējo sakaru nodaļas vadītāja Sandra Jonikāne.

P₃₁ 2010. gadā ERAF un Rēzeknes pilsētas domes finansētā projekta ietvaros notika **Latgales Kultūrvēstures muzeja** rekonstrukcija, kuras gaitā tika modernizēts Izstāžu nams un uzbūvēta jauna piebūve, kas savieno vēsturisko muzeja ēku un Izstāžu namu vienā kompleksā. Tagad šeit ir krājuma materiālu glabāšanai piemērotas telpas, izstāžu zāles aprīkotas ar regulējamiem gaismas ķermeņiem, kas pieļauj visdažādāko mākslas darbu eksponēšanu, ir iebūvēts ekrāns un projektoris, ļaujot muzeja izglītojošās programmās izmantot modernās tehnoloģijas. Muzejā darbojas pastāvīgās ekspozīcijas par pilsētas vēsturi un Latgales keramiku un daudzas muzejpedagoģiskās programmas – “Satikšanās Rozes pilsētā”, “Latgales atbrīvošanas pieminekļis – no idejas līdz sirdij”, “24 stundis latgalīti”, “Pa “Myužeiguo kalindera” pēdām jeb glītrakstišana ar spalvu un tinti”, “Pašiem sava ābece”, “Pirmo reizi izstādē” un citas.

P₃₂ Pie muzeja ārpusē pērnvasar tika atklāts **pieminekļis** Latgales dzejniekam, rakstniekam, māksliniekam, keramiķim, scenogrāfam, aktierim, režisoram un vienkārši latgalietim **Antonam Kūkojam**. Viņš ir Latgales vērtība, tāpēc piemiņa tiek glabāta dzejas krājumos un grāmatās, viņa gleznas un keramikas izstrādājumus var atrast gan muzejos, gan

“EIROPAS GADA PAŠVALDĪBA 2013”

arī privātās kolekcijās, taču arī viņš pats veltījis labus vārdus Rēzeknei:

*“Būt rēzeknietim – ne projām iet, ne šurpu atnākt;
Būt rēzeknietim – iet un iet.”*

P₃₃ Vērtētājiem bija iespēja apskatīt pilsētu caur autobusa logu un pārliecināties, kur Rēzeknē iegulst Eiropas nauda. Uz brīdi pietājām pie veselības centra, kas izvietots trīs korpusos. Rēzeknes pašvaldība vienviet salikusi divas kapitālsabiedrības. **Rēzeknes veselības aprūpes centrs** izveidots 2004. gadā uz Rēzeknes poliklīnikas bāzes. Tur izvietojušās 24 ģimenes ārstu, 16 zobārstu un 17 citu speciālistu prakses, SIA Rēzeknes laboratorija” un “Veselības centrs 2” (aprūpe mājās). Pilsētā tikai ģimenes ārstu prakses atrodas citviet. Pēc medicīniskās palīdzības veselības aprūpes centrā ik dienu vēršas ap 1300 apmeklētāju. **Rēzeknes slimnīca** darbojas kā daudzprofilu neatliekamās medicīniskās palīdzības stacionārs un apkalpo ne tikai Rēzeknes pilsētas un rajona, bet arī blakusreģionu iedzīvotājus. Vidēji mēnesī ārstniecisko palīdzību saņem 1054 pacienti. Slimnīcā ir 385 gultas, un tā ir viena no lielākajām ārstniecības iestādēm reģionā.

P₃₄ Tieši pirms gada 1. septembrī durvis vēra rēzekniešu pērnā gada lielākais objekts – “**Zeimuļs**” jeb pilnā vārdā – Rēzeknes pilsētas pašvaldības iestāde “Austrumlatvijas radošo pakalpojumu centrs” (ARPC). Ēka ir interesanta ne tikai no ārpuses, bet arī ar savu saturu. Tajā izvietojies gan Skolēnu interešu centrs un Jaunatnes lietu nodaļa, gan arī pašvaldības aģentūra “Rēzeknes Kultūras un tūrisma centrs”, Latgales amatnieku salonveikals un darba prasmju izstāžu zāle. Skolēnu interešu centrā darbojas 61 interešu izglītības programma, un tajās iesaistīti 1378 audzēkņi. Šajā mācību gadā tiek īstenotas arī jaunas programmas – elektronika, robotika, videogrāfijas pamati, radošās fotogrāfijas pulciņš, restaurācijas pamati, tehniskā modelēšana un kokapstrāde, kulinārijas pulciņš, *ganutell* – darbs ar stiepli u.c. ARPC pārraudzībā darbojas divi jaunatnes neformālās izglītības centri – “JACis” un “Draugu centrs”, Jaunatnes informācijas un jaunatnes nevalstisko organizāciju atbalsta punkts, Rēzeknes pilsētas Jauniešu dome un jaunatnes radošās nodarbinātības atbalsta punkts. Pērn ARPC organizēja jauniešu mazo biznesa projektu konkursu un vidusskolēnu vasaras darba projektu konkursu, kā arī programmas “Junior Achievement” ietvaros nodibināja skolēnu mācību uzņēmumu.

P₃₅ Līdzās “Zeimuļam” ir pilsētas visievērojamākā un tūristu apmeklētākā vieta – **Rēzeknes pilskalns**, bet senos laikos te dzīvojis ķēniņš

ar trim meitām. Bez Rēzeknes pils viņam piederējušas arī Rēznas un Ludzas pils, un ķēniņš novēlēja katrai meitai savu pili. Bet Rēzeknes pils princese iemīlējusi kādu koklētāju, kas koklējis pie pils vaļņa. To uzzinājis, ķēniņš ieslodzījis meitu pils pagrabā. Tur viņa aizmigus uz savas pūra lādes, kas pilna ar zeltu, bet katrā pusē sēžot pa niknam sunim. Princesi uzmodināšot un atsvabināšot tas, kurš uzvarēšot suņus. Daži pārdošnieki to mēģinājuši, taču nevienam tas vēl nav izdevies.

P₃₆ Pagājušogad 18. novembrī Rēzeknes pilsētas dome iedzīvotājiem bija sarūpējusi skaistu dāvanu – tika atklāta **gājēju iela**, kas gar upes krastu savieno abus jaunus pilsētas objektus – Austrumlatvijas radošo pakalpojumu centru “Zeimuļs” un Latgales vēstniecību “GORS”. Ielas izbūves laikā tika labiekārtotas Rēzeknes upes abas piekrastes un izbūvēti divi gājēju tilti ar krāsaino apgaismojumu un satiksmes tilts. Visā ielas garumā uzstādīts LED un dažviet arī koku apgaismojums, kas pilsētā pieder pie jauninājumiem. Savukārt šovasar pirms Pilsētas svētkiem Atbrīvošanas alejā pilnībā tika pabeigts tilts pār Rēzeknes upi, un tukšās vietas uz tilta margām aizpildījuši bareljeji ar gadskaitļiem un vēsturiskajiem pilsētas nosaukumiem. Uz tilta ir **četri bareljeji** – tieši tikpat pilsētai ir vēsturisko nosaukumu: Rositten, Rzežyca, Režica un Rēzekne.

P₃₇ Savukārt šāgada maijā Rēzeknē atklāja līdz šim lielāko kultūras objektu – 14 miljonu vērtu “Austrumlatvijas reģionālo daudzfunkcionālo centru” – **Latgales vēstniecību “GORS”**. Tā ir pirmā no pašiem pamatiem būvētā koncertzāle Latvijā, kas tapusi ar ES, valsts un Rēzeknes pilsētas pašvaldības atbalstu. “GORĀ” ir divas akustiskās koncertzāles, no kurām viena pielāgota arī kino demonstrēšanai, telpas un aprīkojums semināru, konferenču un plenēru rīkošanai, telpas profesionālajam orķestrim, horeogrāfijas zāle, mūzikas instrumentu veikals, Dzimtsarakstu nodaļa, kā arī telpas koru, deju kolektīvu un citu radošo grupu mēģinājumiem. “GORA” vadītāja Diāna Zirniņa uzsver, ka akustiskā koncertzāle ir pasaules līmeņa būve un “GORU” viņa sauc par skaņīgāko vietu Latvijā.

P₃₈ **Festivāla parkā** pašlaik turpinās rekonstrukcijas darbi, bet gan pirms, gan pēc tās parks allaž pulcē dažādu sarīkojumu, koncertu, izrāžu un festivālu apmeklētājus. Tradicionāli šeit rēzeknieši kopā sagaida arī Jauno gadu un iekur līgougunskuru. Bet vasarā Festivāla parkā visvairāk ir jaunāko pilsētnieku, kas priecājas par diķi ierīkoto strūklaku, kas tumšajā diennakts laikā tiek apgaismota vairākās krāsās.

5. diena – RĒZEKNES NOVADĀ

Rēzeknes novada ģerbonī redzamo zelta vārpu jumi un sudraba kamolu virs tā var tulkot šādi: novads Latgales viducī vienmēr lepojies ar strādīgiem cilvēkiem, kuri vasarā ceļas līdz ar saules lēktu un dodas apstrādāt savus zaļos tīrumus, tāpēc arī ģerboņa fons ir zaļš. Jumis simbolizē pārticību, savukārt novada cilvēku priekos un bēdās izdziedātās dziesmas kā sudraba dzīpari satinas vienā kamolā.

P₃₉ Ar dziesmu Latgalē ierasts sākt jebkuru darbu, tāpēc arī konkursa vērtēšanas komisiju 4. septembrī **Rēzeknes novada domē**

sagaidīja ne vien pašvaldības vadība un nodaļu vadītāji, bet arī novada koris "Ezerzeme", kas kopā ar himnas autoru Normundu Zušu izdziedāja Rēzeknes novada himnu "Dzimtajam novadam". To veido 25 pagasti, un no viena novada gala līdz otram ir 100

kilometru. Rēzeknes novads ir viens no bagātākajiem Latvijā ar kultūras pieminekļiem – valsts aizsargājamo sarakstā iekļauti 237 kultūras pieminekļi. Tāpat Rēzeknes novads var lepoties ar nemateriālām kultūras vērtībām – talantīgām un neordinārām personībām, tautas daiļamata meistariem un māksliniecišķās pašdarbības kolektīviem. Novada 134 amatiermākslas kolektīvos darbojas 1564 dalībnieki, no tiem 26 kolektīvi ar 505 dalībniekiem piedalījās šīsvasaras Dziesmu un deju svētkos. Rēzeknes novada domes priekšsēdētājs Monvīds Švarcs izceļ arī citas novadam raksturīgas iezīmes – tā ir ne vien Latvijas lielākā pašvaldība, kam Dievs dāvājis skaistu dabu, bet tajā arī aktīvi darbojas iedzīvotāju konsultatīvās padomes un nevalstiskās organizācijas, pašvaldība sniedz atbalstu pieredzes apmaiņas un kvalifikācijas celšanas projektiem Latvijā un ārzemēs, kā arī atbalsta infrastruktūras sakārtošanas projektus, lai radītu apstākļus jaunu darbavietu radīšanai un aizkavētu iedzīvotāju aizplūšanu. Un, protams, visos 25 novada pagastos ir aktīvi pašdarbnieki. Jau vairāk nekā 20 gadus Rēzeknes novada pašvaldība rīko Latgales podnieku dienas. Jauna tradīcija ir Uzņēmēju diena, kas notiek Jāzepa dienā martā. Pie jaunām, bet jau popularitāti ieguvušām tradīcijām jāmin arī Novada diena jūlija trešajā sestdienā.

P₄₀ **Dricānu vidusskolas** kolektīvs, ciemiņus gaidot, bija sagatavojis ne tikai vairākus muzikālus sveicienus, bet arī iepazīstināja ar skolas veikumu sportiska dzīvesveida un videi draudzīgas domāšanas veicināšanā. Dricānu vidusskolai 2012./13.

mācību gads aizritējis daudz interesantāk un radošāk nekā iepriekšējie, jo skola ieguvusi jaunu sporta zāli. Šopavasār Dricānu vidusskola rīkoja pirmo metodisko dienu visiem novada skolu pedagogiem un dažādās darbnīcās iepazīstināja kolēģus ar savu pieredzi un radošajām aktivitātēm. Dricānieši lepojas ar saviem novadniekiem un Dricānu vēstures spilgtākajām lappusēm, to visu aprakstot un veidojot digitālos materiālus par skolu un novadu. Vēstures skolotājas vadībā bērni aktīvi nodarbojas ar novada kultūrvēstures tradīciju iedzīvināšanu. Skolai ir sava himna, karogs un avīzīte "100-kājis". Šogad skolā ieviesta jauna – tālmācības programma. Dricānu vidusskolas ikdienā un mācību process tiek saistīts ar zaļo domāšanu, veselīgu dzīvesveidu un videi draudzīgu attieksmi, jo skola iesaistījusies ekoskolu kustībā. Netradicionālā ābolu izstādē varējam aplūkot nekad agrāk neredzētas šķirnes, piemēram, 'Šķūškovas gleizdainie', 'Dricānu biezie', 'Dzeņagola apdauzītie', 'Pīlāces vēsturiskie' u.c. Ābolu šķirņu nosaukumi veidoti, veiksmīgi izmantojot Dricānu pagasta vietvārdus. Savukārt skolas foajē iekārtoto fotopersonālizstādi "Dīvs, Doba, Cylvāks" skolotāja Silvija Laizāne nodēvējusi par ilustratīvi meditatīvām pārdomām. Dricānu vidusskolas pedagogs uzskata, ka laukos skolotāji un skolēni ir ciešākā emocionālā sasaistē nekā pilsētā. "Paši zimējam, paši dzēšam, un paši dzīvei izvēlamies krāsas," tā rezumē skolas direktore Sarmīte Mežule.

P₄₁ Noslēgumam tuvojas renovācijas darbi **Strūžānu veco ļaužu pansionāta filiālē Pīlācē**. Te iekārtotas 28 vietas, jo ar 50 vietām Rēzeknes novada veco ļaužu pansionātā Strūžānos ir par maz. Pašvaldības piedāvātie sociālie pakalpojumi pensijas vecuma personām un cilvēkiem ar īpašām vajadzībām, kuri pilnībā vai daļēji nevar pildīt sadzīves mājas darbus, aprūpēt sevi un risināt dzīves problēmas, ir patiens atspazs daudziem vecāudim un dzīves apdalītajiem. Strūžānos viņiem nodrošināti labiekārtoti apstākļi, nepieciešamais apģērbs, apavi un rehabilitācijas līdzekļi, tiek sniegta palīdzība individuālo sociālo problēmu risināšanā un juridiskos jautājumos, organizēti kultūras un atpūtas pasākumi, kā arī piedāvā garīgo aprūpi atbilstoši personas konfesijai piederībai. Tas viss ir jauki un labi, taču šāda palīdzība diemžēl vajadzīga daudz lielākam veco ļaužu pulkam, tāpēc Pīlāces filiāle tapusi īstajā laikā.

“EIROPAS GADA PAŠVALDĪBA 2013”

P₄₂ Gaigalavas pagastā tapušais **ūdenstūrisma attīstības centrs “Bāka”** pie Lubāna ezera oficiāli atklāts 2011. gada 27. maijā. Projekta rezultātā sakārtota arī diķu apkārtnē un pussabrukusi padomju laika sūkņu stacija pārveidota par modernu ūdenstūrisma attīstības centru. “Bāka” piesaista daudz apmeklētāju, jo piedāvā semināru telpas, lekcijas dabā, kā arī radošās, dabas un sporta nometnes skolēniem, pedagogiem un citiem interesentiem. Tā ir lieliska vieta veselīga un aktīva dzīvesveida veicināšanai. Par lielisko skatu no jumta terases, kas paveras uz ezeru un diķiem, pārliecinājās arī Rīgas komanda.

P₄₃ **Nautrēnu pagasta** pārvaldes vadītāja Līvija Plavinska savu pagastu ciemiņiem priekšā stādīja kā Latgales kultūras šūpuli, jo no šejienes nākuši 64 kultūrvēstures darbinieki, 32 literāti

Preiļi piecsimt gadu garumā piederējuši grāfu Borhu dzimtai, un viņu atstātais mantojums ar brīnišķīgo parku, muižas kompleksu un gudrības simbolu kraukli pilsētas ģerbonī padarījis pilsētu unikālu un interesantu. Mūslaikos Preiļus un četrus pagastu novadu saulītē ceļ gan māksliniece Jeļena Mihailova, kuras lelles un miniatūrā karaļvalsts ir otrs apmeklētākais tūrisma objekts Latgalē, gan fotografēšanas meistars Igors Pličs, kura izveidotā svētnīca ir mazākais dievnams Latvijā, gan AS “Preiļu siera”, kas ir lielākais siera ražotājs un eksportētājs Latvijā – ne velti Preiļus mēdz dēvēt par Latvijas siera galvaspilsētu. Savukārt Preiļu novada domes priekšsēdētājs Aldis Adamovičs par šodienas novada zīmoliem sauc arī deju kopu “Gaida”, daudzskaitlīgās nevalstiskās organizācijas un slimnīcas dzemdību nodaļu, kas esot labākā Latgalē.

P₄₅ Vērtēšanas komisijas locekļi vienbalsīgi piekrit, ka šo raksturojumu droši var papildināt

un valodnieki, 26 garīdznieki, arī bīskaps un valsts-vīrs Jāzeps Rancāns un bijušais Latvijas Romas katoļu baznīcas kardināls Jānis Pujats. **Nautrēnu vidusskolā** izveidots **novadpētniecības muzejs**, kur savākts bagātīgs uzziņas klāsts par novada vēsturi un slavenākajiem ļaudīm. Jau trešo gadu Nautrēnu pagastā par godu novadnieka dzejnieka Pētera Jurciņa piemiņai iedibināta tradīcija 29. jūnijā atzīmēt dzejas svētkus “Pīterdīna Rogovkā”, kas pulcē plašu literātu un literatūras cienītāju loku. Oktobra sākumā Rogovkā notiek gadatirgus “Smotra tiergs”, bet aprīlī – pavasara gadatirgus. Nautrēnu pagasta “galvaspilsētā” Rogovkā vērtētāji tika iepazīstināti ar skaisto **baznīcu**, kurai ērģeles ziedojis Kārlis Ulmanis, kā arī **kultūras namu, jauniešu centru, doktorātu un Nautrēnu vidusskolu**. Skolas direktore Anita Žogota pamatoti lepojas, ka šī ir vienīgā skola, kur fakultatīvi tiek mācīta latgaliešu valoda. Nautrēnu vidusskolā darbojas mazpulcēni un jaunsargi, te var nodarboties ar pašdarbību, dažādiem sporta veidiem un koriģējošo vingrošanu, iegūt traktora vadītāja apliecību un apgūt latgaliešu rakstu valodu.

P₄₄ Noslēgumā komisija viesojās pie tautas lietišķās mākslas studijas “Rēzeknes aprīņķa pūdņiki” dalībnieka **keramiķa Pētera Gailuma**, kur bijām aculiecinieki brīnumainajām pārvērtībām, kad māla pikucis prasmīgajās podnieka rokās pārtop par parastu svečturi, vāzi vai krūku.

6. diena – PREIĻU NOVADĀ

ar “vīru zīmolu”, jo 5. septembrī **Preiļu novada domē** ar Preiļu himnu mūs sagaidīja citām vietām netipiskais vīru vokālais ansamblis. Tas drīz kļuvis “pilngadīgs”, jo dibināts 1996. gadā, un to vada mūzikas skolas skolotājs Alberts Vucāns. Ansambli dzied arī Preiļu novada pašvaldības izpilddirektors Vladimirs Ivanovs.

P₄₆ Preilēnieši ir lieli pašdarbnieki – **Preiļu novada Kultūras centrā** šogad darbojas 20 mākslinieciskās pašdarbības kolektīvu ar 266 dalībniekiem. Centra vadītājs Guntis Skrimblis ir pārliecināts, ka kultūra noteikti ir cilvēka dvēseles priekšavots.

P₄₇ **Preiļu vēstures un lietišķās mākslas muzeja** direktore Tekla Bekeša, iepazīstinot ar modernizēto krājumu un mūsdienīgām ekspozīcijām, ar lepnumu cēla galdā Baltijas valstīs unikālo atradumu – Preiļu muižas īpašnieka Jozefa Heinriha Borha Malta Ordeņa komandora mundieri, kas tagad glabājas Preiļos. Taču par vienu no muzeja svarīgākajām funkcijām viņa uzskata sabiedrības izglītošanu visdažādākajos novada un Latgales kultūrvēstures jautājumos un dažādu sociālo slāņu un vecuma grupu iedzīvotāju, īpaši skolu jaunatnes iesaistīšanu muzeja darbā, ko preilēnieši panāk ar daudzveidīgu pasākumu rīkošanu, tradīcijām un amatu prasmēm saistītām izglītojošām programmām un spēlēm.

P₄₈ Savukārt **Polikarpa Čerņavska muzejmājā** var iepazīties ar Latvijas kultūras kanona Silajāņu keramikas tradīciju saglabāšanu un meistara izaugsmi no vienkāršu saimniecības trauku darināšanas līdz izsmalcinātām un sarežģītām dekoratīvās keramikas formām. Čerņavska Preiļu perioda lielākais sasniegums ir Preiļu keramiķu kopas izveide 1986. gadā labāko Latgales un Silajāņu keramikas tradīciju turpināšanai. Darbnīcā var ne tikai vērot, bet iespējams arī pašiem izmēģināt roku podu virpošanā un veidošanā.

P₄₉ Uz **Muižas kapelu**, kur Borhu laikā notika dievkalpojumi, bet tagad apskatāmas Latvijas Mākslas akadēmijas studentu veidotās itāļu renesanses gleznotāju darbu reprodukcijas un tēlnieces Ēvī Upenieces ģipša skulptūras, ciemiņus pavadīja arī Preiļu simbols – Krauklis jeb Kultūras centra speciāliste Ināra Urča.

P₅₀ **Mākslas un mūzikas skolā**, ko vada Alberts Vucāns un mākslas programmu vadītāja Marianna Abricka, audzēkņi apgūst 12 profesionālās ievirzes mūzikas un mākslas izglītības programmas un vizuāli plastisko mākslu. Skolu jau beiguši 409 audzēkņi, un daudzi no viņiem mācības turpinājuši un vēlāk atgriezušies Preiļos kā profesionāli mūzikas skolotāji. Jāpiebilst, ka dažam labam preiļenieim pēc Mākslas un mūzikas skolas absolvēšanas uzreiz izdevies iestāties Mākslas akadēmijā – tātad bez vidēja posma uzreiz tikt augstākajā, un tas liecina par augsto līmeni šajā skolā.

P₅₁ **Preiļu novada pensionāru biedrībā** ir 175 biedri, tajā skaitā 104 – Preiļu pilsētā. Biedrības vadītāja Irēna Timošenko uzsver, ka, pateicoties novada domes finansiālajam atbalstam, gadu no gada tiek turpinātas biedrības iedibinātās tradīcijas. Pirms septiņiem gadiem te iekārtota pensionāru **veselības aprūpes istaba**, kur pensionētās medmāsiņas brīvprātīgi sniedz bezmaksas veselības aprūpes pakalpojumus, organizē nūjošanas nodarbes un izglītojošus pasākumus.

P₅₂ Savukārt **Sociālā dienesta dienas centrā**, ko vada Liene Gžibovska, nesen noslēdzies projekts par dienas centra pakalpojumu pilnveidošanu Preiļu novadā, kura gaitā ieviestas sociālās rehabilitācijas pakalpojumu programmas personām ar funkcionāliem traucējumiem un sniegti alternatīvi sociālās aprūpes pakalpojumi, īstenotas psiholoģiskā un garīgā atbalsta grupu aktivitātes un palīdzēts apgūt darba prasmes pirmspensijas vecuma personām.

P₅₃ **Preiļu novada Galvenās bibliotēkas** devīze skan: esam atvērti ikvienam, nāc un uzzini! Te pieejami daudzpusīgi un sistematizēti novadpētniecības materiāli, izveidotas 562 tematiskās un 1037 personāliju mapes. Bagātīgs materiālu klāsts apkopots par pilsētas organizācijām, biedrībām, iestādēm, novada pagastiem u.c.

P₅₄ **Mazmoto tehniskās jaunrades pulciņā**, kas darbojas jau 15 gadus, jaunieši restaurē vecos motociklus, iepazīst un izzina mopēdu, skuteru un motociklu uzbūvi un apgūst autoatslēdznieka prasmes. Preiļu pusaudžiem tā ir lieliska iespēja pavadīt laiku lietderīgi zinošā pedagoga Viktora Boļšakova vadībā un pašu spēkiem salikt kopā kaut ko tādu, ko var iedarbināt un braukt.

P₅₅ Vieta, kur smelties spēku, lai atgrieztos dzīvē – tā par novada **Krīzes centru Preiļu pagasta Līčos** saka tā vadītāja Aiga Budriķe. Krīzes centrs sniedz sociālo rehabilitāciju un alternatīvās sociālās aprūpes pakalpojumus no vardarbības cietušiem bērniem, bāreņiem, trūcīgajiem un personām ar nepietiekamām, zemām vai darba tirgum neatbilstošām zināšanām un prasmēm.

P₅₆ Turpat ap stūri iekārtojušies biedrība **“Sabiedriskais centrs “Līči”**”, un valdes priekšsēdētāja Maruta Plivda atzīmē, ka viņu devīze – ja gribi, tad vari! Biedrība organizē dažādus pasākumus visu vecumu grupām, sadarbojas ar novada uzņēmējiem, veicina un sniedz atbalstu mazākumtautībām. “Līčos” labprāt iegriežas arī jaunieši, īpaši, lai patrenētos uz klinšu sienas.

P₅₇ Savukārt biedrība **“Sabiedriskais centrs “Aizkalne”**”, kas darbojas Janīnas Bečas vadībā, ir veiksmīgs piemērs, kā slēgtā mācību iestāde laukos var kļūt par radošu centru pagasta iedzīvotāju integrācijai un paaudžu vienotībai. Aizkalnes sabiedriskais centrs kopš 2009. gada darbojas bijušajā Aizkalnes pamatskolas ēkā, kas kalpo gan kā pulcēšanās vieta, gan vietējie iedzīvotāji te var nodarboties ar šūšanu un apģērbu labošanu, notiek šūšanas, rokdarbu, kulinārijas un datorkursi un pašdarbnieku mēģinājumi.

P₅₈ **Biedrība “Preiļu NVO centrs”** uzsāka savu darbību kā sabiedrisko organizāciju apvienība 1997. gada beigās. To dibināja piecas nevalstiskās organizācijas, bet pašreiz tajā ir 24 dalīborganizācijas. NVO centrs sniedz konsultācijas par juridiskiem jautājumiem un neformālās izglītības pakalpojumus, piedāvājot 30 dažādus profesionālās pilnveides kursus (vispieprasītākie ir angļu valodas, grāmatvedības un datorkursi). Pēdējo divu gadu laikā apliecības par dažādu kursu beigšanu saņēmuši 667 kursanti. Centra direktore Ineta Liepniece uzsver, ka centra darbība vērsta uz iedzīvotāju integrāciju un sociāli ekonomisko iekļaušanu – šobrīd novadā darbojas 71 biedrība, kas dod efektīvu pienesumu pilsoniskas sabiedrības un demokrātijas attīstībai. Jāpiebilst, ka nevalstiskās organizācijas, īstenojot dažādus projektus, piesaistījušas finansējumu vairāk nekā 130 tūkstošu latu apjomā.

7. diena – ALŪKSNES NOVADĀ

Alūksnes novads atrodas malā – tālu uz austrumiem no valsts centra, laikapstākļu ziņā ir viens no skarbākajiem Latvijas novadiem, kur allaž vērojamas pirmās un pēdējās salnas, bargākās ziemas un isākās vasaras, te ir arī triju valstu satikšanās vieta. Šai pusei ir arī otrs vārds – Malēnija. Par malēniešiem saka, ka viņi ir sirsnīgi Jaudis un īsti sava novada patrioti. Nostāsti vēstī, ka savulaik viņi esot uzcēlušī māju bez logiem un tad nesuši gaisu ar maisiem iekšā – tātad arī spītīgi! Jau sešus gadus tikai Alūksnē visi tiek aicināti saukt Sauli vasaras saulgriežos nemainīgi vienā laikā – 21. jūnijā pulksten 4.15 pie Alūksnes ezera. Novada atpazīstamību veido arī tradicionālie sporta pasākumi, piemēram, Baltijas un pasaules mēroga ūdensmotosporta sacensības, autorallijs “Alūksne”, “Katrīnas kauss” pludmales volejbolā, orientēšanās sacensības un citas.

P₅₉ Alūksnes novads sākas ar īsto Malēniju, tāpēc 10. septembrī novada domes priekšsēdētājs Arturs Dukulis, vietnieks Aivars Fomins, Kultūras un sporta nodaļas vadītāja Sanita Eglīte, sabiedrisko attiecību speciāliste Evita Aploka un citi pašvaldības darbinieki kopā ar Jaunlaicenes saimniecēm – pagasta pārvaldes vadītāju Ivetu Vārtukapteini un Jaunlaicenes muižas muzeja vadītāju Sandru Jankovsku vērtētājus sagaidīja **Jaunlaicenes muižas muzejā**, ko pēc iedzīvotāju ierosmes pirms pieciem gadiem dibinājusi pagasta pašvaldība. Muzejā darbojas malēniešu valodas skola, kur “atdzīvināta” vietējo valoda, vienlaikus ieliekot pamatakmeni tās dziļākai izpētei. Jaunlaicenes muižas muzejā lustīgas horstmadāmas stāsta Jaunlaicenes muižas un Opekalna draudzes stāstus, ļauj izspēlēt muižas ikdienu zvanu skaņās, iemāca “satīt vāveri”, atklāj, kas ir lumpis, ērma suseklis, susalnieki, krilcs, soklis, klikuči un citi malēniešu vārdi.

P₆₀ Apliecinājums malēniešu spītībai ir pašvaldības un vietējās sabiedrības cīņa par savu slimnīcu – pērn, protestējot pret tās slēgšanu, vēstuli parakstījušas 103 nevalstiskās organizācijas un arodbiedrības un daudzi novadnieki. Šobrīd **Alūksnes slimnīca** turpina strādāt, sniedzot 24 stundu medicīnisko palīdzību, turklāt ar ERAF palīdzību īstenotā projekta rezultātā tā ievērojami modernizēta. SIA “Alūksnes slimnīca” valdes priekšsēdētāja Maruta Kauliņa uzsver, ka šis ir viens no lielākajiem ieguldījumiem, kāds bijis slimnīcas pastāvēšanas 50 gadu laikā.

P₆₁ Novada pašvaldības prezentāciju alūksnieši bija sarīkojuši rekonstruētajā **Alūksnes Jaunajā pilī**, jo tas ir šāgada nozīmīgākais veikums. Ar ERAF atbalstu atjaunots gan pats valsts nozīmes arhitektūras piemineklis, kurā atrodas pašvaldības finansētais **Alūksnes muzejs** un privātais **dabas muzejs “Vides labirints”**, gan arī muižas parka celiņi, dīķis, Apaļais tornis, Vīna pagrabs un skulptūra “Nāra”. Pašvaldība nodrošina aktīvu kultūras dzīvi visā Alūksnes novada teritorijā – 15 tautas/kultūras/saieta namos, tri-

jos valsts akreditētajos, četros pagastu neakreditētajos, kā arī septiņos citos muzejos un vēstures istabās un 18 publiskajās bibliotēkās. Projekts “Bibliotēka nāk pie lietotāja” piedāvā portatīvo datoru saņemšanu bezatlīdzības lietošanā uz laiku izmantošanai mājās.

P₆₂ Ar ERAF finansējumu izdevies rekonstruēt arī otru valsts nozīmes arhitektūras pieminekli – Veco pili, kas pavisam nesen – 23. augustā kļuvusi par mājvietu **Alūksnes Mākslas skolai** un tās vadītājiem – Ojāram un Anitai Vēliņiem. Skolā audzēkņi var apgūt zīmēšanu, gleznošanu, veidošanu, kompozīciju, mākslas vēsturi, tekstilmākslu, keramiku, grafikas tehnikas un datorgrafiku. Skolā ir labas tradīcijas arī pirmsskolas, interešu un pieaugušo tālākizglītībā.

P₆₃ Līdzās Vecajai pilij pašvaldība iekārtojusi **dienas aprūpes centru “Sauls stars”**, kur desmit dzīves pabērnu ne tikai apgūst dažādas prasmes, attīsta fizisko spēku un mācās darba iemaņas, bet iestudē arī ludziņas un darbojas mākslas un mūzikas nodarbībās, savukārt viņu ģimenes locekļi pa to laiku var mierīgi strādāt. Jau vairākus gadus pēc pašvaldības, reliģisko organizāciju un nevalstisko organizāciju kopīgas iniciatīvas darbojas Alūksnes novada zupas virtuve, kas šobrīd tiek finansēta galvenokārt no ziedotāju līdzekļiem. Īstenojot ESF projektu, Sociālais dienests izveidojis arī jaunus pakalpojumus sociālās atstumtības riskam pakļauto grupu iedzīvotājiem, un viens no būtiskākajiem ieguvumiem ir mobilās brigādes, kas sniedz aprūpes pakalpojumus tagad jau visā novada teritorijā.

P₆₄ Pie savas mājas pirms gada tika arī **Alūksnes Mūzikas skola**, kas agrāk atradās divās ēkās. Šobrīd skolā mācās 267 audzēkņi, un strādā 26 skolotāji. Kopš 1987. gada to vada Gunta Boša. Skolai ir arī divas filiāles – Apē un Mālpupē.

P₆₅ Izglītības jomā Alūksnes novadam ir ar ko lepoties. Pirmām kārtām Alūksnes vārds saistās ar vācu mācītāju Ernstu Gliku, kurš ne tikai iztulkoja latviešu valodā Veco un Jauno derību, bet arī nodibināja pirmās skolas zemnieku bērniem Vidzemē. Šodienas izglītības iestāžu slavu kaldina **Ernsta Glikas Alūksnes Valsts ģimnāzija** direktores Dainas Dubres-Dobres vadībā un pūtēju orķestris kopā ar defilē dejojotājiem. 27 gadus tā vadītājs ir Sandors Liviņš, kurš ilgus gadus pirms tam pats muzicēja šajā orķestrī. Jau desmit gadus līdzās koncertprogrammām pūtēju orķestris piedāvā vairākas defilē programmas Ilzes Liviņas horeogrāfijā un vadībā.

P₆₆ Pērn jūlijā tika atklāts multifunkcionāls jaunatnes iniciatīvu centrs, kas saucas – **Alūksnes Bērnu un jauniešu centrs (ABJC)** jeb **“PaGALMS”**, un tā direktore ir Eva Aizupe. ABJC rīko projektu darbnīcas, komandas veidošanas dienas, jauno mākslinieku izstādes, labdarības akcijas, jaunie-

šu dienas, īsteno interešu izglītības programmas un nodrošina brīvā laika aktivitātes, kā arī piedalās dažādos vietējā un Eiropas līmeņa projektos. Vērtēšanas komisija šeit iemācījās jaunu vārdu – džambas. Izrādās, tās ir afrikāņu bungas, kas katram sitenam piešķir citu skaņu.

P₆₇ Alūksnes novada **Sabiedrības centrs** ir mājvieta nevalstiskajām organizācijām – te darbojas biedrības, nodibinājumi, reliģiskās organizācijas, arodbiedrības un neformālas iedzīvotāju grupas. 2012. gada pašvaldības budžetā nevalstisko organizāciju projektu līdzfinansējumam tika izlietoti 4600 latu, kas novada NVO Jāvis piesaistīt desmitreiz lielāku summu vietējo kopienu dzīves uzlabošanai.

P₆₈ Pie gleznainā un atpūtnieku iecienītā **Alūksnes ezera** konkursa vērtētājus sagaidīja pierobežas pašdarbnieki no Pededzes.

Valmiera domā un rada – jau vairāk nekā septiņus gadu simteņus, nupat augustā nosvinot pilsētas 730 gadu jubileju un augusta un septembra mijā uzdziedot tradicionālajos Ziedu svētkos. Valmieras identitātē nozīmīga sastāvdaļa ir Gauja, kas tek cauri pilsētai astoņu kilometru garumā, sadalot to divās gandrīz vienādās daļās. Tāpēc arī Valmieras logo veidots, par pamatu ņemot upes līniju, savukārt pirmais burts “V” ir stilizēts Gaujas plūduma siluets. Zilā līnija veido dinamisku likni, kurai tendence virzīties uz augšu – tāpat kā pilsētai, kuras nosaukuma grafiskās izteiksmes forma sasaucas ar saukļa “Valmiera domā un rada” būtību – valmieriešu domās un darbos ir savas pilsētas nākotne.

P₇₁ 11. septembrī konkursa vērtēšanas komisiju domes speciālisti un nodaļu vadītāji sagaidīja **Valmieras pilsētas pašvaldībā**, kur savas pilsētas prezentāciju sniedza pašvaldības Sabiedrisko attiecību un tūrisma nodaļas vadītāja Dace Jase. Viņa uzsvēra, ka Valmiera ir viena no drošākajām pilsētām; tā ir mākslas un kultūras centrs, jo šeit atrodas ne tikai profesionāls teātris, bet Valmieras Mākslas vidusskolā mācās 350 audzēkņi, no tiem simts pieauguši; pašvaldība, piešķirot finansējumu Vidzemes augstskolai, atbalsta zinātņi un pētniecību; pilsēta ir videi draudzī-

Tur dzīvo daudz krievvalodīgo iedzīvotāju, savukārt Veclaicenes pagastā pārsvarā ir igauņi, un šo tautu tradīcijas tiek koptas, arī ar pašvaldības finansējuma palīdzību.

P₆₉ Ņemot vērā iedzīvotāju un skolēnu skaita samazināšanos novadā, pašvaldība izstrādājusi izglītības iestāžu attīstības modeli. To īstenojot, pērn rasts risinājums izglītības iestādes saglabāšanai Jaunannas pagastā – reorganizējot pamatskolu un Mūzikas un mākslas skolu, izveidota jauna izglītības iestāde – **Jaunannas Mūzikas un mākslas pamatskola**. Šāda veida izglītības iestādes Latvijā vēl ir retums, jo tā īsteno gan pirmsskolas izglītības un pamatizglītības programmu, gan arī septiņas mūzikas un mākslas programmas. Šobrīd sešas izglītības iestādes novadā atradušas savu īpašo virzienu, ko piedāvā audzēkņiem, piemēram, mājturību un tehnoloģijas, tekstildizainu, sportu, satiksmes drošību, angļu un krievu valodu, valsts aizsardzības mācību un komerczinību pamatus. Jaunannieši lepojas arī ar atjaunoto **tautas namu**, kur darbojas pieci kolektīvi un piecas interešu grupas.

P₇₀ **Kalnecmpju pagasta Viktora Ķirpa Ates muzejs** regulāri rīko dažādus pasākumus latviskā mantojuma popularizēšanai, bet visplašākie ir tradicionālie Pļaujas svētki septembra otrajā sestdienā. Muzejs atdzīvina arī pirts tradīcijas, jo te atrodas Eiropas kultūras mantojuma objekts – Latvijas vecākā melnā pirts.

8. diena – VALMIERĀ

ga – vairākām skolām piešķirts ekoskolas nosaukums, veloceliņi izveidoti astoņu kilometru garumā un iekārtota Sajūtu taka, kas ejama basām kājām un rosina visu piecu maņu atmodināšanu, ar slēpošanu un nūjošanu nodarbojas pat bērnu dārziņi, bet pašvaldības darbinieku rīcībā ir elektrovēlosipēds. Valmiera ir veselīga pilsēta ne tikai cilvēkiem, bet arī dzīvniekiem, jo pie muzeja apmetusies stirnu ģimene.

P₇₂ **Valmieras muzejā**, kas darbojas 265 dienas gadā un atvērts arī gadumijā, ir vieni no lielākajiem krājumiem un atzīstama pieredze muzeju konsultatīvajā darbā. Muzejs īstenojis Eiropas ekonomiskās zonas un Valmieras pilsētas pašvaldības finansētu projektu “Ainava pie Gaujas – Valmieras vecpilsētas revitalizācija”, kura ietvaros izstrādāts Valmieras vecpilsētas reģenerācijas plāns, pilnībā atjaunots vēsturiskais dzīvojamais nams un veļas žāvētava Pilskalna ielā 2, uzbūvēta piestātne Gaujā un rekonstruēts ārstniecības augu dārzs. Valmieras muzejs aktīvi darbojas, lai padarītu iedzīvotājiem pieejamu moderno un tradicionālo mākslu, izglītotu un saglabātu senās paražas un tradīcijas, kā arī popularizētu dabisku un veselīgu dzīvesveidu. Jaunums ir ārstniecības augu un garšaugu programma, piedāvājot apmeklētājiem iepazīties ar dārzu, kur tas

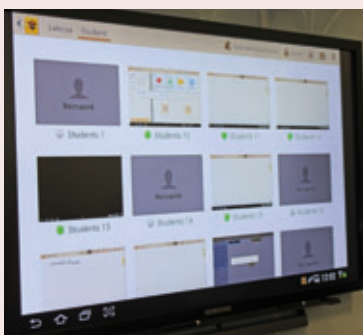
“EIROPAS GADA PAŠVALDĪBA 2013”

viss aug, un nogaršot šos augus svaigā veidā vai tējās. Arī vērtētāji paviesojās garšaugu un ārstniecisko augu dārzā un noklausījās Indras Vilsteres viedo lekciju, bet pēc tam labprāt piedalījās tēju degustācijā.

P₇₃

Savukārt Valmieras 5. vidusskolā, kur 2. septembrī atvērta “Samsung” digitālā klase ar interaktīvo tāfeli, 30 jaunākās paaudzes planšetdatoriem un iespēju turpmāk izmantot tā dēvēto *One To One computing* apmācību, vērtētājiem bija iespēja piedalīties atklātajā stundā matemātikā 11.a klasē, ko vadīja matemātikas skolotāja Linda Broka un asistēja informātikas skolotāja Vidaga Āboliņa. Klase aprīkota tā, ka skolotājs jebkurā brīdī var pieslēgties ikviena skolēna planšetdatoram, sekot līdzi tā darbam un operatīvi viņam palīdzēt. Tagad ikviena skolēna uzdevumu ar pāris klikšķu palīdzību var projicēt uz tāfeles,

turklāt pedagogam ātri skaidrs, kuri bērni vielu ir sapratuši, bet kuriem vēl nepieciešams papildu darbs. “Samsung” digitālo klasi, kas ir modernākā Latvijā, iecerēts izmantot ne tikai mācību procesa nodrošināšanai skolā, bet tā būs arī

visas Valmieras un novadu digitālais metodiskais centrs, kurā, sadarbojoties ar pilsētas pašvaldības Izglītības pārvaldi, organizēs tālākizglītības nodarbības.

P₇₄

Valmieras Valsts ģimnāzijas direktors Jānis Zemļickis ir Eiropas pilsoņu gada Labas grības vēstnieks – ne velti šeit uzsvars tiek likts uz starptautisku sadarbību un dažādiem projektiem. Ģimnāzijā iekārtota mācību observatorija un dabas izziņāšanas taka, daļu skolas apsilda saules paneļi. Skolā darbojas Latvijā vienīgā skolas ēdnīca muzejs un esot arī savs spoks. Bet Valmieras Valsts ģimnāzijas mākslas galerijā jeb “Leduspagrabā”, kura saimnieks kopš 2005. gada ir mākslas zinātnieks Aivars Leitis, katru gadu tiek sarīkotas vairāk nekā desmit izstādes.

Paralēli izstādēm mākslas galerijā ik mēnesi tiek rīkotas mākslas izstādes arī ģimnāzijas otrā stāva gaitenī.

P₇₅

Bērnu labdarības virtuvi Valmierā, Stacijas ielā 26, jau daudzus gadus vada Gaida Pevko. Šeit katru darba dienu no pulksten 12 līdz 17 vienkāršā, bet mājīgi iekārtotā ēdamtelpā siltas bezmaksas pusdienas saņem gandrīz simts bērnu gan no daudzbērnu, gan maznodrošinātām ģimenēm. Vidēji mēnesī tiek pagatavotas 1500–1600 porciju pusdienās un 150–200 porciju launagā. Līdzās Bērnu labdarības virtuvei iekārtota tīrības telpa “Mazgā muti” un brīvā laika pavadīšanas istaba.

P₇₆

Jaunatnes centrā “Vinda”, kura direktors ir Dāvis Sirmāis, bērniem un jauniešiem dota iespēja izkopt intereses gan mākslinieciskajā pašdarbībā, gan tehniskajā jaunradē, kā arī saturīgi un lietderīgi pavadīt brīvo laiku. Pagājušajā mācību gadā jaunatnes centrā darbojās ap 670 audzēkņiem. Kopš 2001. gada “Vindas” paspārnē esošais Palīdzības birojs veic darbu sociālās korekcijas jomā ar policijas uzskaitē esošajiem jauniešiem.

P₇₇

Ar SIA “Vidzemes slimnīca” darbu iepazīstināja un ekskursijā pa slimnīcu izvadāja valdes priekšsēdētājs Uģis Muskovs. Vidzemes slimnīca ir reģionāla daudzprofilu neatliekamās medicīniskās palīdzības ārstniecības iestāde, kas nodrošina ne tikai diennakts medicīnisko palīdzību vidzemniekiem, bet arī piedāvā kvalitatīvus, inovatīvus un pieejamus medicīnas pakalpojumus ikvienam Latvijas iedzīvotājam. Vidzemes slimnīca izvietota divās pilsētās – Valmierā un Valkā. Slimnīcas nākotnes vīzija ir kļūt par modernu ārstniecības iestādi ar labu reputāciju, kur iedzīvotāji saņem specializētu un kvalitatīvu veselības aprūpi, ko nodrošina augsti kvalificēts, ar savu darbu apmierināts ārstniecības personāls, strādājot sakārtotā un konkurētspējīgā darba vidē.

P₇₈

Valmieras kultūras centrs reģiona un valsts mērogā atpazīstams ar daudzveidīgiem kultūras piedāvājumiem. Pērn te norisinājās 213 kultūras pasākumi, un darbojās 830 iedzīvotāju, no tiem 580 pašdarbnieki un 250 cilvēki, kas izmantoja maksas programmu piedāvājumu. Šogad centrā darbojas 20 mākslinieciskās pašdarbības kolektīvu – astoņi kori, septiņi tautisko deju kolektīvi, pūtēju orķestris, ansamblis, tautas tēlotājmākslas studija, tautas lietišķās mākslas studija un bigbends. Līdztekus tam Valmieras Kultūras centrā pieejamas arī maksas nodarbības – aerobikas grupas, fitnesa grupa, jogas grupa, baleta studija bērniem.

P₇₉

Vecpilsētas laivu piestātnē komisiju gaidīja jauks pārsteigums – izbrauciens ar Gaujas tramvaju un pilsētas apskate no Valmieras “galvenās ielas” – Gaujas. Upes tramvajs ir “Ežu rūpnīcā” būvēts peldlīdzeklis izklaides un ekskursiju braucieniem pa Gauju. Tramvaja mājvieta, kā arī vienīgā sākuma un galapietura ir laivu piestātne Valmieras vecpilsētā. Peldlīdzekli vada “Gaujas tramvaja vadītājs – gids”, mūsu braucieniem komandēja un komentēja kapteinis Toms.

9. diena – AMATAS NOVADĀ

Amatas novadam dots straujās upes vārds, kura vijas cauri visai tā teritorijai un ko īpaši iecienījuši laivotāji, tāpēc šopavasār pašvaldība pie Amatas upes uzstādīja webkameru, kurā varēja vērot ūdens līmeņa izmaiņas. Amatas novads ir “visnovadnieciskākais”, jo tam nav izteikta centra un teritorijā nav nevienas pilsētas. Pašvaldības zīmolu veido Amatas novada svētki, kas katru gadu notiek citā pagastā un ar citu tēmu. Pērn iedibināta arheologu Zigrīdas un Jāņa Apalu vārdā nosauktā prēmija. Latviskās kultūras zīmes un latviskā dzīvesziņa tiek popularizēta Āraišu maizes svētkos un arheoloģiskā muzejparka pasākumos, Līgosvētkos Ģikšos, starptautiskajā danču naktī janvārī, kur pulcējas 500–1000 dalībnieku no dažādām valstīm, lai no astoņiem vakarā dancotu līdz par rītam. Tikai amatiešiem pieder Dvēseļu stunda martā un nacionālo partizāņu piemiņas pasākums Sērmūkšos septembrī, kas sekmē patriotisko audzināšanu. Savukārt 1. jūlijā, kad ir Amatas novada dzimšanas diena, to kopā atzīmē visu piecu – Amatas, Drabešu, Nītaures, Skujenes un Zaubes pagasta darbinieki. Šogad plaši izvērtās Zvārtes svētki ar zāļu tējām, zaru slotiņām un stāstiem par raganām.

P₈₀ 12. septembrī tikšanās ar konkursa vērtētājiem tika nolikta **Āraišu arheoloģiskajā muzejparkā**, kas ir Baltijā pirmais arheoloģiskais brīvdabas muzejs un kuram ir izcila kultūrvēsturiska nozīme visā Ziemeļeiropas reģionā. Šovasar te jau piekto gadu notika Āraišu svētki.

P₈₁ Savukārt **Amatas novada domē**, kuras mājvieta ir Drabešu pagasta “Ausmās”, ciemiņus sagaidīja novada deju guru jeb skolotāja Lilita Jansone, kura atzina, ka viņai patīk šeit strādāt, jo nepārtraukti tiek likti uzstādījumi jebkurai jomai, arī kultūrai. *“Iemācīsim saviem bērniem svētkus svinēt!”* – ar šiem vārdiem viņa aicināja pašus mazākos audzēkņus iesildīt gan viesus, gan pašmāju tantes un onkuļus, kuri sniedza novada prezentāciju. Amatas novada domes priekšsēdētāja Elita Eglīte uzsvēra, ka amatieši strādā nākotnei un līdzsvaroti visā novada teritorijā un kultūrai arī turpmāk tiks saglabāti līdzīgi akcenti un meklēts savs radošais pienesums. Emocionālu prezentāciju par Melānijas Vanagas muzeja virtuālās ekspozīcijas “Esi pats” izveidi sniedza projekta vadītāja Elīna Kalniņa, lai komisiju sagatavotu tālākajam. Savukārt pašvaldības ārējo sakaru koordinatore Rita Merca uzsvēra amatiešu “draudzīgo garu” – Amatas novada pašvaldībai ir sadarbības līgumi ar Suvalku pašvaldību Polijā, Alītu Lietuvā, Kindas komūnu Zviedrijā, Azerbaidžānas Ismajilli rajonu un Norvēģijas Osfoldas reģionu. Jau vairākus gadus amatieši sadarbojas ar Krasnojarskā dzīvojošiem latviešiem, un notikušas divas starptautiskas nometnes Latvijā un Krasnojarskā. Saikni ar novadniekiem ārzemēs viņi uztur sociālajos tīklos, piemēram, informē par kultūras norisēm un katru gadu izsūta vēstules savējiem uz Angliju un Īriju, aicinot atbraukt vismaz uz Līgosvētkiem. Sava *Twitter* konts ir arī pašai

priekšsēdētājai. Savukārt Nītaures jauniešu un vietējo iedzīvotāju sabiedrisko un kultūras dzīvi pēdējos gados aktīvi ceļ spārnos jauniešu biedrība “Nītaureņi” ar valdes priekšsēdētāju Mārtiņu Šteinu priekšgalā. Viņš ir pārliecināts, ka mazās vietās uzturēt sabiedrisko dzīvi un noturēt jauniešus, veidojot piederību vietai, var tikai nevalstiskās organizācijas. Jau vairākus gadus Amatas novadā darbojas attīstības fonds, kura mērķis ir veicināt sociālās, ekonomiskās un kultūras vides attīstību, iesaistot un apvienojot vietējo sabiedrību.

P₈₂ Unikāls ir privātā uzņēmēja Čira jeb Aivara Zvirbuļa īstenotais projekts, kura ietvaros izbūvēts **Amatciems**, kurā lielākā daļa iedzīvotāju ir ārvalstnieki, veidojot šeit daudznacionālu kopienu. No vairāk nekā 100 ha lielās teritorijas trešdaļu aizņem ūdeņi un otru trešdaļu – meži. Amatciemā dzīvojamo māju apbūve tiek veidota, balstoties uz videi pievilcīgas koncepcijas ieviešanu.

P₈₃ Amatas novada **Kultūras centrā Ģikšos** atrodas ne tikai kultūras centrs, bet arī **bibliotēka un dienas aprūpes centrs**. 2011. gadā te veikti vērienīgi renovācijas darbi. Kultūras centrā darbojas Amatas novada amatiereteātris “Taka”, vidējās paaudzes deju kolektīvs “Amata”, senioru dāmu deju grupa “Jestrās omes”, līnijdeju grupa, folkloras kopa “Ore” un jauniešu deju kolektīvs “Krustainis”, tiek organizēti dažādi izklaides, tematiskie un gadskārtu ieražu pasākumi, amatiermākslas un profesionālo mākslinieku koncerti, izstādes un teātru izrādes. Vērtētāji šeit tikās ar Skujenes NVO un Ģikšu pensionāru biedrību “Dzīvesprieks”, aplūkoja tērpu skati, kas tapusi pašu vietējo rokām, un iesaistījās dejās, kas neiztrūkstoši ir

starptautiskās danču nakts programmā. Promdancojot tika nomēģināta arī kooperatīva “Zaļais grozs” produkcija. Šajā kooperatīvā apvienojušies zaļās produkcijas audzētāji un ražotāji no Skujenes, Nītaures, Līgatnes, Siguldas, Amatas un Vecpiebalgas, un, kaut arī tas ir viens no mazākajiem Latvijā, pērn “Zaļais grozs” Latvijas Lauksaimniecības kooperatīvu asociācijas rīkotajā konkursā ieguvis titulu “Gada labākais lauksaimniecības kooperatīvs 2012 mazo kooperatīvu grupā”.

“EIROPAS GADA PAŠVALDĪBA 2013”

P⁸⁴ **Amatas pamatskola** jauno mācību gadu sagaidījusi ar vadības maiņu – ilggadējās direktores Aleksandras Freivaldes vietā stājies jaunais direktors Indars Upītis, kurš uzsver, ka šī skola ir īpaša – ar savu atmosfēru, vērtībām un darbu, ko katrs te ieguldījis. Pie skolas plīvo zaļais karogs, un pēc vecuma tā ir otrā ekoskola valstī. **Zaļo klasi** uzbūvējuši skolēnu vecāki brīvajā laikā. Amatas pamatskolēniem ir sava forma un dienasgrāmatas, bet skolai – savs karogs un **muzejs**, kurā apkopotie materiāli stāsta par novadnieces rakstnieces un kultūrvēsturnieces Melānijas Vanagas dzimtu un cilvēku likteņiem.

Muzeja veidotājas skolotājas Ingridas Lāces pavadībā iespējams arī doties uz Tjuhtetu – vietu, kur Vanaga pavadīja ilgus gadus, jo, ieejot pie skolas izveidotajā **Sibirijas zemnicā**, pārņem izjūta, ka tiešām esam aiz-

ceļojuši laikā. *“Atbrauciet kādreiz uz Dvēseļu stundu! Tās ir nopietno acu stundas, kad pieminam rakstnieces mūžu – ne jau pieklājības dēļ, bet tas ir vajadzīgs būtības dēļ, spēka dēļ, un tur mēs varam atrast savu identitāti,”* aicina Ingrida Lāce.

P⁸⁵ Pavadot vērtētāju brigādi uz **Drabešu pagasta Līviem**, Sociālā dienesta pārstāvis Andris Jansons pastāstīja, ka pašvaldība finansē piecus dienas aprūpes centrus ar integrētu medicīnisko aprūpi – gan Līvos, gan arī Kārļos, Ģikšos, Ieriķos un Nītaurē. Jāpiebilst, ka amatieši pirmie valstī izveidoja arī mājas aprūpes biroju – jau 1999. gadā, bet šovasar sarūpējuši pensionāriem 50 mobilos telefonus ar SOS jeb drošības pogu. Seniori ar tā starpniecību var ne tikai visu diennakti izsaukt palīdzību, sazināties ar sociālo dienestu, ģimenes ārstu vai aprūpētāju, bet arī piezvanīt cits citam. Netālu no dienas aprūpes centra, kur iespējams saņemt tādu pašu medicīnisko aprūpi kā feldšerpunktā, atrodas **bibliotēka**. Novada izpilddirektors Māris Timermanis uzskata, ka visur jābūt integrētai pieejai – ja cilvēkam kādā vietā tiek piedāvāts viens pakalpojums, tad turpat jāsaņem arī citi.

P⁸⁶ Ciemošanās Amatas novadā noslēdzās ar **zooarku “Rakši”** apmeklējumu, kur kamieļus, alpakas, lamas un guanako var ne tikai aplūkot no attāluma, bet arī pabarot un apmīļot. “Rakšu” saimnieks Kristaps Blaus apgalvo, ka lamu terapija labi līdzot pret dvēseles depresiju.

10. diena – RUCAVAS NOVADĀ

“Mazs bij’ tēva novadiņis, bet diženi turējās,” – tā droši var dziedāt un teikt par Rucavas novadu. Lai arī tajā ir tikai divi tūkstoši iedzīvotāju, domes priekšsēdētāja Līga Stendze lepni teic, ka Rucavas novads ir divreiz lielāks par Rīgu un šeit dzīvojot cilvēki, kuri vēlas vairāk, ir laimīgi, stipri, dažādi un dzīvo pēc Rucavas laika. Rucavas novadā viss esot pa īstam – ja mīl, tad no sirds, bet, ja strīdas, tad tā pamatīgi. Rucavas novada ģerbonī attēlotais kniepkens, kas ir neatņemama Rucavas sievu goda tērpa rota, simbolizē bagāto tradicionālās kultūras mantojumu, bet augšup vērstās sakrustotās skābaržu lapas liecina par novada dabas bagātībām un attīstību.

P⁸⁷ Vērtēšanas komisiju 17. septembrī pie **Rucavas novada domes** sagaidīja Rucavas etnogrāfiskā ansambļa sievas, kuras pirmoreiz skaftītāju priekšā stājušās pirms 30 gadiem. Kolektīvs vienmēr bijis noturīgs, pašreiz ansamblī dzied 24 dalībnieki no trīs līdz 70 gadu vecumam – gan mātes ar bērniem, gan vecmāmiņas ar mazbērniem, un tas nozīmē, ka tradīcijas neapsiks arī nākotnē. Rucavas novads bija un ir bagāts ar tautas dziesmām un tradīcijām un raksturojams kā viens no vislatviskākajiem novadiem. Tā identitāti veido nozīmīgs kultūras mantojums – Rucavas vārds atpazīstams ar tautas tērpiem, cimdu rakstiem, gadskārtu ieražu un citām tradīcijām. No jaunlaiku

“zīmoliem” pievienojusies kūdras ieguve (visas pašvaldības iestādes tiek kurinātas ar celmiem), niedru ražošana un ekotūrisms, jo rucavnieku bagātība ir 22 km smilšainas pludmales, kā arī Papes ezers, savvaļas zirgi, sumbri, tauri un putni, kuru te ir vairāk nekā cilvēku – Rucavas novadā ir mazākais apdzīvojuma blīvums Latvijā. **Kultūras namā**, kas sadzīvo vienā mājā ar domi, darbojas Rucavas etnogrāfiskais ansamblis, amatierēātris, sieviešu vokālais ansamblis, lauku kapela “Paurupīte”, jauniešu vokāli instrumentālais ansamblis “Virs apvāršņa”, deju pulciņš un Rucavas tradicionālās kultūras kopa. Rucavas novadā ir divi kultūras nami, divi saieta nami, tradīciju nams “Zvanītāji”, Ķāķišķes ģimeņu un apmācības centrs, Jāņa Pūķa mūzikas instrumentu kolekcija, seno darbarīku ekspozīcija Bajāros un Latvijas etnogrāfiskā brīvdabas muzeja zvejnieku sēta “Vītolnieki”. Kultūras namā katru mēnesi tiek iekārtota jauna izstāde. Todien komisijai kopā ar domes darbiniekiem un vietējiem iedzīvotājiem bija iespēja piedalīties fotomākslinieka Pētera Jaunzema izstādes “Vai tiešām tā bija” atklāšanā. Meistars ar fotografēšanu nodarbojas jau pusgadsimtu un piedalījies vairāk nekā 600 starptautiskās izstādēs 33 valstīs.

P⁸⁸ Ar daļu no bagātā Rucavas kultūras mantojuma iepazīties **tradīciju namā “Zvanītāji”**,

kur savureiz i cūku bēres tiek svinētas un desas taisītas, i kniepkēni veidoti, i turētas vakarēšanas, pieskandinot māju ar Rucavas dziesmām, gatavojot rucavnieku riezi un balto sviestu, darinot cimdus un zeķes ar etnogrāfiskajiem Rucavas rakstiem vai aužot raibos lupatu celiņus. Kopš 2002. gada šeit darbojas Rucavas tradīciju klubs, kas vasarās uzņem bērnus un citus interesentus amatu nedēļas nometnēs, kad katrs līdzdarbotiesgribētājs var iemēģināt roku kādā amatu prasmē, kokles, stabulītes vai ģitāras spēlē vai vienkārši kopīgi uzdziedāt un uzdancot. Iespējams arī piedalīties improvizētā "Rucavas goda mielastā", dziedot, dancojot un muzicējot kopā ar Rucavas teicējām, dziedātājiem, muzikantu Pūķu Jāni un nobaudot kādu no iemīļotajiem rucavnieku ēdieniem – īstu rupjmaizi, sklandraušus, ko šeit sauc arī par žogaraušiem, balto sviestu ar kartupeļiem, riezi vai kartupeļu kukulišus. Rucavas sievas rīko arī Dzīvesskolas nodarbības, kur apgūst tautas tērpa darināšanu, runā rucavnieku valodā, mācās dziedāt dziesmas Rucavas balsos, gatavo tradicionālos Rucavas un kurzemnieku ēdienus, iepazīst gadskārtu svētku un ģimenes godu tradīcijas. Šogad maijā Rucavas sievas saņēma Kultūras zīmi "Latviskais mantojums" visās trijās nominācijās: par latvisku tradīciju kopšanu; par latviskiem ēdieniem; par latvisku ēku. Rucavas sievu darbību vada deviņu sievu padome, kuras priekšgalā ir Māra Tapiņa.

P₈₉ Rucavnieki ar lepnumu pauž, ka viņi ir bioloģiskās lauksaimniecības piekritēji un veselīgas pārtikas ražotāji – te audzē upenes, sarkanās jāņogas, ērkšķogas, Amerikas lieлогу dzērvenes un citas. Bet sertificētajā bioloģiskajā saimniecībā "Šīji" divi jauni cilvēki – Ruta Grauduža un Štefāns Millers, kurš pirms trim gadiem šurp atbraucis no Vācijas, audzē kazas un no to piena gatavo dažādu veidu cietos sierus ar un bez piedevām, mīkstos un svaigo sieru, arī kamambēru un pat mocarellu.

P₉₀ 2010. gadā daži Rucavas novada entuziasti izveidoja biedrību "Domā līdz", lai pulcinātu ap sevi aktīvus cilvēkus ar labām domām un

kopīgu mērķi – palīdzēt Rucavas vārdu nest pasaulē. Pirmā projekta rezultātā tapa **skaņu ierakstu studija**, kur "Domā līdz" vadītāja Zigmāra Miemja uzraudzībā novada kolektīvi ieraksta savas izpildītās dziesmas. Tāpat biedrības aktivisti gatavo arī videosižetus par Rucavu un filmu, kurā būs apkopoti rucavnieku dzīvesstāsti. Izveidots arī Rucavas radio <http://dlradio.tk/>, kur tiešraidē tiek pārraidīti novada kultūras un citi pasākumi, arī priekšvēlēšanu diskusijas. Pirms diviem gadiem Starptautiskajai pretkorupcijas dienai veltītajā konkursā rucavnieks Edgars Trankalis ar savu videoklipu "Labākai nākotnei" ieguva pirmo vietu radošo videoklipu konkursā jauniešiem.

P₉₁ Ierakstu studija iekārtota ēkas otrajā stāvā, bet lejā ir **ģimenes ārstu prakses** un aptieka. Pieredzējuši ģimenes ārste Vija Stepanova Rucavā strādā jau 32 gadus, bet Dzidras Trumpikas darba stāžs ir 29 gadi. Turklāt ne viena, ne otra pēc izcelsmes nav vietējās, taču tas nav traucējis šeit iedzīvoties un justies kā mājās. Rucava esot tāda vieta, kas prot pieņemt cilvēkus, un arī vietējie iedzīvotāji viņas atzīstot par savējām. Darbā ļoti palīdzot ciešie kontakti ar novada sociālajiem darbiniekiem, kuri bez uzmanības neatstāj nevienu no novadniekiem, kam nepieciešama aprūpe.

P₉₂ Rucavas novada **Mākslas skolu**, kas darbojas kopš pērnā augusta, vada Liepājas māksliniece Gunta Krastiņa. Viņa pati ir profesionāla māksliniece, mākslas maģistre, mākslas biedrības "Impasto" valdes priekšsēdētāja, pati glezno un regulāri piedalās gan izstādēs, plenēros un starptautiskos simpozijos, gan ar mākslu saistītos projektos. Skolas vadītāja priecājas, ka uz nodarbībām ikreiz ierodas ap

30 mazo rucavnieku, un uzsver, ka skolā galvenais ir radošo spēju atraisīšana un pašizpausmes brīvība, kas apvienota ar praktisko iemaņu apguvi. "Darbojamies Montessori stilā – ja es tā gribu, tad tā arī daru," tā par sevi un saviem skolotājiem teic Gunta Krastiņa.

P₉₃ Būtu dīvaini iepazīt Rucavu un nepabūt pie jūras, tāpēc ceļojuma noslēgumā vērtētāji vietējo gidu pavadībā apskatīja valsts nozīmes arhitektūras pieminekli **Papes Ķoņu zvejnieku ciemu**, kas atrodas dabas parka "Pape" teritorijā. Pēdējos gados Ķoņu ciemā tiek būvētas jaunas dzīvojamās mājas, bet, neapšaubāmi, lielāka vērtība ir tām deviņām viensētām, kas saglabājušas dziļas senatnes klātbūtnes izjūtu – līdzīgi kā Etnogrāfiskajā brīvdabas muzejā.

Liepājas pilsētas ģerbonis ar sarkano Kurzemes lauvu pie liepas apstiprināts četras dienas pēc pilsētas tiesību iegūšanas – tālajā 1625. gada martā, kaut gan vēsturē Līvas ciems ierakstīts vēl 372 gadus agrāk. Katru pavasari 18. martā liepājnieki svin pilsētas dzimšanas dienu. Liepāja bagāta ne tikai ar vēsturi, bet ir arī viens no Latvijas kultūras stūrakmeņiem. Katru dienu te notiek kāds kultūras pasākums, koncerts, teātra izrāde vai mākslas aktivitāte. Tā, piemēram, pērn Liepājas pašvaldības kultūras organizācijas sarīkojušas 977 pasākumus un kopā ar nevalstiskajām organizācijām nodrošinājušas 1012 pasākumu norisi – tātad sanāk, ka liepājniekiem tiek piedāvāti trīs pasākumi dienā! Īpaši ir Liepājas festivāli, kas pulcē dalībniekus un viesus no visas pasaules. Liepājā ir daudz kas tāds, kas vienīgais un vispārākais Latvijā, Baltijā, Eiropā un pat pasaulē.

P₉₄ Vērtēšanas komisijas vizīte 18. septembrī sākās **Liepājas domē**, kur domes priekšsēdētājs Uldis Sesks un vietnieks Gunārs Anšņš vadīja konkursa pieteikuma prezentāciju. Liepāja ir trešā lielākā pilsēta un lielākais rūpniecības centrs Latvijā, ostas pilsēta, transporta un loģistikas un arī reģionāls kultūras centrs. Viena no Liepājas bagātībām ir lielākā pludmale Baltijā un ūdens ar sāls koncentrāciju, ko jau prot likt lietā Liepājas reģionālajā slimnīcā, piedāvājot ārstnieciskās vannas. Beidzamajos gados Liepāja varenī būvējas – pirms diviem gadiem tika uzsākta slimnīcas rekonstrukcija, pirmajā kārtā vērienīgi izmainot pirmo un otro stāvu un uzceļot jaunu piebūvi, ko atklāja šāgada maijā, bet nupat augusta beigās uz jaunajām telpām pārcēlās reanimācijas, jaundzimušo intensīvās terapijas, angiogrāfijas un radioloģijas nodaļa, kā arī izbūvētas dzemdību zāles. Par gadsimta būvi Liepājā, iespējams, kļūs koncertzāle “Lielais dzintars”, kuras izveidei plānoti vairāk nekā 21 miljons latu. Liels ieguldījums nozares attīstībā ir trīs kultūras iestāžu ēku renovācija – ar ERAF atbalstu restaurēts Liepājas Latviešu biedrības nams, Liepājas teātris un Liepājas muzejs. Liepājā ir vislielākais renovēto dzīvojamu māju un iestāžu skaits Latvijā – visas pašvaldības īpašumā esošās ēkas jau nosiltinātas, atvērta arī finansējuma līnija daudzdzīvokļu māju sakārtošanai – no domes iespējams saņemt līdzfinansējumu līdz pat 90%. Pašvaldība arī gādā par parku un pilsētvides attīstību, mikrorajonu labiekārtošanu un Liepāju kā velosipēdistiem draudzīgu pilsētu – celiņu kopgarums jau sasniedz 30 km.

P₉₅ Komisijai bija iespēja pārliecināties par vērienīgo renovāciju **Liepājas muzejā**, kas ir viens no lielākajiem pašvaldību muzejiem Latvijā un glabā vairāk nekā 100 000 muzeja priekšmetu par Liepāju un tās apkārtnes vēsturi. Pēc rekonstrukcijas Liepājas muzejs ieguvis ne vien plašākas telpas izstāžu un tematisko pasākumu rīkošanai, bet arī jaunu elpu. Maijā Liepājas muzejā tika atklāta unikāla privātkolekciju izstāde. Muzeja direktore Dace Kārklā priecājas, ka jūlijā un augustā te bija skatāmi pasauleslavenā spāņu

11. diena – LIEPĀJĀ

mākslinieka Salvadora Dalī darbi no Francijas privātkolekcijām un cer, ka tiem sekos Pikaso un Šagāla darbi.

P₉₆ Peldu ielas galā, pie ieejas **Jūrmalas parkā**, šovasar uzstādīta pirmā **taktīlā karte**, kas palīdz cilvēkiem ar redzes traucējumiem

orientēties un iepazīties ar objektiem parkā. Tie, kas vēlas doties garākā ceļojumā, var izvēlēties Liepājas tūrisma biroja radīto maršrutu neredzīgajiem un vājredzīgajiem “Sadzirdi, sasmaržo, satausti Liepāju!” – grupu pavadīšanai maršrutā apmācīti gan

redzīgi, gan neredzīgs gids – Arturs Līvmanis. Liepāja ir labs piemērs universālā dizaina ieviešanā, vadlīniju iestrādē ietvēs, marķētu pakāpienu, apgaismes stabu un citu pieejamas vides elementu izveidē.

P₉₇ Šovasar **Glābšanas stacijā** Jūrmalas parkā nācis klāt vēl viens palīgs – Latvijā pirmais **pludmales pieejamības komplekss cilvēkiem ar īpašām vajadzībām**. Tajā ietilpst cilvēkiem ar kustību un redzes traucējumiem pielāgotas pārgērbšanās un sanitārās telpas ar dušu. Liepājā cilvēki ar īpašām vajadzībām var baudīt tādas iespējas, kādas līdz šim viņiem bijušas liegtas – pa platu pielāgotu laipu doties uz jūru, lai peldēšanas ratiņkrēslā vai patstāvīgi izbaudītu peldi jūrā. Glābšanas stacijā pieejami arī pavadona – asistenta pakalpojumi. Liepāja ir vienīgā pašvaldība Baltijas jūras reģionā, kur jūra gaida visus, arī invalīdus, turklāt pasaulē populārākais tūrisma ekosertifikāts jeb Zilais karogs šeit plīvo jau 12 gadus. Šogad Liepāja starptautiskajā EDEN konkursā atzīta par Eiropas izcilāko tūrisma galamērķi Latvijā pieejama tūrisma nodrošināšanā.

P₉₈ Tramvaja līnijas pagarinājums, kas uzbūvēts pērn, aizved līdz Ezerkrasta mikrorajonam un nesen atjaunotajai **bibliotēkai “Libris”**, kas ir ar mākslas novirzienu un kur regulāri tiek iekārtotas nelielas izstādītes.

P₉₉ Pagaidām vēl **radošais kvartāls** un **Pētera I namiņa** apdzīvošana ir ieceres stadijā, toties **lietišķās mākslas centrs “Dārza iela”** šeit darbojas jau gadu. Centra darbnīcās var vērot gan aušanas procesu, gan arī izmēģināt roku senajā amatā. **Folkloras centra “Namīns”** paspārnē kopš maija darbojas **studija “LATVA”**, kas piedāvā gan tautas tērpus, gan risinājumus, kā tā etnogrāfiskās sastāvdaļas izmantot ikdienas apģērbā, un **“Atsaukas”**, kas jau desmit gadus kopā ar bērniem gatavojas un mācās svinēt gadskārtu svētkus un uzņemt kāziniekus un kristību rīkotājus.

P₁₀₀ Lai gan **Jauniešu māju** oficiāli plānots atklāt 10. oktobrī, tajā jau aktīvi rosās tās galvenie saimnieki – Liepājas jaunieši, kuri grib savu māju izveidot par vietu, kur dzimst labas idejas un var gūt jaunus kontaktus un iedvesmu. Pašvaldība uzskata, ka šī māja domāta jauniešiem un viņiem pašiem tā saturiski jāpiepilda – ar mūziku, radošām izpausmēm un visu, ko paši vēlas.

P₁₀₁ Pērn atjaunotā **Liepājas Latviešu biedrības nama** direktore Vita Hartmane priecājas, ka renovācijas gaitā nams ticis arī pie zviedru laiku kaltā bruģa pagalma. Šī ir viena no vietām, kur sastopama vēsturiskā daudzveidība un īpaši labi izjūtama Liepājas aura. Biedrības namā iekārtojušās daudzas iestādes – gan pašvaldības **Kultūras pārvalde**, gan **Liepājas Tautas mākslas un kultūras centrs** un citas, arī **Rakstnieku savienības Liepājas nodaļa**, ko izveidojusi pašvaldība un vada rakstniece Sandra Vensko, kuras vadībā tiek izdots arī literārais izdevums “Vārds”.

P₁₀₂ **Tējas istabā** savu vietu atradis neliels veikaliņš, kur var iegādāties dažādus amatnieku darbus, rotas, sveces, rokdarbu materiālus un pārles. Te notiek radošās darbnīcas, kas piedāvā plašu nodarbību klāstu, un ir neliela vietēja izstādēm.

P₁₀₃ **Liepājas teātra** vīziju – būt mīlētiem mājās un atpazītiem Eiropā – cenšas sasniegt arī jauno kurss, kurus pašvaldība tika sūtījusi skoloties uz Klaipēdu. Kaut pagājis neilgs laiks pēc atgriešanās,

domes vadība uzskata, ka tā ir veiksmē Liepājas teātrim. Jāatzīmē, ka Liepājas pašvaldībai vienīgajai ir savs teātris, ko pilnībā finansē Liepājas dome.

P₁₀₄ **Sv. Trīsvienības luterāņu katedrāle** ir Liepājas sirds un baroka pērle, kurai pamatakmens likts 1742. gadā. Tās īpašā vērtība ir ērģeles, kas ir lielākās nepārbūvētās mehāniskās ērģeles pasaulē. Katedrālē notiek ērģelmūzikas koncerti, un par tradīciju kļuvis starptautiskais Ērģelmūzikas festivāls, kas notiek ik septembri.

P₁₀₅ **Kūrmājas prospektu** kā pilntiesīgi iemītnieki apdzīvo bronzas skulptūras, kurās iemūžināti Liepājas himnas “Pilsētā, kurā piedzimst vējš” tēli – Laivinieks, Vārna, Dzintara latvieši, Telefonists un Cilvēku mežs. Vērtēšanas komisija izmantoja izdevību iemūžināties pie bungu komplekta.

12. diena – TALSU NOVADĀ

Talsu novada ģerbonī cieši kā ozola lapas savijušies 14 pagasti un četras pilsētas. Kaut arī Eiropas un pasaules kartē tas ir mazs punktiņš, Talsu novads pieskaitāms pie Latvijas lielākajiem novadiem. Tā identitāti veido unikālais svītru kods, kuram izmantots tautas brunču motīvs, īpašās tradīcijas un savi svētki. Katrā novada pilsētā un pagastā ik gadu tiek rīkoti savi – vietējie svētki, no kuriem populārākie ir Vīna svētki Sabilē un vasaras vidus svinēšana Talsos, bet savdabīgākie – sēņošanas čempionāts Spārē un Dižmāras gadatirgus Talsos, katru reizi tam izvēloties citu tēmu – šāgada galvenais varonis bija sīpols, un bija *sīpol' priek' ne pa jokem!*

P₁₀₆ 19. septembrī **Talsu novada pašvaldības administratīvajā centrā**, uzrunājot vērtēšanas komisiju un kolēģus, Talsu novada domes priekšsēdētājs Aivars Lācarus sacīja: *“Nododam vērtēšanai darbu, ko esam veikuši daudzu gadu garumā, un tas viss darīts novada cilvēku labā.”* Pēc viņa vārds tika dots pašvaldības izpilddirektora vietnieci izglītības un sociālajos jautājumos Ingai Krišānei, kura sniedza konkursa pieteikuma prezentāciju. Talsu novada budžets ir visai iespaidīgs – 23 miljoni latu, kam, protams, jāpieplusē daudzu projektu nauda – gan Eiropas Savienības fondu un dažādu programmu finansējums,

gan nevalstisko organizāciju un uzņēmēju piesaistītie līdzekļi. Piektā daļa no kopbudžeta izdevumiem paredzēti kultūrai un uz katru novada iedzīvotāju tiek ierēķināti 150,57 lati gadā. Talsu novadā ir 18 kultūras centri, 11 brīvdabas estrādes, 26 bibliotēkas, lielais novada muzejs un savs muzejs vai novadpētniecības krātuve visās skolās. Arī lielajā Dziesmusvētku gājienā talseniekiem allaž ir viena no daudzskaitlīgākajām delegācijām, jo novadā darbojas 227 māksliniecišķie kolektīvi jeb, matemātiski rēķinot, 13% iedzīvotāju iesaistījušies māksliniecišķajā pašdarbībā.

P₁₀₇ No domes izejot ielās, pirmo pamanījām vienu no interesantākajiem namiņiem Talsos. Tajā iekārtojušies biedrība **“Ciparnīca” Tals' keramik'**, kuras kodols ir divi podnieki – Nauris Galviņš un Diāna Dzelme. Kopā ar draugiem un atbalstītājiem viņi cenšas saglabāt Kurzemes podniecības tradīcijas.

P₁₀₈ Pastaiga pa Talsiem iesākumā veda uz **Lielo ielu**, kurai dažādos laikos bijuši dažādi nosaukumi. Tagad tā iekļauta vērienīgajā ERAF projektā *“Talsu pilsētībūvniecības pieminekļa piemērošana tūrisma produkta attīstībai”* un tiek veidota, iekļaujoties pilsētas kultūrvēsturiski ainaviskajā vidē.

“EIROPAS GADA PAŠVALDĪBA 2013”

P₁₀₉ Pa Lielo ielu ejot, var nonākt topošajā **Radošajā sētā**, kas jau tagad izskatās skaista un neparasta, īpaši vakaros, bet vēl interesantākas ieceres saistās ar tās nākotni – talenieki grasās to nodot mākslinieku, amatnieku un radošu cilvēku rīcībā. Radošās sētas kompleksā ietilpst Tautas nams un mūzikas skola, kas rekonstrukcijas rezultātā savienotas ar galeriju un izbūvēto pagalmu.

P₁₁₀ **Tautas nama** zāle pēc remonta aprīkota ar modernām skaņu un gaismas iekārtām – līdzīgas ir vēl sešos novada kultūras centros. Bet mūs Tautas nama otrajā stāvā sagaidīja čigānpuisis Ingus Stauģis, kurš nolasīja dzejoli savā dzimtajā valodā. Tas viņam īpaši tuvs, jo Ingus to skaitījis arī pirms diviem gadiem Valdemārpilī, kad tur atklāta čigāņu klasīte. Valdemārpils vidusskolā atvērta multikulturāla 1. klases telpa, kurā strādā apmācīts skolotāja palīgs – čigāns Ingus Stauģis.

P₁₁₁ Tautas nama pirmajā stāvā iemitinājusies pašvaldības aģentūra **“Talsu novada Tūrisma informācijas centrs”**, ko droši var pieskaitīt pie radošās saimes. Jau ilgus gadus to vada Inese Roze, kura pati ir kā viens no novada zīmoliem – “Talsu saulīte”, kam zaļā krāsa liecina par zemes spēku, izturību un varenumu, zilā dod lēnprātību un radošumu, bet sarkanā krāsa simbolizē emocijas, vitalitāti un dzīvesprieku.

P₁₁₂ Pa pakāpieniem uzkāpuši **Baznīckalnā**, kur atrodas senākā mūra ēka Talsos – **Talsu evaņģēliski luteriskā baznīca**, iegaumējām vietējo gidu stāstīto, ka baznīca celta 1567. gadā un ilgus gadus par mācītāju te kalpojis komponista Ludviga van Bēthovena jaunības dienu draugs Kārlis Ferdinands Amenda. Nozīmīgi, ka 1945. gada 30. martā Talsu baznīcā notika pēdējais pilnīgais kantātes “Dievs, Tava zeme deg!” atskaņojums Latvijā un tajā piedalījās vairāk nekā 3000 klausītāju, klātesot teksta autoram Andrejam Eglītim un komponistei Lūcijai Garūtai. Tagad glīti sakārtots ne tikai **Baznīcas laukums**, bet arī **draudzes nams**.

P₁₁₃ Netālu atrodas talenieku un apkaimes iedzīvotāju iecienītā **kafejnīca “Piena sēta”**, kur vērtēšanas komisiju laipni uzņēma pats AS “Talsu piensaimnieks” valdes priekšsēdētājs Dainis Norenbergs, cienājot gan ar dažādajiem sieriem, gan saldiem kārumiem.

P₁₁₄ Talsu pilsēta šogad var lepoties ar diviem atjaunotiem objektiem, kas īstenoti Eiropas Reģionālās attīstības fonda finansētā projekta “Kultūras infrastruktūras atjaunošana Talsos” ietvaros – ekspluatācijā nodota gan Talsu Tautas nama ēka, gan arī **Sauleskalna brīvdabas estrāde**.

P₁₁₅ No tik skanīgas vietas tālāk devāmies dziedādami un Dziesmu svētku virsdiriģenta Ginta Ceplenieka pavadībā kāpām **“Dziedošajā autobusā”**. Šī Talsu novadā ir jauna tradīcija un viens no galvenajiem šāgada notikumiem – 4. maijā, kad Latvija svinēja valsts atjaunotnes 20. gadadienu, Talsu skolēnu kori ar mērķi iedzīvināt novada un Latvijas patriotisma ideju pa četriem maršrutiem četrus autobusus vienlaicīgi apciemoja novada lielākās apdzīvotās vietas, kur sniedza koncertus un, protams, dziedāja arī pa ceļam.

P₁₁₆ Ar “Dziedošo autobusu” devāmies uz **Laucienes pagastu**, kur atdusas Bēthovena draugs mācītājs un komponists Amenda. Taču Lauciene ir slavēta ar vēl kādu vietu – 2004. gada 1. maijā, kad Latvija kļuva par pilntiesīgu Eiropas Savienības dalībvalsti, toreizējā pagasta priekšsēdētāja Ina Jurkeviča, kura tagad ir Talsu novada Kultūras nodaļas vadītāja, īstenoja sapni par **Eiropas birzi**, katrai dalībvalstij veltot tai raksturīgāko koku. Pa šiem gadiem kociņus stādījuši gan daudzu valstu vēstnieki un augstas amatpersonas, gan Talsu novada draugi un sadarbības partneri no Somijas, Dānijas, Zviedrijas, Čehijas, Šveices, Turcijas, Igaunijas, Lietuvas un citām zemēm.

P₁₁₇ Strazdes pagastā, pateicoties ELFLA Lauku attīstības programmas ietvaros finansētajam projektam, atjaunota senā Strazdes muiža, kas ieguvusi modernu **bibliotēku un brīvā laika pavadīšanas centru**. Bet muižas parka rūķi sola pirms gadu mijas tikšanos ar visistāko Ziemsvētku vecīti.

P₁₁₈ Savukārt **Stende** pie jaunas **brīvdabas estrādes** pērn tika, pateicoties sadarbībai ar igauņiem un projektam “Connecting Stende and Võhma”. Talsu novada pašvaldības darbinieki Vihmā piedalījās lietišķās mākslas veidotāju darbnīcā, bet 2012. gada 21. septembrī tika atklāta Stendes estrāde.

P₁₁₉ **Lībagu pagastā** dzīvo viens no novada radošākajiem cilvēkiem – komponists **Raimonds Tiguls**, kurš apguvis pasaulē reti sastopama instrumenta **hang** spēli un prot uzburt arī ārpusaules noskaņu.

13. diena – IECAVAS NOVADĀ

Šeit uzzied ne tikai dārzi, bet arī cilvēki!

Iecavas sauklis skan: šeit uzzied ne tikai dārzi, bet arī cilvēki! Viskrāšņākā ziedēšana senatnē saistās ar hercoga Jēkaba laiku, kad Dzelzāmūrā darbojās dzelzsceplis, vara kaltuve un čuguna lietuve. Divi tajā laikā gatavotie lielgabali vēl tagad apskatāmi Iecavas centrā. Rosīgu uzplaukumu Iecavai atnesa arī grāfa Pālena valdīšanas laiks – 18. gadsimta beigās tika uzbūvēta Iecavas pils un radīts angļu stila ainavu parks 17 hektāru platībā. Mūsdienās Iecava jo īpaši uzzied jubilejas svinībās, kas tiek rīkotas ik pēc pieciem gadiem (pērn Iecava atzīmēja 520. jubileju), un ik pēc diviem gadiem Ziedu svētkos, kad tiek sumināti sakoptāko sētu īpašnieki.

P₁₂₀ 24. septembrī Iecavā atkal uzziedēja vairākas vietas un cilvēki. Pirmie – “Tarkšņi” un viņu vadītāja Kristīne Karele, **Iecavas novada domē** sagaidot vērtēšanas komisiju. Folkloras kopā “Tarkšņi” ir liels pulks mazu un jau paaugušos meiteņu un zēnu, kā arī pavecāku ļaužu, kuri ļoti labprāt spēlē vijoli, kokli, stabuli, cītaru, dūdas, mandolīnu un citus mūzikas instrumentus, kā arī dzied un danco. Šovasar “Tarkšņi” izdeva savu pirmo albumu “Ganos”. Vēsturē tiks ierakstīta arī pagājušajā gadā izveidotā Iecavas novada literārā mantojuma e-grāmata, kurā apvienota 18 novadnieku dzeja un miniatūras un kas pieejama ne vien pašvaldības mājaslapā, bet arī novada bibliotēkās. Tā tapusi, pateicoties jauniešu brīvprātīgajam darbam, par ko Izglītības un zinātnes ministrijas rīkotajā konkursā “Brīvprātīgais 2012” Iecavas jaunieši saņēma balvu nominācijā “Brīvprātīgo tīkls 2012” Zemgales reģionā, kā arī projekta “Trešais tēva dēls” speciālbilvu. Šos faktus kā vienus no svarīgākajiem savā prezentācijā par novadu uzsvēra arī Iecavas novada domes priekšsēdētājs Jānis Pēlītis. Iecavas novadam piederīgi ir 9399 iedzīvotāji, un ievērojama summa no budžeta tiek atvēlēta kultūrai – 6,4%. No grāfa Pālena laikiem saglabājušās vairākas celtnes, arī kultūras nams, kas nesen labiekārtots, tāpat sakārtota brīvdabas estrāde un parks. Novadā ir sešas bibliotēkas, un tās iecavnieki veido kā lauku cilvēku tikšanās vietas un vietējo kopienu centrus. Jau renovētas un atbilstoši aprīkotas Zorģu, Ziemeļu, Zālītes un Rosmes bibliotēku telpas. Patlaban lielākais topošais objekts Iecavas novadā ir stadions, kura izmaksas lēšamas 1,2 miljonu latu apmērā.

P₁₂₁ Saņemot ciemiņus un apmeklētājus **Iecavas veselības un sociālās aprūpes centrā**, tā direktore Mirdza Brazovska allaž atgādina savulaik grāfa Pālena teiktos vārdus, kad viņš atklāja Iecavas slimnīcu: “*Vesels cilvēks strādā labāk.*” Šī devīze kļuvusi arī par viņas motivāciju arvien uzlabot veselības aprūpi novadā. Veselības centra un vadītājas lepnums ir ārstu pieņemšanas tāfele, kas aizņem vai visu sienu – te iespējams saņemt visdažādāko speciālistu konsultācijas, arī arodārsta, endokrinologa, ginekologa, ķirurga, neirologa, otolaringologa, podiatrijas speciālista, internista, onkologa un vēl citu dakteru konsultācijas. Iecavas novadā ir pat acu ārsta privāt-

prakse, kā arī piecas zobārstu prakses un zobu tehniskā laboratorija. Iecavas veselības un sociālās aprūpes centrā iekārtots arī dienas stacionārs ar 15 vietām, tāpat mediķi nodrošina veselības aprūpi mājās, dodas mājās vizītēs un konsultē pa telefonu. Savukārt stacionārā ārstējas pacienti, kuriem nepieciešamas laikietilpīgas manipulācijas, un paliatīvās aprūpes pacienti no visas valsts. Par diagnostikas daļu var teikt tā: viss, kas Latvijā tiek izmantots, pieejams arī Iecavā. Tā varētu turpināt, bet tad neiztikt bez medicīnas termiņiem, tāpēc vien pieminēšu vienu no pēdējiem jaunumiem – sāls istabu, kurā veic haloterapiju. Bērnu dārzu “Dartija” un “Cālītis” mazuļus ar novada domes transportu šurp ved veselības veicināšanas nolūkā. Noteikti jāpiebilst, ka veselīgu dzīvesveidu sekmē arī Dzimtmisas pamatskolas un pirmsskolas izglītības iestādes “Dartija” dalība ekoskolu programmā un Zaļais karogs. Turklāt Iecavas novads ir pirmā no novadu pašvaldībām, kam izstrādāta veselības veicināšanas programma, un nupat tas uzņemts Nacionālajā veselīgo pašvaldību tīklā.

P₁₂₂ **Dienas centrs “Iecavnīca”** tapis Sociālā dienesta paspārnē un jaunajās telpās iekārtojies tikai maija beigās. Šeit strādā gan sociālie darbinieki, gan jaunatnes lietu speciālists, jo arī apmeklētāji ir visdažādāko vecumu. Sociālā dienesta vadītāja Sigma Strautmale uzsver: “*Mums ir ļoti labi darbinieki, jo tikai tādi var strādāt ar cilvēkiem.*” Jaunieši jau paguvuši centru papildināt ar savu krāsaino ideju krēslu, kurā sēžot, raisoties aizvien jaunas domas par to, ko Iecavā vēl vajadzētu. Viņu galvenais urdītājs ir Laura Jerķe – veselības veicināšanas koordinētāja un jaunatnes lietu speciāliste vienā personā.

P₁₂₃ **Zālītes speciālās internātpamatskolas** direktors Jānis Kārklīņš ir vienīgais stiprā dzimuma pārstāvis novada astoņu izglītības iestāžu vadītāju saimē, un viņam līdzās ir stiprs plecs – skolotājs Arnolds Ziemelis, kuram piemīt izgudrotāja talants un prasme aizraut arī citus. Skolā ir četras nelielas darbnīcas, kur puīši un meitenes var apgūt metālapstrādes, kokapstrādes, keramikas un mājdarba iemaņas. “*No tā, ko citi met ārā, mēs šeit gatavojam interesantas lietas,*” saka skolotājs Ziemelis. Divi Zālītes speciālās

“EIROPAS GADA PAŠVALDĪBA 2013”

internātpamatskolas audzēkņu gatavotie koka traktori pavasarī Briselē tika nodoti Eiroparlamenta priekšsēdētājam Martīnam Šulcam un Sandrai Kalnietei, tādējādi var uzskatīt, ka Zālītes bērni palīdzējuši mūsu lauksaimniekiem Briselē aizstāvēt Latvijas zemnieku intereses.

P₁₂₄ **Zorģu bibliotēku** jau 35 gadus vada Aina Ezergaile. Viņa ļoti priecājas, ka aizpērn bibliotēka tikusi pie jaunām, ērtām un plašām telpām. Zorģu bibliotēka lielu darbu iegulda iedzīvotāju mutisko atmiņu vākšanā un tagadnes norišu regulārā iemūžināšanā fotogrāfijās un audiofailos. Popularizējot novadpētniecības materiālus, bibliotēkā iekārtota plaukta izstāde “Tie esam mēs, Zorģu ļaudis”. Zorģu bibliotēka uztur saikni arī ar ārvalstīs dzīvojošiem iecavniekiem. Aina Ezergailei piešķirta Latvijas Nacionālās bibliotēkas Atbalsta biedrības balva “Pagasta bibliotekārs – Gaismas nesējs 2012”. “*Es tāds īsts bibliotekārs nemaz neesmu, drīzāk raustītājs,*” saka Zorģu bibliotēkas vadītāja. “*Gribas taču, lai bibliotēka būtu mūsu Zorģu gaismaspils.*”

P₁₂₅ **Iecavas muižas parkā** vērtēšanas komisiju sagaidīja pats barons Pālens uz zirga, izmantojot iespēju palepoties, ka parks, kas iekārtots vienlaicīgi ar muižas kompleksa izbūvi laikā no 1795. līdz 1800.

14. diena – JELGAVAS PILSĒTĀ

Jelgava ir pilsēta, kas rotāta ar baroka laika pērli – Jelgavas pili, jaunības, skolu un studentu pilsēta, kā arī pilnīgi noteikti mūžizglītības pilsēta. Jelgava ir skaista, zaļa un viesmīlīga. Tikai Jelgavā ir Mīlestības aleja – pieminekļi uzticībai, draudzībai un skaistiem sapņiem par pagātņi un nākotni. Pilsēta līdzās rūpnīcām, ceļiem, dzelzceļiem un ūdeņiem glabā skaistus parkus, dižkokus, arhitektūras un vēstures pieminekļus, atmiņas par dižiem novadniekiem. Jelgava – pilsēta, kur ikvienam pieejama kultūras norišu daudzveidība, tiek piedāvāts plašs un kvalitatīvs kultūras pasākumu un notikumu klāsts. Ik gadu Jelgavā notiek starptautiski skulptūru festivāli, deju koncerti “Mēs mīlam dejā”, Mākslas dienu pasākumi, kopīga vasaras saulgriežu svētku svinēšana, Dzejas dienu pasākumi, Latvijas Amatierteātru festivāls “No aktiera nāk joki”.

2013. gadā Jelgavā notika 15. starptautiskais ledus skulptūru festivāls. 2012. gadā pirmo reizi Jelgavā notika Starptautiskais koka skulptūru simpozījs. Tam par pamatu tiek ņemta “otrās elpas” ideja – Lielupes krastu, Raiņa ielas rekonstrukcijas un Pasta salas renovācijas laikā nozāģētie koki ar tēlnieku meistarīgajām rokām iegūst “otro elpu” un atgriežas pilsētas bērnodāros kā unikālas koka skulptūras, kas priecē gan bērnus, gan pieaugušos.

gadam, veidots angļu ainavu parka stilā un tā apkārtnē saglabājušās izteiksmīgas ozolu alejas. Vasaras sezonā parkā notiek dažādi kultūras pasākumi, tāpēc iecavnieki nesēn sakārtojuši brīvdabas estrādi un labiekārtojuši pārējo teritoriju.

P₁₂₆ Pirms trim gadiem izveidotā Iecavas sporta un novada vēstures biedrība “**Arhīvs**”, ko dibināja četri cilvēki – Dzintars Zaumanis, Baiba Gāga, Kārlis Sinka un Jānis Krūze, iekārtojusi novada sporta un vēstures ekspozīciju, organizējusi Muzeju nakts pasākumus, kā arī iedibinājusi Baltās nakts tradīciju Iecavā.

P₁₂₇ **Kultūras namā**, kura vadītāja ir Alma Spale, darbojas 14 mākslinieciskās pašdarbības kolektīvu, un šogad Dziesmu svētkos piedalījās septiņi no tiem. Pavisam Iecavas novadā ir 68 mākslinieciskie un interešu izglītības kolektīvi, kas apvieno 1210 dalībniekus no dažādām vecuma grupām. Māksliniecisko kolektīvu un interešu izglītības dalībnieku skaita attiecība pret Iecavas novada iedzīvotāju skaitu apliecina, ka katrs septītais vai astotais Iecavas novada iedzīvotājs jeb 12,87% no novadā dzīvojošajiem ir iesaistījušies kādā no mākslinieciskās pašdarbības vai interešu izglītības kolektīviem. Viens no ceļojuma emocionālākajiem brīžiem bija tad, kad pēc vērtēšanas komisijai sarīkotā iecavnieku koncerta visi tā dalībnieki uznāca uz skatuves kopā ar dziedātāju un komponistu Mareku Pelsi, lai kopdziesmā vienotos viņa radītajā Iecavas himnā.

P₁₂₈ Jelgavas pilsētas pašvaldības pieaugušo izglītības iestādes “**Zemgales reģiona kompetenču attīstības centrs**” (ZRKAC) direktore Sarmīte Viksna, kura iepazistināja ar centra plašajām iespējām, ir viena no septiņiem Eiropas Pilsoņu gada Labas gribas vēstniekiem Latvijā. Jelgavas pilsētas domes priekšsēdētājs Andris Rāviņš: “*Jelgavas prioritāte ir izglītots, konkurētspējīgs, vesels un sociāli aktīvs iedzīvotājs. Vēl viens veiksmes stāsts ir Jelgavas iedzīvotāja elektroniskā karte un daudzfunkcionālā elektroniskā skolēna apliecība.*”

ZRKAC sniedz kvalitatīvu mūžizglītības piedāvājumu visu vecumu cilvēkiem ne vien no Jelgavas, bet arī no visas Zemgales un citiem Latvijas reģioniem. ZRKAC programmu piedāvājums ir ļoti plašs – vairāk nekā 250 izglītības programmu. Šeit iespējams apgūt septiņas valodas. Tiek piedāvātas daudzveidīgas ar informācijas tehnoloģijām saistītas programmas. Ikvienam interesentam ir iespēja kārtot pārbaudījumus un iegūt starptautiski atzītus datorprasmes sertifikātus ECDL. Neatsveramu palīdzību pilsētas un reģiona uzņēmējiem sniedz ZRKAC organizētie kursi un pasākumi uzņēmējdarbības kompetences paaugstināšanā. ZRKAC piedāvā arī 24 interešu izglītības programmas – sākot ar floristiku un beidzot ar datordizainu. ZRKAC

Metālapstrādes mācību parka materiāli tehniskā un intelektuālā bāze ir viens no pilsētas inženierzinātņu un profesionālās izglītības stūrakmeņiem. Šeit apmāca speciālistus mašīnbūves un metālapstrādes nozarei – metinātājus, CNC darbagaldu operatorus un inženiertehniskās datorgrafikas speciālistus. 2012. gadā ZRKAC sāka ieviest metodiku “MINIPHANOMENTA – 52 aizraujoši eksperimenti mācību stundām un starpbrīžiem” Jelgavas un tās tuvākās apkārtnes skolās. Klātienē varējām pārliecināties, ka šeit mūžizglītība sākas no pavisam maziem bērniņiem, kuri mācās, rotaļājoties Montessori klasītē, līdz senioriem, kuri apgūst datorprasmes. Centrā ir arī metodiskā bibliotēka, ko direktore sauc par centra sirdi.

P₁₂₉ Nākamā pietura – **Jelgavas sociālo lietu pārvaldes dienas centrs**, kur atbalstu var saņemt ikkatrs, kam tas ir nepieciešams, ir arī grupu dzīvokļi, kur iedzīvotāji apgūst prasmes patstāvīgi rūpēties par savu ikdienu. Dienas centru “Atbalsts” un “Integra” apmeklētājiem ir daudz iespēju darboties pulciņos, spēlēt teātri, apmeklēt mākslas terapijas un mūzikas nodarbības. Dienas centri veido šajos cilvēkos drošības, piederības un māju izjūtu.

P₁₃₀ 2012. gadā **Jelgavas Amatu vidusskola** ieguva UNESCO asociētās skolas statusu un uzsāka līdzdalību UNESCO aizsāktajos projektos Latvijā. Amatu vidusskola īsteno arī vairākus Eiropas Sociālā fonda finansētus projektus. Galvenais virzītājspēks ir skolas direktore Edīte Bišere. Skolā patiesi mutuļo pozitīvisms un vēlme apgūt ko jaunu, mācīties un iegūt vēl vairāk sadarbības partneru visā Eiropā. Pavāra konditora profesijas noslēpumus atklāj augstas klases citzemju pavāri, šogad – no Francijas. 140 audzēkņi ir bijuši praksē Itālijā.

P₁₃₁ Bērnu un jauniešu centra “Junda” **bērnu nometnē Lediņos** izveidots daudzfunkcionāls atbalsta centrs bērniem ar īpašām vajadzībām. Lediņos ir īpaša aura un vide – klusums, sveigais gaiss, mežs, jaukas skolotājas, mājīgums – patiesi har-

moniska vide, lai bērni justos labi. Šeit ir pieejamas dažādas nodarbības – Montesori, smilšu terapija, sajūtu spēles u.c. Šeit notiek arī daudzas dažādas vasaras nometnes – Lediņi ir ideāla vieta, kur izglītot bērnus veselīgam dzīvesveidam.

P₁₃₂ **Sabiedrības integrācijas pārvaldes** viens no galvenajiem uzdevumiem ir panākt, lai ikviens justos kā jelgavnieks. Sabiedrības integrācijas pārvalde īsteno Jelgavas sabiedrības integrācijas programmu, organizē un koordinē pašvaldības darbu sabiedrības integrācijas jomā ar citām pašvaldībām, valsts institūcijām, Jelgavas pašvaldības iestādēm un aģentūrām, biedrībām un nodibinājumiem, reliģiskajām draudzēm un uzņēmējsabiedrībām. Par tradīciju kļuvas mazākumtautību (krievu, baltkrievu, ukraiņu, poļu, romu) kultūras dienas pilsētā. Lielisku integrāciju veic jauniešu teātra studija “Čaika”, kur apgūst latviešu un krievu valodu, spēlējot dažādas lugas, bet jaunās māmiņas var satikties māmiņu klubā.

P₁₃₃ **Jelgavas 4. vidusskolā** audzēkņi mūsdienīgā vidē līdztekus vidējai izglītībai iegūst arī muzikālo izglītību. Koris “Spīgo” šogad Dziesmu un deju svētku skatē ieguva 1. vietu. Skolas audzēkņi šogad arī muzicēja koncertā kopā ar maestro Raimonu Paulu.

P₁₃₄ **Deju centrā “Cukurfabrika”** ir četras mūsdienīgi aprīkotas nodarbību telpas. Bijušās Jelgavas cukurfabrikas ēdnīca tagad pārveidota par lielisku deju centru, kur profesionālu pasniegumu vadībā deju vairāki simti gan lielu, gan mazu dejojā.

P₁₃₅ Atjaunotajā Jelgavas pilsētas **Kultūras namā** ir augstākajām prasībām atbilstoša multifunkcionāla skatītāju zāle, kurā ir 670 sēdvietu un viena no modernākajām skaņas un gaismas aparatūrām Latvijā; konferenču zāle 50 vietām; mazā zāle un deju zāle, katrā līdz 250 vietām; trīs telpas mākslas priekšmetu, gleznu un fotoattēlu ekspozīcijām u.c. Jelgavas Kultūras nams ir kultūras mājvieta, kur aktīvi muzicē un dejo daudzi jelgavnieki. Šogad Jelgavas delegācija Dziesmu un deju svētkos bija otrā lielākā pēc Rīgas. Vērtēšanas komisijai bija iespēja iepazīties ar Ziemeļu dzimtu, kas ir jelgavnieki jau četras paaudzēs un ir priecīgi, ka ar lepnumu sevi var dēvēt par jelgavniekiem – stipras ģimenes ir vērtība.

Nobeigumā vērtētājiem bija iespēja redzēt **Jelgavas himnas** pavisam nesen izveidoto videoklipu, kur parādīts viss, ar ko jelgavnieki var justies lepni, – augoša pilsēta, izglītība, mutuļojoša kultūras dzīve, laimīgi cilvēki un daudzkas cits.

15. diena – JĒKABPILS NOVADĀ

Jēkabpils novadu var raksturot kā laikmetīgu, līdzsvarotu, darbīgu un gleznainu vidi Sēlijā! Jēkabpils novads lepojas ar 63 kilometriem Daugavas; ar Raiņa, J. Akuratera un A. Grīna literāro mantojumu, ko tur lielā cieņā, rīkojot pasākumus un veidojot piemiņas vietas; ar dabas bagātībām, darbīgiem un radošiem cilvēkiem; ar bagātu kultūras mantojumu; ar piesaistīto ES fondu un programmu finansējumu un īstenotajiem projektiem, kas dara katra iedzīvotāja ikdienu krāsaināku. Jēkabpils novada domes priekšsēdētājs Edvīns Meņķis ir lepns, ka pašvaldībā ir nodrošināta teritorijas vienmērīga attīstība. Nevalstiskās organizācijas te uztver kā līdzvērtīgu sadarbības partneri, ar ko kopā var daudz paveikt visu iedzīvotāju labā. Jēkabpils novadā lielā cieņā ir veselīgs dzīvesveids un sports, veselības un sociālā aprūpe tiek nodrošināta katram, kuram tā nepieciešama. Novada bagātība ir daba un meži, kas atainojas arī novada ģerbonī ar Sēlijas purpura krāsu un pāri visam – sauli, kas silda un dod spēku gan dabai, gan cilvēkiem. Saule un cilvēki šajā novadā patiešām spēj sasildīt!

P₁₃₆ Jēkabpils novada **Kalna pagasta “Doktorātā”** iedzīvotājiem ikdienā tiek nodrošināti ārsta pakalpojumi, taču konkursa komisiju te nodrošināja ar pamatzināšanām par novadu kopumā. Prezentācija, nevis dakteri!

P₁₃₇ Kalna pagastā mūsu tālākais ceļš veda uz nodibinājuma “Mārtiņa fonds” **rehabilitācijas centru “Dūjas”**, kur mūs sagaidīja centra vadītāja Elita Keiša, kura ar pašvaldības atbalstu ir izveidojusi lielskulu vietu, kur atgūt spēkus un ārstēties tiem, kam tas ir ļoti nepieciešams. Gleznainā vietā ir rekonstruēta ēka un skaisti iekārtota apkārtnē, lai varētu organizēt nometnes, radošās un veselīga dzīvesveida aktivitātes bērniem ar onkohematoloģiskām saslimšanām.

P₁₃₈ **Latvju zīmju parks** ir atradis mājvietu Leimaņu pagastā pie tautas nama, kas nesien atdzimis pasākumiem. Parkā atrodamas skaistas no koka izgredtas latvju rakstu zīmes, kas vēl tiks papildinātas, lai pastaigu parkā varētu apvienot ar latvisko tradīciju izziņāšanu.

P₁₃₉ Zasas pagastā **amatniecības centru “Rūme”** izveidojusi biedrības “Sēļu pūrs” vadītāja Anda Svarāne, kura mūs arī sagaidīja ar vār-

diem: “Laipni lūgti *vidā!*” Šeit interesentiem ir iespēja apgūt kokapstrādi un māla apstrādi, kā arī lūgt apģērbu dizainera padomu. Mērķis ir saglabāt sēļu kultūrvēsturisko mantojumu un amatniecības tradīcijas, ieadzinot jauniešos nevis gaušanos par to, ka ir grūti, nav darba, bet gan mācot darīt kādu amatu.

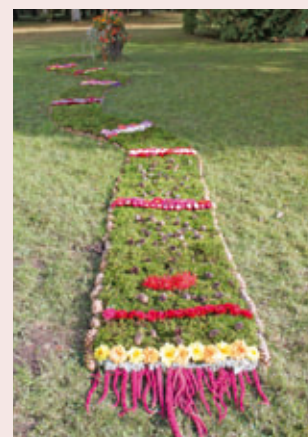
P₁₄₀ **Biedrību “Noskaņa”** vada darbīga un dzīvespriecīga seniore Vija Roze. Zasā biedrības dalībnieces vienkārši un dabiski uzrunā – “Sveikas, meitenes!”, jo šeit gadiem nav nozīmes – visu izsaka prieks par kopējo darbošanos jau desmit gadu garumā. Dalībnieces nodarbojas ar rokdarbiem, ko varējām apskatīt bagātīgā izstādē, notiek dažādi izbraucieni un ekskursijas, vingrošanas nodarbes vismaz reizi nedēļā, apmācības, regulāras tikšanās. “Noskaņas” seniores tamborē jaundzimušajiem Jēkabpils novada bērniņiem čībīņas, ko pasniedz kā dāvanu no domes līdz ar dzimšanas apliecību.

P₁₄₁ Zasā ir arī **pirmsskolas bērnu centrs**, kur mazie ģipari, kamēr vecāki strādā, var spēlēties, un vecāki var būt droši, ka bērni ir pieskatīti, kā arī apgūst kaut ko jaunu.

P₁₄₂ **Zasas kultūras namā**, kur koncertu dzīve sit augstu vilni, vadītāju Anitu Ķikuti satikām pie klavierēm, jo mazajiem dejojājiem bija mēģinājums. To vadīja Daiga Geidāne, kura iespēj vadīt septiņus deju kolektīvus. Zasā ir koris, kurš šogad piedalījās Dziesmu un deju svētkos. Tas atkal ir veiksmes stāsts: nebija pārliecības, ka lielo attālumu dēļ korim izdosies regulāri mēģināt. Novada pagasti nodrošinājuši transportu, un reizi nedēļā Zasā sabrauc ne tikai dejojāji, bet tagad arī dziedātāji.

P₁₄₃ Rubenes pagasta bijušajā skoliņā mājā **Slates sabiedriskais centrs**, kur tagad ir gan bibliotēka, gan dažādas iedzīvotāju iniciatīvu grupas. Darbojas arī vēstures mīļotāju klubīņš “Teiksma”, kas popularizē Slates vēsturi. Viens no spilgtākajiem pasākumiem šogad bija Jura Urtāna grāmatas “Slate un Slates sils. Folklorā un mitoloģijā” atvēršanas svētki.

P₁₄₄ **Rubenes kultūras nams** ir viena no Jēkabpils novada kultūras dzīves sirdīm. Te mājā trīs deju kolektīvi, trīs ansambļi, teātra pulciņš, folkloras kopa, kā arī koris “Putni” – minētais veiksmes stāsts. Kāpēc putni? Jo katrs mēģinājums ir kā salidošana no dažādiem Jēkabpils novada pagastiem. Garšas kārpīņām

patīkams ir tradicionālais pasākums "Gardēdis", kā arī "Lielais mūzikas festivāls", kas pulcē 2000 apmeklētāju. Viesošanās reizē satiekam senioru deju kopas dalībnieces, kurām bija mēģinājums, taču brīdi pirms tam viņas bija padarījušas apkārtni košāku, zālienā no rudens ziediem izveidojot gan cimdiņu, gan šalli.

P₁₄₅

Biedrības "Ūdenszīmes" vadītāja Ieva Jātniece sagaidīja pie biedrības mājvietas durvīm, kas bija skaisti noformētas ar salmu skulptūrām un lieliem pašu audzētiem ķirbjiem. Kopienas darbība vēsta uz ciemata izaugsmi. Spilgtākie pasākumi – siena skulptūru plenērs "Siena dienas", Kaldabruņas Māras jostas kopijas izgatavošana, pirts un mazgāšanās telpu pakalpojumi, kas šeit ir ļoti noderīgi, kā arī "Pļavas muzejs" ar četrām sadaļām jeb vainagiem – smilgu vainags, kur ir redzami vairāk nekā 17 smilgu veidi, padebeša vainags, kas veltīts cilvēka radošajam spēkam (padebesis ir unikāls augs, kas pazīstams Rubenē un ko izmanto laikstākļu noteikšanai), rasas vainags, kur ieejot var justies kā bērniņā iebriedis pļavā, un kultūrvēsturiskais vainags, kur atrodamas senas sadzī-

ves lietas, atstāti mūsu senču "pirkstu nospiedumi". Vieta, kura paliks atmiņā ar sirds siltumu. Te noteikti jāatgriežas siena plenēra laikā.

P₁₄₆

Dunavas pamatskolā – daudzfunkcionālajā centrā ir radīta vide un apstākļi, lai varētu darboties no mazotnes līdz sirmam vecumam. Ciemiņus sagaidīja "Dzīves prasmes" biedrības sievas, kas mācīja gatavot ziepes. Biedrība izveidojusi lietotu mantu apmaiņas sistēmu un nodrošina regulāras psiholoģiskā atbalsta grupas. Iedzīvotājiem te ir pieejams augļu žāvētājs, vakuumpakotājs, veļas mazgāšanas un šuvējas pakalpojumi, pat bērnu piekafēšanas istabiņa.

P₁₄₇

Īsts pārsteigums bija **mototrase "Slīterāji"**. Gan izmantojot savus līdzekļus, gan piesaistot projektu finansējumu, Dignājas pagastā izveidota labiekārtota trase. Tās vadītājs Andis Bikaunieks organizē regulārus un plaši apmeklētus motosporta pasākumus visa gada garumā.

P₁₄₈

Dignājas pamatskolā mūs sagaidīja īsts Miķelis un ar dziesmu iepriecināja folkloras kopa "Dignōjiši", kuri, projekta "European Chamber Music" atbalstīti, vairākas dziesmas iedziedājuši diskā. Skola, kurai drīz svinēs 150 gadu jubileju, pēc noformējuma spriežot, ir pilna ar radošiem skolēniem un darbiniekiem.

KONKURSA "EIROPAS GADA PAŠVALDĪBA 2013" LABVĒĻI

Konkursa ģenerālsponsors

Swedbank

Konkursa sadarbības partneri

Latvenergo

Latvian Telecom

VALSTS AKCIJU SABIEDRĪBA
LATVIJAS DZELZCEĻŠ
Dzelzceļa infrastruktūras pakalpojumi

Konkursu atbalsta

Grīndex

TAIPEI MISSION
IN THE REPUBLIC OF LATVIA

1870
Laima
Izvēlies Milestību...

LATVIJAS VALSTS MEŽI

Konkursa informatīvie atbalstītāji ir "Latvijas Avīze", Latvijas Televīzija, Latvijas Radio 1 un žurnāls "Logs".

Ilze Mutjanko,
LPS padomniece
sabiedrisko attiecību
jautājumos

www.lps.lv

Sarunas ar ministrijām

Ar Finanšu ministriju

• **11. septembrī** sarunās par nākamā gada budžetu un Ministru kabineta un LPS 2014. gada vienošanās un domstarpību protokolu piedalījās finanšu ministrs **Andris Vilks**, valsts sekretāre **Sanita Bajāre**, kā arī Finanšu, Satiksmes, Ekonomikas un Labklājības ministrijas pārstāvji.

Jautājumā par **finansējumu pašvaldību autoceļiem un ielām** LPS uzskata, ka nākamgad jāievieš autoceļu finansēšanas modelis, valsts autoceļu fondam novirzot finansējumu, kas atbilst 100% ieņēmumu no transportlīdzekļu ekspluatācijas nodokļa un 30% ieņēmumu no akcīzes nodokļa par naftas produktiem. LPS lūdz noteikt autoceļu fonda līdzekļu sadales proporciju starp pašvaldībām un valsti 2014. gadā vismaz 25%:75%, kā arī noteikt, ka katru nākamo gadu valsts autoceļu fonda finansējums tiek palielināts par 10% no plānotajiem akcīzes nodokļa ieņēmumiem, līdz sasniegts Likumā par autoceļiem paredzētais finanšu apjoms. FM piedāvājums mērķdotācijai pašvaldību autoceļiem 2014. gadā ir 25,2 miljoni, savukārt LPS prasa 33,1 miljonu.

Par finansējumu **zaudējumu segšanai sabiedriskā transporta pakalpojumu sniedzējiem** LPS uzskata, ka, sagatavojot 2014. gada budžetu, Satiksmes ministrijai jādefinē minimālais sabiedriskā transporta pakalpojumu apjoms atbilstoši Latvijas Nacionālajā attīstības plānā 2014.–2020. gadam noteiktajam. Saskaņā ar MK un LPS 2013. gada vienošanās un domstarpību protokolu un noslēgtajiem līgumiem par pasažieru pārvadājumu nodrošināšanu pārvadātāju nesegtie zaudējumi jāsedz to reālajā apmērā. LPS prasa segt Latvijas vietējo reģionālo maršrutu pārvadātājiem 2013. gadā nekompensētos zaudējumus 1,4 miljonu latu apmērā un noteikt, ka 2014. gadā reģionālajiem vietējās nozīmes maršrutiem paredzētais finansējums nav mazāks par 11,2 miljoniem un reģionālajos

starpilsētu maršrutos nav mazāks par 7,75 miljoniem latu.

Jautājumā par **dzīvokļa pabalstu saistībā ar elektroenerģijas tirgus atvēršanu māsaimniecībām** LPS viedoklis ir šāds: lai elektroenerģijas jomā nodrošinātu Ekonomikas ministrijas plānotā sociālā atbalsta instrumenta pieejamību trūcīgām personām, bet nesarežģītu un nepadarītu smagnēju administrēšanas mehānismu, Pašvaldību savienība piedāvā izmantot šādu mehānismu – pašvaldības piešķirtu trūcīgas personas statusu uz trim vai sešiem mēnešiem, reģistrētu personu pašvaldību aplikācijā “SOPA” vai Labklājības ministrijas informācijas sistēmā (LabIS) un izsniegtu trūcīgas personas apliecību. Tālāk Labklājības ministrija, izmantojot sistēmu LabIS, apkopotu informāciju par trūcīgām māsaimniecībām; AS “Latvenergo” atlaižu piemērošanai nepieciešamo informāciju par trūcīgajām māsaimniecībām var iegūt no Labklājības ministrijas. Pēc tam AS “Latvenergo” iesniegtu rēķinu pēc fakta atbildīgajai valsts institūcijai; par daudz bērnu ģimenes statusam atbilstošām māsaimniecībām AS “Latvenergo” un Labklājības ministrija var iegūt informāciju no ledzīvotāju reģistra. Piedāvājot šādu risinājumu, Latvijas Pašvaldību savienība uzskata, ka Labklājības ministrijai jāsavieto ministrijas rīcībā esošā datubāze ar pašvaldību rīcībā esošajiem datiem, garantējot iespēju šai sistēmai pieslēgties AS “Latvenergo”; saistībā ar elektroenerģijas cenu paaugstinājumu paredzētās administratīvās izmaksas un cenu kompensācija trūcīgām personām starp starta tarifu un pamata tarifu un elektroenerģijas kopējo cenu ir paredzamas valsts budžetā.

• **18. septembrī** Pašvaldību savienības un Finanšu ministrijas sarunās par 2014. gada budžeta jautājumiem, finansējumu izglītības jomā, kā arī par Ministru kabineta un Latvijas Pašvaldību savienības vienošanās un domstarpību protokola projektu tika pārrunāti protokola projektā ietvertie jautājumi par **pašvaldību budžetu ieņēmumiem vidējā termiņā**, kā arī aktualitātes saistībā ar **pašvaldībām plānoto finansējumu 2014. gada valsts budžetā**.

Protokola ietvaros Izglītības un zinātnes ministrijas pārstāvji arī informēja par nākamajā gadā plānoto finansējumu izglītības jomā, proti, finanšu līdzekļu piešķiršanu skolēnu brīvpusdienu un mācību līdzekļu nodrošināšanai, kā arī pedagogu darba samaksas jautājumiem. Izskatot protokola projektu, domstarpības radās par iedzīvotāju ienākuma nodokļa sadali starp pašvaldībām un valsti. LPS tagadējo 20% un 80% sadales vietā vēlas nodokļa sadali izmainīt par labu pašvaldībām līdz pat 85%, valstij atstājot 15%.

Tikšanās laikā FM pārstāvji arī informēja par Eiropas Savienības fondu finansējumu nākamajā plānošanas periodā un citiem jautājumiem, kas aktuāli pašvaldībām turpmākajos gados.

LPS Domē

• **25. septembrī** notika LPS Domes sēde, kurā izskatīja Ministru kabineta un Latvijas Pašvaldību savienības 2014. gada vienošanās un domstarpību protokola projektu. Domes sēde notika divās daļās. Sēdes atklātajā daļā piedalījās arī Ministru prezidents **Valdis Dombrovskis** un finanšu ministrs **Andris Vilks**.

LPS Dome vienbalsīgi nolēma nepilnvarot LPS priekšsēdi Andri Jaunsleini parakstīt Ministru kabineta un Latvijas Pašvaldību savienības 2014. gada vienošanās un domstarpību protokola projektu, taču LPS ir gatava turpināt dialogu ar valdību **kompromisa panākšanai iedzīvotāju ienākuma nodokļa (IIN) sadalē starp pašvaldībām un valsti**. LPS pieprasa ieskaitīt iedzīvotāju ienākuma nodokli pašvaldību budžetos 84% apmērā. Jau šogad bija nepieciešams, lai IIN pašvaldību budžetos nonāktu 84% apmērā un pašvaldības varētu pienācīgā apmērā nodrošināt iedzīvotājiem dzīvi sakārtotā vidē, kā arī kompensētu IIN bāzes samazinājumu pašvaldību budžetā. Domes sēdē valdībai tika piedāvāts kompromiss – strīdīgos 4% sadalīt abām pusēm vienādi, tādējādi pašvaldību budžetos 2014. gadā nonāktu 82%, bet valsts budžetā – 18% IIN. Diemžēl valdības pārstāvji to neatbalstīja. Par **pašvaldību budžetu ieņēmumiem vidējā termiņā** LPS uzstāj, lai pašvaldībām tiktu nodrošināti pietiekami un pienākumiem proporcionāli finanšu resursi – sākot ar 2014. gadu, būtu jāpalielina pašvaldībām piekritošā nodokļu daļa no visiem nodokļiem par vienu procentpunktu gadā, līdz 2020. gadā pašvaldību daļa sasniegtu 25% no tām piekritošo nodokļu daļas. LPS priekšsēdis **Andris Jaunsleinis** apgalvo: *“Pašvaldībām šīs finanses ir nepieciešamas, lai sakārtotu un nodrošinātu virkni pakalpojumu kat-*

ram Latvijas iedzīvotājam, piemēram, sakārtoti vietējie ceļi, apgaismojums, droša vide, skolu pieejamība, uzturēšana, transports bērniem uz skolām, bērnudārzi, ūdensapgāde, siltums un citas normālai dzīvei nepieciešamas un tik pašsaprotamas lietas. Kamēr finanses nav pietiekamas, viss tiek nodrošināts tādā līmenī, kā to pieļauj konkrētās pašvaldības līdzekļu daudzums. Katra pašvaldība domā arī par izaugsmi, tai ir nepieciešams naudas ieguldījums, tāpēc nevar teikt, ka pašvaldību prasības ir utopiskas.”

LPS arī turpina prasīt **līdzekļu novirzīšanu valsts autoceļu fondam**, kas atbilstu 100% ieņēmumu no transportlīdzekļu ekspluatācijas nodokļa un 30% ieņēmumu no akcīzes nodokļa par naftas produktiem, jo salīdzinājumā ar 2013. gada faktu nākamgad reālais pieaugums valsts autoceļu programmai būs tikai 13,48 miljoni latu, bet pašvaldību autoceļiem un ielām – tikai 1,85 miljoni latu. LPS lūdz noteikt autoceļu fonda līdzekļu sadales proporciju starp pašvaldībām un valsti 2014. gadā vismaz 25%/75%, citādi nav iespējama pienācīga ceļu uzturēšana kārtībā.

LPS Valdē

• **18. septembrī** LPS Valdes sēdē izskatīja jautājumu par pašvaldību budžeta ieņēmumiem 2014. gadā, kā arī vidējā termiņā.

LPS komitejās

Veselības un sociālo jautājumu komitejā

• **10. septembrī** LPS Veselības un sociālo jautājumu komitejas sēdes darba kārtībā bija jautājums par eiro ieviešanu saistībā ar sociālā darba sfēru, kā arī

PAŠVALDĪBU SAVIENĪBĀ

tika apspriesta sociālās jomas informācijas ievākšana, datu apkopošana, analīze un izmantošana. Komiteja apsprieda arī sociālās palīdzības sistēmas reformu, asistenta pakalpojumu nodrošināšanu un visaptverošas kvalitātes vadības sistēmas ieviešanu ārstniecības iestādēs.

Tehnisko problēmu un Reģionālās attīstības un sadarbības komitejā

• **24. septembrī** notika LPS Tehnisko problēmu komitejas un Reģionālās attīstības un sadarbības komitejas apvienotā sēde, kurā izskatīja jautājumu par pašvaldību investīcijām 1995.–2012. gadā, par vietējo autoceļu attīstību dalītā atbildībā: pieejamo finansējumu un plānoto sadalījumu pašvaldībām valsts vietējo un pašvaldību autoceļiem prioritārā virziena “Pilsētvides attīstība” un darbības programmas “Izaugsme un nodarbinātība” papildinājuma projekta ietvaros, par finanšu līdzekļu pieejamību pašvaldībām vietējo autoceļu finansēšanā Lauku attīstības programmas 2014.–2020. gadam ietvarā, par finansējumu valsts vietējiem autoceļiem ERAF finansējuma un valsts autoceļu sakārtošanas programmas 2014.–2020. gadam ietvarā, par valsts mežu ceļu infrastruktūras attīstību turpmākajos septiņos gados, par paredzēto finansējumu valsts budžeta programmas “Valsts autoceļu fonds” ietvarā un mērķdotācijām pašvaldību ielām un autoceļiem 2014. gadā.

Tā kā aktuālais jautājums interesēja ļoti daudzus pašvaldību pārstāvjus, dubultkomiteju sēde notika divās zālēs – 3. stāva zālē sēdošie notikumiem sekoja tiešraidē.

Abu komiteju pārstāvji vienojās, ka pašreizējā finansējuma ietvaros NAP izvirzītie mērķi ceļu nozarē nav sasniedzami. Komitejas sēdē apsprieda galvenokārt valsts vietējo autoceļu iespējas saņemt finansējumu. Pašlaik ir skaidrs, ka no valsts budžeta vietējiem ceļiem paredzēti 45,5 miljoni latu, no Lauku attīstības

fonda – 89 miljoni latu. Valdības jaunākais piedāvājums (“Jaunās politikas iniciatīvas”), kas paredz piešķirt tikai 20% no naftas produktu akcīzes nodokļa, kā arī papildu finansējumu 21,7 miljonu latu apmērā, nespēj nodrošināt autoceļu attīstību, īpaši tādēļ, ka līdz šim lielāko finansējuma daļu autoceļiem veidoja Eiropas Savienības struktūrfondu līdzekļi. “Jaunās politikas iniciatīvas” pēc būtības izslēdz iespēju attīstīt valsts vietējos un pašvaldību autoceļus. Ja netiks ieviests atbilstošs autoceļu finansēšanas modelis, tad valsts vietējo un pašvaldību autoceļu attīstība tiek apdraudēta.

Latvija ir viena no retajām Eiropas Savienības dalībvalstīm, kas autoceļu attīstībai paredzamo finansējumu plāno galvenokārt no ES struktūrfondu un Kohēzijas fonda līdzekļiem, neparedzot adekvātu finansējumu no valsts budžeta. Pastāvot reālai iespējai, ka 2014. gadā faktiski tiks pārtraukts ES finansējums, ja vien valdība neparedzēs ar vienreizēju lēmumu atsevišķiem ES projektiem 2014. gadā piešķirt atsevišķu finansējumu, valsts budžetā netiek nodrošināts pietiekams finansējums valsts vietējiem un pašvaldību ceļiem, kas rada apdraudējumu ne tikai valsts reģionālajai attīstībai, bet arī ceļu nozarei kopumā.

Komitejas sagatavoja priekšlikumus izskatīšanai LPS Valdes sēdē par valsts vietējo un pašvaldību autoceļu finansējumu.

Izglītības un kultūras jautājumu komitejā

• **26. septembrī** notika LPS Izglītības un kultūras jautājumu komitejas sēde, kurā izskatīja Ministru kabineta noteikumus “Kārtība, kādā valsts un pašvaldības organizē un finansē mācību līdzekļu izdošanu un iegādi izglītības iestādēm”, sprieda par pedagogu darba algām 2013./2014. mācību gadā un par mācību grāmatu satura atbilstību standartam. Sēdē piedalījās Izglītības un zinātnes ministrijas valsts sekretāra vietniece **Evija Papule** un citi ministrijas speciālisti. Sēde izvērtās abpusēji auglīgā diskusijā, jo pašvaldību pārstāvji aktīvi uzdeva jautājumus, bet ministrijas speciālisti – nepagura skaidrot. Daudz neskaidrību joprojām saistās ar bezmaksas izglītības nodrošināšanu skolu audzēkņiem, tāpēc klātesošajiem vēlreiz atgādināja mācību līdzekļu sadales principus – ko pērk valsts, bet ko – pašvaldība. Oktobra sākumā pašvaldības saņems vasarā solītos 500 tūkstošus latu. Iepriecinoši izskanēja ziņa, ka jau līdz maijam pašvaldības saņems katram skolēnam 2014. gada valsts budžetā plānotos 14 latus mācību līdzekļu iegādei. Par valsts atvēlētajiem līdzekļiem skolas ir tiesīgas iegādāties arī grāma-

tas skolotāju vajadzībām – metodisko literatūru un kontrol darbu krājumus.

Ministrijas pārstāvji atgādināja, ka absolūti nepieļaujami klašu audzinātājiem turpmāk izsniegt vecākiem sarakstus ar nepieciešamajām grāmatām. Atsevišķos gadījumos skolas padome ir tiesīga izlemt, vai un kādi mācību līdzekļi jāpērk audzēkņu vecākiem, taču šis lēmums stāsies spēkā tikai tad, ja būs guvis arī skolas direktora un pašvaldības akceptu.

Diskusija skāra arī mūžam aktuālo pedagogu atalgojuma problēmu. Ministrijas speciālisti solīja, ka pielikums skolotāju algām par kvalitātes pakāpi attieksies arī uz profesionālās ievirzes skolu pedagogiem. Ministrija pašlaik aktualizējusi strukturēto vienību skolu problēmu, domājot par pienācīgu atalgojumu arī šo skolu pedagogiem.

Novadu apvienībā

• **18. septembrī** notika Novadu apvienības valdes sēde, kurā apsprieda 21 novada domes priekšsēdētāja viedokli par **Eiropas Savienības fondu Lauku programmas finanšu sadalījumu nākamajā plānošanas periodā**. Pašlaik tas ir apspriešanas stadijā, un projekts var mainīties. Valde puda viedokli, ka visā lauku teritorijā jābūt vienādi pieejamiem Lauku programmas projektiem. Diskusijā izskanēja viedoklis par kvotu principa nepieciešamību ES fondu apgūvē. Valde vienojās par turpmāko darba grafiku. Turpmāk Novadu apvienības valdes sēdes notiks katrā mēneša otrajā otrdienā pulksten 10.

Citi notikumi

• Latvijas Pašvaldību savienība sadarbībā ar Ļeņingradas reģiona pašvaldību padomi un Gulbenes novada pašvaldību īsteno projektu "Atbalsts vietējo pašvaldību attīstībai ar mērķi uzlabot dzīves kvalitāti lauku apvidos" Igaunijas–Latvijas–Krievijas pārrobežu programmas ietvaros. Viena no projekta aktivitātēm bija **Latvijas pašvaldību vadītāju mācību vizīte Sanktpēterburgā un Priozerskas apgabalā šāgada 27.–29. augustā**, lai veicinātu pašvaldību pārrobežu sadarbību. Vizītes laikā pašvaldību vadītāji piedalījās pašvaldību forumā Sanktpēterburgā.

• **4. septembrī** notika Latvijas Pašvaldību savienības **uzņēmējdarbības atbalsta tīkla darba diskusija "Kooperatīvās krājaizdevu sabiedrības attīstības iespējas Latvijā"**. Diskusijā piedalījās "Krājaizdevu apvienības" valdes priekšsēdētājs **Inesis Feiferis**, kooperatīvās krājaizdevu sabiedrības "Allažu saime" valdes priekšsēdētājs **Ēriks Čoders** un "Vidzemes uzņēmējdarbības un inovācijas centra" valdes loceklis

Pauls Irbins. Diskusijas laikā tika skatītas divas prezentācijas – "Reģionu ekonomiskā izaugsme, attīstot finanšu kooperāciju jeb krājaizdevu sabiedrības" un "Kooperatīvās krājaizdevu sabiedrības attīstības iespējas Latvijā". Prezentācijas un diskusijas videoierakstu atradīsiet šeit: http://www.lps.lv/Pasakumi/Videoieraksti/?task=view&article_id=3411.

• **No 5. līdz 11. septembrim** Latvijas Pašvaldību izpilddirektoru asociācijas (LPIA) 60 pārstāvju piedalījās pieredzes semināru braucienā uz Baltkrieviju (Novopolocku, Polocku un Minsku) un Ukrainu (Kijevu un Ļvovu). Delegācijas vadība tika uzaicināta uz pieņemšanu pie Latvijas vēstnieces Ukrainā Argitas Daudzes.

• **No 11. līdz 14. septembrim** Austrijas pašvaldību 60. kongresā Lincā piedalījās Latvijas pašvaldību pārstāvji. Kopā ar kolēģiem tika apspriesta nākamajam gadam plānotā kopējā projekta aktivitātes – par notekūdeņiem un atkritumu saimniecību. Attēlā (no kreisās): LPIA priekšsēdētājs Normunds Tropiņš, Jaunpils novada domes priekšsēdētāja Ligita Gintere, LPS padomniece Sniedze Sproģe un Austrijas Pašvaldību asociācijas pārstāvis Nikolauss Drimmels.

• **17. septembrī** Latvijas Zinātņu akadēmijas (LZA) un LPS kopīgi rīkotās diskusijas "**Pašvaldību ekonomiskās intereses ES un Latvijā**" mērķis bija noskaidrot, kā izmantot Eiropas Savienības sniegtās iespējas nacionālo un vietējo pašvaldību un uzņēmēju mērķu sasniegšanai. Apkopojot LZA un LPS kopīgi rīkotajā pirmajā seminārā ieskicētās problēmas un reaģējot uz pašvaldību ierosinājumiem diskusiju tematikai, Latvijas Zinātņu akadēmija un LPS piedāvā lekciju un diskusiju cikla turpinājumu. Otrās diskusijas tēmu loks skāra pašvaldību intereses un iespējas ES budžeta un projektu līdzekļu piesaistei, kā arī uzņēmējdarbības iespēju modelējumu vietējo resursu sekmīgākai izmantošanai.

• **18. septembrī** LPS namā bija organizēta **Latvijas Pašvaldību izpilddirektoru asociācijas (LPIA) valdes tikšanās ar jaunajiem izpilddirektoriem** – tiem, kuri amata pienākumus sāka pildīt pēc 2013. pašvaldību

vēlēšanām. Kopsavilkuma bilance liecina, ka par "jaunajiem" uzskatāmi izpildvaras vadītāji 37 Latvijas pašvaldībās (vienā konkurss turpinās). LPIA priekšsēdētājs **Normunds Tropiņš** jaunajiem kolēģiem izskaidroja principus, pēc kādiem ievēl valdi, pastāstīja par LPIA sanāksmēm un par iespēju klātienē vai video tiešsaistē piedalīties LPS komiteju norisē. Detalizētu priekšstatu par asociācijas darbu sanāksmes dalībnieki guva LPS padomnieces, LPIA darbības galvenās koordinatore **Sniedzes Sproģes** prezentācijā. Viņa mudināja izpildītājus tāpat kā līdz šim uz sanāksmēm līdzī nēmt arī pašvaldības speciālistus, kuru pārziņā ir konkrētais jautājums, kā arī piekasināja – laikus un ieinteresēti iesaistīties aptaujās. Tās palīdz formulēt pašvaldību viedokli ikgadējās sarunās ar ministriem, kā arī gatavojot dažādus normatīvos aktus.

Informācijai

- Ikviens interesents aicināts uz **izstādi "Eiro – mūsu valūta"**. Līdz 17. oktobrim tā bez maksas būs apskatāma Rīgā, bet pēc tam aizceļos uz Daugavpili un noslēgsies Liepājā 2014. gada janvārī. Saturiski un vizuāli bagātīgā izstāde ir visaptverošs uzziņas avots gan pieaugušajiem, gan vērtīgs mācību līdzeklis skolām un augstskolām. Izstādē padomāts arī par pašiem mazākajiem apmeklētājiem, kas bērnu stūrīti eiro var iepazīt ar izzinošu spēļu palīdzību.

"Eiropas Komisijas ceļojošā izstāde, kas ar panākumiem viesojusies vienpadsmit citās ES dalībvalstīs, sasniegusi arī Latviju. Izstāde sevi pierādījusi kā moderns un pieprasīts veids, kā sabiedrībai pastāstīt par eiro, jo izstāde ir interaktīva, ar līdzsvarotu informatīvo un izklaidējošo daļu. Ceru, ka apmeklētāji mājup dosies ar kaut nedaudz lepnuma par šo eiropiešu kopējo sasniegumu – eiro un ar izstādes palīdzību eiro Latvijas iedzīvotājiem kļūs tuvāks," saka Eiropas Komisijas viceprezidents, Ekonomikas un monetāro lietu un par eiro atbildīgais komisārs **Oli Rēns**.

Izstāde **Rīgā** atvērta apmeklētājiem **līdz 17. oktobrim Rīgas Latviešu biedrības nama Baltajā zālē. No 21. oktobra līdz 29. novembrim** tā būs pieejama **Daugavpils Kultūras pilī**, bet **no 2. decembra līdz 7. janvārim – Liepājas Olimpiskajā centrā**. Uz izstādi ekskursijās īpaši tiek aicinātas skolēnu un studentu grupas. Izstādē iespējams arī vadīt klašu stundas par eiro un Eiropas Savienību, iepriekš piesakoties pie izstādes koordinatora pa tālruni **28300095**.

- **No 14. līdz 18. oktobrim** Latvijā jau trešo gadu būs **UNESCO nedēļa**, kurā īpaša uzmanība tiks veltīta vie-

tējā mantojuma un dzīvo tradīciju izcelšanai, jo Latvijā ir bagāts nemateriālais kultūras mantojums. Šogad UNESCO nedēļa tiks aizvadīta, atzīmējot UNESCO Konvencijas par nemateriālā kultūras mantojuma saglabāšanu 10. gadadienu. UNESCO nedēļā UNESCO Latvijas Nacionālā komisija (LNK) aicina izglītības iestādes iesaistīties aktivitātē **"Pastāsti par savu mantojumu"**. Tās mērķis ir apzināt vietējos tradīciju zinātnājus un praktizētājus, kas var būt no jebkuras ģimenes, radu, draugu un paziņu loka. Ikvienu Latvijas bibliotēka aicināta aktualizēt novadpētniecību un starppaaudžu dialogu, rīkojot, piemēram, stāstu vakarus, sarunas ar tradīciju praktizētājiem un uzturētājiem.

Atmiņu institūcijas – muzeji, arhīvi, krātuves u.c. – UNESCO nedēļā aicinātas iesaistīties aktivitātē **"Suiti meklē suitus"**, lai apzinātu Latvijas kolekciju glabātājinstitūcijās esošās liecības par suitu kultūrtelpu un suitu kopienas pārstāvjus Latvijā un pasaulē. Atmiņu institūcijas iespēju robežās aicinātas informēt par šīm liecībām, sūtīt digitālos attēlus, kā arī pievienot stāstus par to, kā šīs liecības līdz muzejam ir nonākušas. Plānojot un sagatavojot tematiskās aktivitātes, var izmantot UNESCO LNK prezentāciju par UNESCO Konvenciju par nemateriālā kultūras mantojuma saglabāšanu un citus materiālus, kas pieejami internetā: <http://www.unesco.lv/lv/unesco-nedela-2013-1/unesco-nedela-2013/>.

LIKTA

Latvijas Informācijas un komunikācijas tehnoloģijas asociācija

- LIKTA izsludina pieteikšanos Latvijas informācijas un komunikācijas tehnoloģiju **balvai "Platīna pele 2013"**, kas šogad tiks pasniegta jau septīto gadu

pēc kārtas. Pieteikšanās notiek kategorijās "e-pakalpojumi", "e-biznesa risinājumi un inovācijas" un "labākais e-skolotājs" līdz **28. oktobrim**. Vairāk lasiet šeit: <http://www.likta.lv/LV/Lapas/pele2013.aspx>.

- Kultūras ministrija izsludinājusi atklātu projektu iesniegumu atlasu Eiropas Ekonomikas zonas (EEZ) finanšu instrumenta 2009.–2014. gada perioda programmas "Kultūras un dabas mantojuma saglabāšana un atjaunināšana" neliela apjoma grantu shēmā **"Kultūras mantojuma saglabāšana"** (termiņš projektu iesniegšanai – līdz **6. decembrim**) un neliela apjoma grantu shēmā **"Kultūras apmaiņa"** (līdz **20. decembrim**).

Lai informētu potenciālos projektu iesniegumu iesniedzējus par finansējuma saņemšanas iespējām, KM organizē **informatīvos seminārus** par projekta iesnieguma sagatavošanu. Informatīvais seminārs "Grantu shēmas "Kultūras mantojuma saglabāšana" projekta iesnieguma sagatavošana" notiks **22. oktobrī** ES mājā Rīgā, Aspazijas bulvārī 28. Savukārt **23. oktobrī** ES mājā Rīgā būs iespēja apmeklēt informatīvo semināru grantu shēmas "Kultūras apmaiņa" projekta iesnieguma sagatavošanai. Interesenti pieteikties semināriem var līdz **18. oktobrim**, aizpildot anketu, ko iespējams lejupielādēt KM vietnē <http://www.km.gov.lv/lv/eea-grants-culture/pieteikties.html>, un nosūtot veidlapu uz sadaļā norādīto e-pastu.

DATU GLABĀŠANA "MĀKONĪ" – kā pārvarēt emocionālo barjeru?

Arvils Kupris,
Lattelecom E-darījumu biznesa daļas vadītājs

Mūsu ikdiena nav iedomājama bez elektroniskajām maksājumu kartēm. Cilvēki ir pārvarējuši emocionālo barjeru, uzticot naudu bankām, un pretī ieguvuši lielāku drošību. Pat tad, ja maks tiek nozaudēts, ar naudu nekas slikts nenotiks. Taču pētījumi liecina, ka Latvijas iedzīvotāji ir konservatīvi attiecībā pret svarīgu datu – klientu kontaktu, projektu plānu, iepirkumu dokumentācijas, foto, video un citas informācijas glabāšanu. Pieturēšanās pie tradicionālām metodēm rada datu pazušanas un noplūdes riskus.

Nesen veiktais pētījums uzņēmumu vidū liecina, ka 88% aptaujāto ir svarīga datu drošība, tomēr 75% vienlaikus atzīst, ka nepievērš tai pietiekami daudz uzmanības.* Taču riski pastāv un, notiekot negadījumam, dati ir jāatjauno, kas prasa neplānotus finanšālus un laika ieguldījumus.

Vietā ir jautājums, vai pašvaldības darba ikdienā esat aizdomājušies, kurš un kad var piekļūt grāmatvedības datiem, cik sarežģīti ir piekļūt dažādām datubāzēm un kādas darbības sagaida, neatgriezeniski zaudējot kaut daļu no šiem svarīgajiem datiem?

Statistika liecina, ka vairāk nekā pusē gadījumu dati pazūd tad, kad sabojājas tehnika vai rodas kļūdas programmatūrā. Savukārt 13% negadījumu ar datiem notiek cilvēku darbības rezultātā (piemēram, datoram uzlijusi kafija vai datora zādzība), bet dažādi vīrusi sabojā datus 7% gadījumu. Vēl jāpieskaita tāda *force majeure* situācija kā zibens spēriena ietekme uz elektrosistēmām.

Visbiežāk cilvēki mēģina novērst datu zuduma riskus, kopējot tos uz privātiem datu nesējiem, saglabājot datus e-pastā vai tamlīdzīgi. Izmantojot tik

neizsargātus risinājumus, plaši tiek atvērtas durvis datu noplūdes riskiem, jo katram var gadīties atstāt USB *flash* atmiņu, teiksim, kafejnīcā uz galda.

Ērts un vienkārši lietojams risinājums ir datu glabāšana interneta "mākonī". Tas nozīmē, ka jums ir jāreģistrējas mājaslapā (piemēram, www.edati.lv), jāizveido savs lietotāja konts, jāizvēlas datu apjoms, kādu vēlaties uzglabāt, un jāpievieno faili. Dati glabājas drošā datu centrā, pasargājot no riskiem, kas saistīti ar datu zaudēšanu, datorvīrusiem vai datortehnikas zādzību. Datu centros ir sešu pakāpju drošības sistēmas un faktiski militāra līmeņa drošība.

Taču kādēļ daudzi joprojām turpina ignorēt datu drošību vai mēģina novērst būtiskus riskus ar apšaubāmām metodēm? Atbilde slēpjas mūsu prātos. Kaut racionāli saprotam, ka potenciāli varam zaudēt kritiski svarīgus datus, izvēlamies savu riska vērtējumu mazināt ar "gan jau viss būs labi" argumentu. Sevi pārliecināt bieži izdodas, savukārt riski turpina pastāvēt.

Lattelecom eDati dod drošības garantiju un solījumu, ka viena zvana laikā jūs nodrošināsiet savas pašvaldības datu aizsardzību.

5 faktori garantē to, ka jūsu uzņēmuma **dati būs pasargāti**:

- 1) Lattelecom nodrošina un garantē jūsu informācijas drošu un šifrētu glabāšanu;
- 2) jūsu uzglabātie dati pieder tikai jums;
- 3) tikai un vienīgi jūs varat piekļūt eDatos uzglabātajai informācijai;
- 4) visi jūsu dati tiek glabāti Latvijā, drošajos Lattelecom datu centros;
- 5) eDatu izmantošanas laikā jums ir pieejams kvalitatīvs un vienmēr sasniedzams serviss (24/7).

Vēl pirms divdesmit gadiem nevarējām iedomāties, ka elektronisko naudu Latvijā lietos gandrīz ikviens un nebūs jāstaigā apkārt ar banknotēm pilnu naudas maku, ja plānots lielāks pirkums. Ticu, ka datu glabāšana "mākonī" kļūs par tikpat ierastu lietu un uzņēmumi novērtēs priekšrocības, ko sniedz šī iespēja.

* Pētījums veikts 2013. gada februārī, tajā piedalījās 200 mazo un vidējo uzņēmumu vadītāju. Pētījumu veicis Norstat pēc SIA "Lattelecom" pasūtījuma.

DZĪVES KVALITĀTES PAAUGSTINĀŠANAI – SPORTS

Agita Kaupuža,
LPS pārstāvniecības
Briselē vadītāja

16. septembrī Briselē (Beļģijā) Eiropas Savienības Reģionu komitejas Izglītības, jaunatnes, kultūras un pētniecības komisijas sanāksmē Balvu novada domes deputāts **Jānis Trupovnieks** un Jaunpils novada domes priekšsēdētāja **Ligita Gintere** diskusijās par Eiropas sabiedrības novecošanos, dzīves kvalitāti cilvēkiem ar invaliditāti un sporta nozīmi to ikdienā norādīja, ka būtiski ir iesaistīt pašvaldības jau dažādu Eiropas Komisijas tematisko programmu sagatavošanā, ne tikai īstenošanā. Reģionu komitejā šis jautājums aktualizējies, ņemot vērā cilvēku ar invaliditāti skaita pieaugumu un vēlmi uzlabot viņu dzīves kvalitāti. Atzinuma "Sports, invaliditāte, atpūta" gatavotājs Lakanūrgas pašvaldības mērs Žaks Blāns atklāj, ka Eiropas Savienībā ir ap 80 miljoniem cilvēku ar invaliditāti jeb 15% no visiem iedzīvotājiem. Viņš

aicina šiem skaitļiem pievērst īpašu uzmanību Eiropas sabiedrības novecošanās kontekstā, jo vecāka gadagājuma cilvēkiem pieaug invaliditātes risks, kas nākotnē Eiropas vietējām un reģionālajām pašvaldībām varētu radīt vēl papildu risināmas problēmas. *"Es no sirds ticu sportam un tā labvēlīgajai ietekmei uz cilvēka veselību. Taču gribētu uzsvērt, ka sporta nozīme ir vēl lielāka to cilvēku dzīvē, kuriem piemīt invaliditāte, un sports cilvēkiem ar invaliditāti nebūtu jāizolē no vispārējās sporta jomas. Te nozīmīga loma būtu pašvaldībām, kas ir iedzīvotājiem vistuvākais līmenis,"* emocionāli uzsvēra Blāns.

Vērtējot šo problemātiku no Eiropas Savienības skatpunkta, Trupovnieks norādīja: *"Būtiski, lai pašvaldības tiktu iesaistītas jau programmu izstrādes posmā, nevis tikai izpildē. Tas būtu pamats turpmākai veiksmīgai pašvaldību līdzdalībai programmas īstenošanā."* Viņš tāpat uzskata, ka pašvaldību priekšrocība ir tiešas saziņas un sadarbības iespējas ar dažādiem sporta klubiem, skolām un bērnu invalīdu vecākiem.

LATVIJAS LIELO OSTU NĀKOTNE NESKAIDRA

26. septembrī Briselē Eiropas Savienības Reģionu komitejas (RK) Teritoriālās kohēzijas politikas komisijas sanāksmē **Latvijas delegācijas RK pārstāvis** Ventspils pilsetas domes priekšsēdētāja 1. vietnieks infrastruktūras jautājumos **Jānis Vītolīņš** asi kritizēja Eiropas Komisijas regulas priekšlikumu, kas paredz izveidot tirgus piekļuves ostas pakalpojumiem un ostu finanšu pārredzamības sistēmu. Regulas projektā plānots noteikt stingrākus vienotus noteikumus pieejamībai Eiropas Transporta tīkla ostu pakalpojumu tirgum, ietverot arī tādus pakalpojumus kā kravu apstrāde, loča pakalpojumi, vilkšana un pasažieriem sniegtie pakalpojumi.

Vītolīņš uzrunā RK un Eiropas Komisijas pārstāvjiem norādīja, ka Eiropas Savienības līmenī divas reizes līdzīgs tiesību akta priekšlikums jau noraidīts un arī šoreiz Latvija neatbalsta regulas projektu. *"Esmu pārliecināts, ka tik stingrs regulējums patlaban ir pārags, jo jāņem vērā ostu dažādība gan pārkrauto kravu apjomā, gan atšķirībās kravu segmentos un tirgos. Tā, piemēram, Ventspils brīvosta gadā pārkrauj 30 miljonu tonnu dažādu kravu, taču tas nav nekas salīdzinājumā ar Roterdamas ostu, kur tiek pārkrautas vairāk nekā 300 miljonu tonnu kravu gadā,"* skaidroja Vītolīņš. *"Šobrīd jau katrā valstī pastāv nacionālais regulējums, kas vērsti uz ostu konkurētspējas paaugstināšanu. Tāpat pastāv bažas, ka šāds jauns regulējums negatīvi ietekmēs Baltijas ostu konkurētspēju ne tikai tāpēc, ka mūsu ostas ir vidējas vai mazas, bet arī*

tāpēc, ka mums jākonkurē arī ar mūsu kaimiņvalsts, kas nav Eiropas Savienības dalībvalsts, ostām," uzsvēra Latvijas delegācijas pārstāvis.

Eiropas Komisija paudusi cerības, ka ostu pakalpojumu sniegšanas brīvība novērsīs papildu administratīvo slogu tām ostām, kuras jau darbojas labi, un palīdzēs pārējām ostām atrisināt savas strukturālās problēmas. Šim argumentam nepiekrīt arī Alesandro Kozimi, Itālijas delegācijas pārstāvis Reģionu komitejā, kurš gatavojis RK viedokli par regulas projektu. Viņš kategoriski iebilda pret regulas projektu, taču atzina, ka nākamais solis varētu būt priekšlikums regulas vietā pieņemt direktīvu, kas atšķirībā no regulas nav tieši piemērojama un atstāj dalībvalstu ziņā, kādus līdzekļus izvēlēties direktīvā minētā rezultāta sasniegšanai. Kozimi atklāja, ka viedokļi atšķiras arī dalībvalstu starpā: *"Nozīmīgs varētu izrādīties Nīderlandes atbalsts regulai, jo Eiropas lielākajai ostai – Roterdamas ostai – šāds stingrs regulējums tikai palīdzētu nostabilizēt savas pozīcijas tirgū."* To apstiprināja arī Nīderlandes delegācijas pārstāvja RK Ralfa de Vriša teiktais, ka Nīderlandē ostu joma ir ļoti nozīmīga: *"Mēs pilnībā atbalstām Eiropas Komisijas priekšlikumu ieviest regulu, jo tā radītu visiem vienlīdzīgu "spēles laukumu", kāda patlaban pietrūkst."*

Apstiprināšanas gadījumā Latvijā šī regula attiektos tikai uz TEN-T tīklā ietvertajām lielajām ostām, taču patlaban pilnīga vienošanās par TEN-T regulu vēl nav panākta.

Koncerns "Latvijas dzelzceļš" sastāv no vadošā uzņēmuma VAS "Latvijas dzelzceļš" un piecām meitassabiedrībām – AS "LatRailNet", kas veic infrastruktūras maksas noteikšanu un dzelzceļa infrastruktūras jaudas sadali, SIA "LDz Cargo", kas nodrošina dzelzceļa kravu pārvadājumus un starptautiskos pasažieru pārvadājumus; infrastruktūras būvniecības un uzturēšanas uzņēmuma SIA "LDz Infrastruktūra", ritošā sastāva remonta un uzturēšanas uzņēmuma SIA "LDz Ritošā sastāva serviss", kā arī apsardzes uzņēmuma SIA "LDz Apsardze".

MŪZIKA VEIDO EIROPU

Evita Aploka,
Alūksnes novada
pašvaldības
sabiedrisko attiecību
speciāliste

Šovasar no 9. līdz 15. jūlijam Alūksnes novada delegācija – Ernsta Glika Alūksnes Valsts ģimnāzijas pūtēju orķestris kopā ar diriģentu Sandoru Saulvedi Līviņu un defilē vadītāju Ilzi Līviņu, ģimnāzijas un pašvaldības pārstāvji uzturējās vizītē **sadraudzības pilsētā Marsanēlakotē Francijā**, kur noslēdzās divu gadu ilgais **sadarbības projekts “Mūzika veido Eiropu”**.

Lai gan šis muzikālais sadraudzības projekts noslēdzies, abu pašvaldību sadarbība turpināsies. Projekta īstenošanā liela nozīme ir diviem cilvēkiem, kuru neatlaidība un savstarpējā uzticēšanās ļāva īstenoties gan muzikālajai sadraudzībai, gan pašvaldību sadarbībai. Lai arī oficiālu sadarbības līgumu abas pašvaldības noslēdza tikai pērn, sadarbība aizsākās jau 2009. gadā, Marsanēlakotes Mūzikas centra direktoram mūziķim **Sašam Dišeinam** starptautiskā projektā tiekoties ar Ernsta Glika Alūksnes Valsts ģimnāzijas pūtēju orķestra jaunajiem mūziķiem un skolotāju **Ilonu Riekstiņu**. Franču mūziķis klātienē vairākreiz apciemoja Alūksni, iepazīna Latviju dažādos gadalaikos un apguva arī latviešu valodu,

pārsteidzot daudzus frančus un latviešus, koncertus vadīdams latviski. Novērtējot ieguldījumu abu pušu sadarbības veicināšanā, 2012. gadā Latvijas Republikas proklamēšanas gadadienai veltītajā pasākumā Sašam Dišeinam tika pasniegts Alūksnes novada pašvaldības augstākais apbalvojums – “Sudraba zīle”. Interesanti, ka Sašas uzvārds latviskojot ir Ozoliņš. Viņš pats sevi tā arī sauc – Saša Ozoliņš.

Sadarbībai attīstoties, 2011. gada pavasarī Alūksnes pašvaldība uzņēma viesos Marsanēlakotes Mūzikas centra bigbendu, bet pērn Alūksnē viesojās Mūzikas centra pūtēju orķestris. Abu orķestru mūziķi un vairāki dziedātāji koncerta programmu iepriekš rūpīgi gatavoja katrs savā pilsētā, bet, satiekoties Alūksnē, dažās dienās saspēlējās tā, ka Pilssalas estrādē vairākiem tūkstošiem skatītāju radīja emocionāli neizmirstamu priekšnesumu.

Šovasar **Francijā** draugus no Alūksnes sagaidīja ļoti sirsniņi un patiesi prata pārsteigt – sākot ar rudzupuķu vainadziņiem sagaidītāju galvās, kādus pērn alūksnieši mācīja darināt frančiem, un beidzot ar Latvijas karogiem, kas plīvoja pie orķestru mēģinājumu ēkas,

pašvaldības un vietā, kur notika koncerti. Daudzviet pilsētā vides objektos un afišās bija redzama latviešu valoda, un avīzēs rakstīja par pārsteidzošo franču un latviešu draudzību. Savukārt īpašu aizkustinājumu radīja mazie sākumskolēni, kuri alūksniešus sagaidīja, dziedot latviešu

dziesmas un dejojot latviešu dejas, ko viņiem iemācījusi Eiropas brīvprātīgā darba veicēja **Laura Griščenko** no Alūksnes novada. Laura centusies Marsanēlakotes sabiedrību iespējami vispusīgi iepazīstināt ar Latviju

un latviešu kultūru, valodu un tradicionālo virtuvi. Šī starptautiskā sadarbība rada lielisku iespēju vienā no Rietumeiropas lielākajām valstīm veidot priekšstatu par Alūksni un Latviju kopumā.

Vizītes laikā abu pūtēju orķestru mūziķi piedalījās sadraudzības nedēļas atklāšanas pasākumā, sniedza defilē programmas koncertu un rūpīgi strādāja mēģinājumos, lai, noslēdzot apmaiņas projektu, Francijas Nacionālajā dienā 14. jūlijā Marsanēlakotes iedzīvotājiem dotu iespēju baudīt tikpat emocionālu koncertu, kādu pērn pirmie redzēja alūksnieši. Ar moderno tehnoloģiju palīdzību Alūksnes novada iedzīvotājiem bija radīta iespēja šo koncertu vērot tiešraidē Alūksnes pilsētas tautasnamā.

"Vizītes laikā tiekoties ar Marsanēlakotes pašvaldības vadību un darbiniekiem, centāmies izzināt kolēģu pieredzi mums svarīgos jautājumos: kāda ir atkritumu apsaimniekošanas sistēma, kā pašvaldība veicina tūrisma un atbalsta uzņēmējdarbību, kā iedzīvotāji iesaistās pašvaldības lēmumu pieņemšanā," uzsver Alūksnes novada izpilddirektore **Janīna Čugunova**.

Marsanēlakote ar pieciem tūkstošiem iedzīvotāju ir viena no Dižonas priekšpilsētām. Tai ir sava vietvalde, kuras vadītājs darbojas Dižonas apgabala pašvaldībā, kas savukārt sastāv no 22 pašvaldībām. Marsanēlakotes pašvaldības gada budžets ir aptuveni desmit miljoni eiro. Alūksnes pašvaldības pārstāvji vizītes laikā apmeklēja pašvaldības ēku, tūrisma informācijas centru, bibliotēku un multimediju centru, mūzikas skolu un sporta zāli. Tāpat bija iespēja iepazīties arī ar vairākiem reģionam raksturīgiem lielākajiem uzņēmumiem. Marsanēlakotē ir ap 300 uzņēmumu, no kuriem aptuveni 50 pārstāv ražošanas sfēru. Tūrisms šajā Francijas reģionā balstās uz vīna darīšanu, siera un sinepju ražošanu un arhitektūru. Lieliski saglabātās viduslaikiem raksturīgās senās ēkas un prasība, ka, būvējot jaunas celtnes, tām vizuāli jāiekļaujas senlaicīgajā vidē, nodrošina, ka gan arhitektoniski un vēsturiski bagātās pilsētas, gan mazie ciematīņi ar šaurajām ieliņām ir iecienīts tūrisma objekts. Vienlīdz liela interese ir arī par tā saukto gardēžu tūrisma – mazākām un lielākām vīna darītavām un siera ražotnēm. Īpaša vieta ierādīta arī latviešiem tik ierastajām upenēm, gatavojot no tām liķieri. "Cassissium" ir vieta, kur apmeklētāji var iepazīties

gan ar šīs ogas dzīvesstāstu īpaši atraktīvā filmā, gan arī paši savām acīm vērot ražošanas procesu.

Francijā, gatavojoties pašvaldību vēlēšanām, partijas izstrādā konkrētas darbības programmas, paredzot, kādu politiku katrā sfērā īstenos. Ievēlēšanas gadījumā uzvarējusi partija precīzi īsteno izstrādāto programmu, līdz ar to ikdienā pašvaldībā aktīva iedzīvotāju iesaiste lēmumu pieņemšanā nenotiek, jo savā ziņā iedzīvotāji jau ir iesaistījušies lēmumu pieņemšanā, vēlēšanās atdodot savu balsi par vienu vai otru partiju.

Alūksnes novada domes priekšsēdētāja vietnieks un Sociālās, izglītības un kultūras komitejas priekšsēdētājs **Aivars Fomins** uzskata, ka iesāktā sadarbība jauniešu kultūras apmaiņas projektu jomā jāturpina: *"Ar orķestra panākumiem visi lepojamies, bet ne vienmēr novērtējam mūziķu ikdienas darbu mēģinājumos, tādēļ šādi braucieni ir kā balva par ieguldīto darbu. Domāju, ka nākotnē varam veidot arī jaunus sadarbības virzienus, piemēram, aicinot viesos gardēžu klubu un rīkojot konkursu ēdināšanas pakalpojumu sniedzējiem ne tikai no Alūksnes, bet arī kaimiņu pilsētām un sadraudzības pašvaldībām. Uzskatu, ka katrs šāds brauciens paver jaunas iespējas, tās tikai vajag saskatīt un izmantot."*

Pašvaldības Kultūras un sporta nodaļas vadītāja **Sanita Eglīte** uzsver, ka tālākai sadarbībai svarīga bija iespēja tikties ne tikai ar funkcionāriem, bet arī praktiķiem: *"Lai gan turpmākajai sadarbībai šķērslis vienmēr būs finanses, jo atrodamies tālu viens no otra, manuprāt, kultūra ir tā joma, kurā noteikti varam sadarboties. Tā varētu realizēties kā mūzikas skolu pedagogu apmaiņa, programmas vai stipendijas, kas ļautu abu skolu labākajiem audzēkņiem kādu laiku mācīties partneru skolā. Francijā ir atšķirīga mūzikas mācīšanas metodika, tādēļ tas dotu citu pieredzi un skatījumu. Franči mūzikas skolā piedāvā apgūt tādas mūzikas instrumentus, kādus Alūksnē neapņūst, tādēļ varbūt nākotnē varam veidot projektu, ka šeit kādu laiku strādātu kāds franču pedagogs. Man ļoti patīk Francijas sabiedrības brīvprātīgā iesaistīšanās dažādās aktivitātēs. Mūzikas skolas algotie darbinieki ir padoti brīvprātīgo padomei aptuveni desmit cilvēku sastāvā, arī Mūzikas centra prezidents ir brīvprātīgais, taču viņi kopā ar pedagogiem un citiem algotajiem darbiniekiem palīdz un domā, kā attīstīt mūzikas skolas un centra darbību."*

Vizītes laikā alūksnieši izteica uzaicinājumu Marsanēlakotes pašvaldības vadītājam un pūtēju orķestrim kopā ar Ernsta Glika Alūksnes Valsts ģimnāzijas pūtēju orķestri piedalīties nākamajos Latvijas Skolēnu dziesmu un deju svētkos 2015. gadā.

Raksts sagatavots ar ES programmas "Eiropa pilsoņiem" finansiālu atbalstu.

VASARAS IZSKANA – TALSU DRAUGU ŽĪMĒ

Inga Priede,
Talsu novada pašvaldības
Sabiedrisko attiecību
nodaļas vadītāja

Vasaras nogalē, kā ierasts, Talsos notiek Dižmāras gadatirgus, kad katrs, kam vien ir, ar ko dižoties un tirgoties, ver vaļā savu pūralādi un nes bagātību tautās. Šogad Dižmāras svētki pagāja ne tikai sīpola godināšanā, bet tika svinēti daudz plašākā mērogā. Proti, no 16. līdz 18. augustam tika rīkotas arī Alānijas (Turcijā) dienas Talsos, kuru ietvaros atzīmēja Talsu draugu dienu.

Sarunas par šo notikumu aizsākās **maijā**, kad uz Talsu novada sadarbības partneru pilsētu Alāniju devās pašvaldības oficiālā delegācija, lai piedalītos **Alānijas 13. starptautiskajā tūrisma un mākslas**

festivālā. Tas Alānijā notiek katru gadu, un tradicionāli tajā Alānijas mērs ielūdz savas pilsētas oficiālos sadarbības partnerus. Pirmajās vizītes dienās Talsu novada pašvaldības delegācija apmeklēja Alānijas pirmsskolas izglītības iestādes. Jāatzīmē, ka Turcijā ļoti liels uzsvars tiek likts uz patriotisko audzināšanu un savas valsts godāšanu. Turcijā visur redzami valsts karogi, arī bērnudārzu grupiņas noformētas ar sarkanajiem Turcijas valsts karodziņiem. Līdzās nacionālajām vērtībām augstā cieņā tiek vērtēta arī reliģija. Tāpēc varējām vērot, kā pirms brokastu pasākuma audzēkņi pasaka svētos vārdus. Viesojoties privātajā bērnudārzā, izjutām mazliet eiropeskāku skatījumu uz skolēnu izglītošanu. Privāto pirmsskolas iestādi

apmeklē neliels bērnu skaits, tajā bērni paši nodarbojas ar sakņaugu audzēšanu, mājputnu barošanu un savus talantus izrāda nelielā brīvdabas estrādē.

Talsu draugu diena

16. augustā Talsos varēja manīt ne tikai augstas amatpersonas un viesus no saulainās Turcijas, bet svētkus pagodināt ieradās arī citu valstu sadarbības partneri no Ščolkovas (Krievijā), Lejres (Dānijā), Sāremas un Vihmas (Igaunijā). Talsos ieradās arī mūsu valsts aizsardzības ministrs Artis Pabriks, pārstāvji no Ārlietu ministrijas, Latvijas vēstniecības Turcijā, kā arī kolēģi no Dobeles novada.

Svinīgajā pieņemšanā Talsu novada domes priekšsēdētājs **Aivars Lācarus** sacīja: *“Mēs, Talsu novada ļaudis, esam lepni par sevi, savu novadu un Talsiem, kas ir mūsu novada sirds. Bet mūsu lepnums nav augstprātīgs, mēs esam lepni arī par saviem draugiem. Mums ir prieks par Sāmsalas veiksmīgajiem Eiropas projektiem, elektronikas un jahtu rūpnīcām, ostām, vējdzirnavām un dabu, par Vihmas jauno brīvdabas estrādi un kultūras dzīves izaugsmi. Tāpat lepojamies ar krievu draugu – Ščolkovas rajona panākumiem sociālajā jomā, dzīvokļu būvniecībā, jaunu ražotņu atklāšanu un, protams, par sasniegumiem kosmosa apgūšanā. Novērtējam Dānijas Lejres pašvaldības draugu panākumus sportā, kultūrā, izglītībā un īpaši – jaunatnes politikas veidošanā, arī sakārtoto pašvaldības siltumapgādes sistēmu. Šogad īpašais notikums mūsu novadam ir Alānijas dienas Talsu novadā. Arī mūsu draugiem Alānijā ir ar ko dižoties – augsta līmeņa tūrisma industrija ar viesnīcām, teicamu servisu, tradicionāla, taču modernizēta lauksaimniecība, bagāta kultūras dzīve, īpaši lietišķās mākslas un fotomākslas jomā, nenovērtējami vēstures pieminekļi. Sevišķa pateicība Alānijas draugiem par nu jau tradicionālo ikgadējo iespēju Talsu novada talantīgākajiem bērniem piedalīties starptautiskajā bērnu festivālā! Īpašs ir mūsu gandarījums par izdevību pagājušajā gadā lepoties ar mūsu tradīcijām un kultūru Talsu dienās Alānijā.”*

Īpašs notikums bija **sadarbības līguma parakstīšana uz turpmākajiem pieciem gadiem ar Sāres novada pašvaldību Igaunijā**, ko parakstīja Sāres novada gubernators Kaido Kāsiks un Talsu novada domes priekšsēdētājs Aivars Lācarus. Pirmais atjaunotais sadarbības līgums tika noslēgts 1998. gadā. Tikpat svarīgs notikums bija arī **sadarbības līguma noslēgšana ar Lejres komūnu Dānijā**. Sadarbība ar Lejres komūnu iesākusies 2007. gadā ar Talsu rajona Ģibuļu pagasta padomi, šobrīd tā vērsusies plašumā, un līgums tika noslēgts starp Lejres komūnu un Talsu novada pašvaldību, ko parakstīja Lejres komūnas mērs Mete Touborga un Talsu novada domes priekšsēdētājs Aivars Lācarus.

Aizsardzības ministrs **Artis Pabriks** savā uzrunā uzteica Talsus kā labo piemēru sadarbības veicināšanā ar ārvalstīm: *“Talsu novads strādā kā otra Ārlietu ministrija, jo pieeja, kā tiek veidoti sakari ar šīm valstīm un pilsētām, nereti atsver un papildina Latvijas valdības un Ārlietu ministrijas veikumu. Tā ar cilvēciskajiem sākariem tiek veidoti labāki draudzības kontakti, kas palīdz arī uzņēmējdarbības un ekonomikas jomā, veicinot Latvijas vārda izešanu pasaulē. Lūdzu, nenovērtējiet par zemu latviešu un turku savstarpēji piedāvātās iespējas! Skaitļi pierāda, ka aizvadītajā gadā Latvijā studēja 114 cilvēki no Turcijas, bet uz Turciju devās par 25 procentiem vairāk tūristu nekā iepriekš.”* Savukārt Alānijas pilsētas mērs Hasans Sipahioğlu sacīja, ka Alānijas dienas Talsos nav nejausība, bet gan astoņu gadu ilgas sadarbības auglis.

Pasākuma viesus pārsteidza Ginta Ceplenieka vadītais Talsu 2. vidusskolas kora “Talsis” skanējums un īpašā Raimonda Tigula atskaņotā mūzika, ko papildināja Lindas Leen un Ievas Kokorevičas dziedājums. Pēc svinīgās pieņemšanas tika atklāti Alānijas un Talsu amatniecības paviljoni, Turcijas zīda izstrādājumu un foto mākslas izstādes. Dvēseles lidojumu lika izjust klasiskās mūzikas koncerts, ko sniedza turku viesi, bet vakara izskaņā visus priecēja īpašs pārsteigums – grandiozais strūklaku koncertuzvedums “Satikšanās pilsētā”.

Ozols – vīrišķības un spēka simbols

Arī nākamās dienas pagāja saules un prieka pielietas. **Dižmāras gadatirgus** ģirbēt ģirbēja no apmeklētājiem un raibajiem brunču rakstiem, ko papildināja uz skatuves notiekošās aktivitātes. Dižmāras svētku režisore Kristīne Broka-Kristberga prata savērt visdažādākos

notikumus kopīgā sīpolu virtēnē. Neiztrūka ne Sīpolu ģimenes raibo piedzīvojumu, ne atraktīvu danču, kuros savijās latvju un turku raksturdejas, bet dziesmas vienoja visdažādākās paaudzes un atspoguļoja pat krievu mentalitāti, jo uz lielās skatuves kāpa arī Šolkovas delegācijas dīva Jelena Lazutkina. Turcijas amatniecības paviljoni tika iztukšoti vienā mirkli, jo tik lielu atsaucību un ļaužu interesi mūsu draugi nebija gaidījuši. Cilvēkus interesēja gan gaismekļi, kas veidoti no Turcijas ķirbjiem, gan zīda izstrādājumi, stikla figūras, nacionālie ēdieni un dzērieni un īpaši izdotie kalendāri 2013. un 2014. gadam, kuros redzams vien Talsu novadam un Alānijai raksturīgais un kopējais. Nekur citur – ne Polijā, ne Somijā, kur iepriekš notikušās Alānijas dienas – neesot bijusi tik pastiprināta interese un sirsnība kā šeit – Kurzemē. Alānijas draugi savus izstrādājumus pārdeva par ziedojumiem, lai savāktos līdzekļus pēcāk atdāvinātu Talsu novada pašvaldībai kāda cēla mērķa īstenošanai. Liels bija mūsu pārsteigums, saņemot ietirgotos 540 latus!

Latviju mīlēt mums palīdz varenie ozoli, jo tie ir mūsu simboli, mūsu iedvesmas avots un spēka devēji – mūsu spēkozoli! Tieši tāpēc svētdienas rītā **Eiropas birzī** tika iestādīts Talsu un Alānijas draudzības ozols. Svētki noslēdzās Talsu novada muzeja sētā, kur Turcijas draugi bija sarūpējuši svētku mielastu saviem vistuvākajiem draugiem un partneriem.

Šajās svētku dienās mūs vienoja mūzika, dejas, māksla, kopābūšana, bet vēl vairāk un visa pamatā ilgaicīgi – mūs vieno draudzība un savstarpējās rūpes, kas satuvina, veldzē, izdaiļo, bagātina un paplašina apvāršni. Mēs esam lepni un dižojamies ne tikai ar saviem draugiem un draudzību, bet arī ar mūsu cilvēkiem, mūsu kolektīviem un radošumu!

Raksts sagatavots ar ES programmas “Eiropa pilsoņiem” finansiālu atbalstu.

GUDRĀ GRANULU APKURES KATLA PRIEKŠROCĪBAS

Kaspars Aizupietis,
pilna servisa kompānijas "Eurothermo"
valdes loceklis

Neskatoties uz to, ka vasara šogad Latviju lutinājusi ar siltu un saulainu laiku, ne viens vien, paraugoties uz labo pīlādžogu birumu, sācis domāt par to, ka rudens jau klāt un arī ziema vairs nav aiz kalniem – kāda tā būs, vai malkas pietiks, vai gāzes cenas necelsies, vai izdosies saglabāt mājas izjūtu? Bet varbūt to var radīt no jauna?

Reti kurš vairs nezina, kas ir granulu apkure, jo Latvijā tā stabili ieņēmusi savu nišu starp gāzes un malkas apkuri. Kāpēc tā, mēģināšu paskaidrot arī žurnāla "Logs" lasītājiem.

1. jautājums – kāpēc pa vidu, jo gāze un malka ir pilnīgi atšķirīgi apkures veidi?

Domājot par ērtībām, pats ērtākais apkures veids ir gāze – iekārtai tiek iestādīti nepieciešamie parametri un reizi gadā, pirms apkures sezonas sākuma, būtu nepieciešama profilaktiskā apkalpošana. Savukārt malkas apkurei – tiek iestādīti parametri, reizi gadā jāveic apkope, taču katru dienu tā "jābaro" ar kurināmo.

Granulu apkures katlam, kā mēs to saucam – "gudrajam" katlam, iestādām parametrus, reizi gadā veicam apkopi, bet "barojam" ar kurināmo aptuveni reizi nedēļā.

2. jautājums – vai kompānija "Eurothermo" pati arī ražo, uzstāda un apkalpo apkures katlus?

Mēs esam vairāku ražotājrūpnīcu pilnvarotie pārstāvji Baltijas valstīs. Ražotāju spektrs ir dažāds, bet galvenie, protams, ir Polijas rūpnīki, kuru apkures katli darbojas visā Eiropā, kur viņi aizņēmuši aptuveni 70% no tirgus. Vēl mums ir sadarbības partneri Slovēnijā, kas ražo koģenerācijas iekārtas, Austrijā, kas ražo šķeldas apkures iekārtas, un kopš šā gada arī Čehijas ražotāji, kuriem ir ļoti kompakti granulu apkures katli.

Ar saviem spēkiem varam izbūvēt apkures sistēmu pilnībā, kā arī paši un ar sadarbības partneriem nodrošinām servisa apkalpošanu Lietuvā, Latvijā un nu jau arī Igaunijā.

3. jautājums – kādas ir cenas granulu apkures iekārtām?

Apkures iekārtu cenas ir tieši proporcionālas to tehniskajam aprīkojumam un jaudai. Mēs tirgojam pilnībā nokomplektētus katlus, ko gribētu īpaši uzsvērt, jo nereti tiek piedāvāts katls, kas ir bez granulu bunkura, automātikas un "dzinējspēka" – sūkņiem. Tāpat cenu amplitūda ir no 1000 līdz pat 50 000 latiem. Pēdējie gan privātmāju īpašniekus nevarētu ieinteresēt, jo ar tiem apkurina daudzdzīvokļu mājas un rūpnieciskos objektus.

Lai neuzskaitītu visu pārdodamo iekārtu klāstu, jebkurš interesents var ieskatīties mūsu kompānijas mājaslapā www.apkuressistemas.eu, kur atradīsiet sev tīkamāko un piemērotāko. Turpat var arī uzdot jautājumus un lūgt speciālista konsultācijas.

4. jautājums – kādiem vajadzētu būt apkures katlu izvēles principiem?

Jāsāk būtu ar to, ka ir jāsaprot, cik intensīvi apkures iekārta tiks izmantota. Ja tā ir vieta, kur cilvēki pastāvīgi dzīvo, kur nepieciešams regulāri uzturēt noteiktu temperatūru, sagatavot silto ūdeni, mans viedoklis, ka ir nepieciešams katls ar pilnu automātiku, kas iegādājoties būs dārgāks, taču ekspluatācijā patērēs ievērojami mazāk kurināmā. Aprēķina princips, pēc kura būtu jāvadās mājas īpašniekam, ir samērā vienkāršs – jāparedz vismaz 10 kW uz 100 kvadrātmetru apkurināmās platības. Protams, nevajadzētu aizmirst arī būves siltinājumu, kā arī to, ka apkures iekārtai būtu jāatstāj neliela "rezerve" 20–25% apmērā, lai

tā nedarbojas maksimālā režīmā. Vispareizāk pirms apkures iekārtas izvēles būtu veikta apsildāmās ēkas energoauditu, kas precīzi norādītu uz "vajajiem" punktiem, kā arī sniegtu rekomendācijas par iegādājamo apkures iekārtu. Ar granulku apkures iekārtām ir iespējams apkurināt platības no 80 līdz pat 6000 un vairāk kvadrātmetriem.

Tātad rezumējot galvenais ir:

- ēkas siltumizolācijas kvalitāte (sienu, griestu un grīdas siltuma zudumi tiek aprēķināti atsevišķi);
- logu skaits, izmērs un tips;
- ārdurvju skaits, izmērs un siltumizolācijas īpašības;
- iekšējo starpsienu skaits;
- karstā ūdens tilpums, ko izlieto iedzīvotāji;
- vai telpā papildus tiek lietotas kādas sildierīces.

5. jautājums – ja iekārtas nākušas no Polijas un citām valstīm, vai tām ir garantijas nodrošinājums?

Latvijā automašīnas tiek pārdotas vēl no tālākām zemēm, piemēram, Korejas, kam arī tiek nodrošināta garantijas apkalpošana. Arī mēs, pilna servisa kompānija "Eurothermo", tieši tāpat kā citi Latvijā strādājošu firmu pārstāvji nodrošinām garantijas apkalpošanu, remontu un nepieciešamo mežglu nomaiņu.

Garantijas termiņi ir standarta – privātmājām divi gadi, firmām – viens gads. Attiecībā uz katlu korpusiem – izgatavotājrūpnīcas garantē to kvalitatīvu ekspluatāciju piecus gadus, bet tas nenozīmē šo katlu mūžu. Mēs veicam servisa apkalpošanu iekārtai, kas tiek ekspluatēta arī desmit un vairāk gadus.

6. jautājums – vai kompānijai ir pieredze rūpniecisko granulku apkures katlu uzstādīšanā?

Pagājušajā apkures sezonā uzstādījām 500 kW "Heiztechnik" granulku apkures katlu pašvaldības uzņēmumā Litenē. Rīgas brīvostas teritorijā pērnajā sezonā uzstādījām divus "Heiztechnik" granulku apkures katlus – viena jauda ir 500 kW, bet otra – 300 kW, šobrīd uzstādām jau 650 kW "Heiztechnik" granulku apkures katlu un izbūvējam siltumtrases. Šobrīd sadarbojamies arī ar vairākām pašvaldībām, sniedzot konsultācijas par apkures risinājumiem.

7. jautājums – kuri ir paši labākie granulku apkures katli?

Katram ražotāja pārstāvim šķiet, ka viņa izplatītā produkcija ir pati labākā un darbojas visperfektāk. Kompānija "Eurothermo" pārstāv ļoti plašu spektru, kurā ir gan ekonomiskās klases katli, piemēram, "TEKLA" un "DEFRO" produkcija, kā arī biznesa

klases katli – "DEFRO" un "HEIZTECHNIK" ražojumi. Tāpat kā ir "Audi", "BMW" un citu automašīnu piekritēji, tāpat ir arī noteiktu apkures sistēmu izgatavotāju kompāniju produkcijas aizstāvji.

Galvenais jau ir pavisam kas cits – lai iegādātā iekārta sniegtu nepieciešamo komfortu un ziemas salā būtu tik vajadzīgais mājas siltums, kas neprasītu lielus ieguldījumus un galvenais – mūsu laikmetā tik dārgo laiku.

EUROTHERMO

HEIZTECHNIK
HT DasPell
15-55kW

TEKLA
Draco Duo
15-75kW

Heiztechnik
MAXPell
80-630kW

Tālr. 29445677

Stabu iela 58, Rīga, LV-1011

www.apkuressistemas.eu

LATVIJAS PILSĒTĀS UN NOVADOS

Rīgā dienas centrs visām paaudzēm

Sociālā solidaritāte un paaudžu sadarbība – ar šādu vadmotīvu 17. septembrī **Rīgā, Ūnijas ielā 49**, tika atklāts **daudzfunkcionāls sociālo pakalpojumu dienas centrs “Paaudzes”**. Tas veidots kā tikšanās vieta Rīgas teritorijā deklarētiem bērniem, jauniešiem un pieaugušajiem. Visus pakalpojumus centrā sniedz bez maksas. Katru dienu bērniem tiek nodrošināta silta maltīte un tējas pauze. Piesaistītie dažādu jomu speciālisti konsultē klientus par sociālo rehabilitāciju, veselības veicināšanu, izglītošanos, psiholoģisko problēmu risināšanu. Dienas centrā ir telpa sporta nodarbībām ar dažādiem trenāžieriem, datortelpa, šūšanas darbnīca, mācību klase, gleznošanas un veidošanas telpa, kapela, rotaļu, atpūtas un svinību telpas, moderna virtuve ar ēdamzāli, kā arī vairāki televizori, bibliotēka, dažādu drēbju un apavu krājums.

Foto: Renārs Koris

*“Centra izveide ir labs piemērs sadarbībai starp pašvaldību, nevalstiskajām organizācijām un uzņēmējiem,” komentējot centra atklāšanu, uzsvēra Sociālo lietu komitejas priekšsēdētāja **Olga Veidiņa**. “Mums izdevās piesaistīt simtiem ziedotāju – gan naudā, gan mantā, tostarp arī no ārzemēm. Tagad ziedotāji var pārliecināties, cik lietderīgi viņu devums izmantots.”*

Centra darbību nodrošina nodibinājums “Latvijas Evaņģēliski luteriskās baznīcas Diakonijas centrs” sadarbībā ar Rīgas pašvaldību. Centrā vienlaikus var uzturēties 50 pieaugušu un 36 bērni. Tas atvērts katru darbdienu no pulksten 11 līdz 19.

Ventspils Pagastu diena – kā skaista sega

Septembra sākumā **Ventspils novadā** vienmēr tiek svinēta **Pagastu diena**. Šoreiz – jau 11. reizi. Pasākumu rīko enerģiskās sieviešu biedrības “Spārni” dalībnieces. Vasarā svētki notiek katrā pagastā, bet rudens ir laiks, kad novada ļaudis ar savu veikumu dižojas pilsētā – Piejūras brīvdabas muzejā. Tā ir diena, kad pilsētnieki var nogaršot lauku Jaužu atvestos labumus, piemēram, sieru, maizi, sklandraušus, kūkas, vīnu, ievārijumus, marinējumus, arī pankūkas un dažādus virumus, turklāt, gatavojot ēdienu, tiek liktas lietā sentēvu receptes un ekoloģiski produkti. Pagastu dienā vienmēr lielā cieņā ir amatnieku darinājumi.

Tā kā šis ir Dziesmu un deju svētku gads, kultūras programmā bija iekļauti Ventspils novada deju kolektīvu priekšnesumi. Izstaigājuši Smeķu un Amatnieku ielu, pasākuma apmeklētāji vēroja pagastu pārvalžu darbiniekiem rīkotos pārbaudījumus.

Ventspils novada domes priekšsēdētājs **Aivars Muceniekis** atzīst: *“Par svētkiem saņēmām neskaitāmus paldies ar vēlējumiem, lai pēc iespējas vairāk būtu tik sirsnīgu un vienkāršu pasākumu. Liels paldies novada sieviešu biedrībai “Spārni”! Mēs droši varam paļauties uz šīs biedrības dāmām, jo viņas vēl ne reizi nav mūs pievilušas. Jāpateicas visiem novada ļaudīm, kuri piedalījās un atbalstīja šos svētkus.”*

Vaicāta, kādēļ ir būtiski organizēt šādu pasākumu, biedrības “Spārni” valdes priekšsēdētāja **Zigrīda Krauze** saka: *“Apskatot stendus, priecējas, ka ar katru gadu pagasti sevi parāda ar lielāku dažādību un cenšas pārsteigt cits citu. Muzeja teritorija izskatījās kā skaisti austa sega. Secinājums – protam kopā strādāt, protam kopā priecāties!”*

Pagastu pārvalžu vadītāju dejas laišas Helēna Boitmane no Ugāles un Guntars Reķis no Jūrkalnes.

Durvis vērusi Ikšķiles Mūzikas un mākslas skola

Ikšķile iemirdzējusies jaunās krāsās un ieskanējusies jaunās skaņās – 1. septembrī, klātesot audzēkņiem, viņu vecākiem, pedagogiem un pašvaldības pārstāvjiem, tika ieskandināta Ikšķiles Mūzikas un mākslas skolas vēsturē pirmā Zinību diena. Šajā mācību gadā profesionālās ievirzes programmas skolā apgūs 104

izglītojamie, bet interešu izglītības programmās pieteikušies 110 audzēkņi.

Pasākumā apsvēkuma vārdus teica Ikšķiles novada domes priekšsēdētājs **Indulis Trapiņš**, Mūzikas un mākslas skolai dāvinot 500 latu lielu pašvaldības atbalstu. Kopā ar Ikšķiles Mūzikas un mākslas skolas direktori **Valdu Jermanovu** viņš pārgriezta sarkano lenti – skola ir atklāta!

Skolas direktorei šī svētku diena ir jo īpaša: *“Esmu lepna un gandarīta, ka varu palīdzēt īstenot brīnišķīgu, skaistu un ļoti viedu Ikšķiles novada iedzīvotāju sapni, reizē pasaulē “laižot” savu ceturto bērnu. Tam ir jāaug, jāpilnveidojas radoši un profesionāli. Un iesāktais jānodod nākamajām paaudzēm.”*

Jēkabpils vasaras bilance

* 7. jūnijā Jēkabpils Mežaparkā notika Meža dienām veltīts pasākums, kura laikā prezentēja aktīvu dzīvesveidu veicinošo spēli **“Meža domino”**. No koka izgatavoto lielformāta domino iespējams spēlēt jebkurā gadalaikā. Atklāšanā pasākuma dalībnieki tika iepazīstināti ar šovasar Jēkabpils Mežaparkā izveidoto **Pēdu taku**. Tās garums ir 130 metru, un tā klāta ar čiekuriem, sīkšķembām, kā arī akmeņiem. Taka paredzēta pastaiģai ar basām kājām, lai stiprinātu organismu, uzlabotu spēju koncentrēties, atjaunotu emocionālo līdzsvaru un kļiedētu spriedzi.

* 15. septembrī ar Zilā karoga nolaišanu tika slēgta peldsezona Jēkabpils pilsētas pludmalē **Radžu ūdenskrātuvē**. Šogad Zilais karogs te plīvoja jau ceturto reizi. Ņemot vērā iedzīvotāju ierosinājumus, šovasar pašvaldība finansēja arī bezmaksas autobusa reisu uz Radžu ūdenskrātuvi.

* Šovasar dažādos pilsētas mikrorajonos no jauna izbūvēti un labiekārtoti **četri bērnu rotaļlaukumi**. Jēkabpils pilsētas pašvaldības kopējais finansējums visiem četriem bērnu rotaļlaukumiem ir 23,6 tūkstoši latu.

Meža darbinieku diena Jēkabpils novada Liepās

Septembris tradicionāli saistās ar Dzejas dienām, taču Jēkabpils novada Liepu ciemata biedrība **“Pūpols”** šogad nolēma atgādināt par vēl kādiem tradicionāliem svētkiem – 1967. gadā septembra trešajā sestdienā sāka atzīmēt Meža darbinieku dienu. Svētku pasākumi notika visos nozares uzņēmumos, mežsargiem un mežziņiem tika pasniegti apbalvojumi. Mūsdienās šos svētkus tik plaši vairs nesvin, bet nereti aizmirst pavisam. Tāpēc biedrība **“Pūpols”**, piedaloties mazo apdzīvoto

vietu iedzīvotāju ierosmju konkursā, pieteica projektu **“Meža darbinieku dienas atzīmēšanas atjaunošana”**.

12. septembra pēcpusdienā pie Liepu bibliotēkas pulcējās bijušie meža darbinieki, biedrības biedri, ciemata iedzīvotāji un viesi. Meža darbinieku dienas tradīcijas atgādināja Meža muzeja izveidotāja **Benita Kalniņa** un biedrības **“Pūpols”** vadītāja **Līvija Štolniece**. Stāstus par mežu un cilvēkiem stāstīja Latvijas Lauksaimniecības universitātes docents **Pēteris Skudra**. Atceroties krāšņo parku, kas reiz izveidots pie Liepu mežniecības, un cerot, ka tas tiks atjaunots atkal, pasākuma dalībnieki piedalījās tūju stādīšanā. Visus vienoja apņemšanās turpmāk veidot šo dienu kā pastāvīgu tradīciju.

Atdzimst Līvānu katoļu baznīca

Līvānu svētā Miķeļa Ercenģeļa Romas katoļu draudze un priesteris **Juris Zarāns** šogad aktīvi strādā pie 150 gadu vecās baznīcas ēkas sakārtošanas. Līdz šim neapkurināmajā baznīcā tagad ir iebūvēta siltā grīda, līdzekļu trūkuma dēļ gan vēl nav ieklāts dekoratīvo flīžu klājums, tomēr tas nemazina ticīgo prieku par patīkamo sajūtu siltā dievnamā. Šovasar ar steigu bija jāglābj dievnama jumts, kas tecēja, bojājot arī baznīcas griesu iekšējo apdari un ēkas konstrukcijas. Nekavējoties tika uzsākta baznīcas jumta nomaiņa. Vasarā nomainīti arī lielie baznīcas velvju logi, kuru rāmji laika gaitā bija kļuvuši nedroši. Apjomīgie remonta darbi prasījuši arī ievērojamus naudas līdzekļus. Priesteris Juris Zarāns lēš, ka kopējās ēkas sakārtošanas izmaksas sasniegs 45 000 latu, no kuriem liela daļa jau saziēdota, pateicoties sponsoru un draudzes ticīgo atbalstam. Renovācijā priesteris iegulda arī savus personīgos līdzekļus, ko nopelna kā pasniedzējs augstskolās. Tomēr, lai pabeigtu iesāktos darbus, līdzekļu nepietiek, tāpēc baznīca lūdz ziedot un būs pateicīga par jebkāda apmēra finansiālo atbalstu, lai glābtu un uzturētu Līvānu katoļu baznīcu kā kultūrvēsturisku, garīgu ma un tūrisma objektu.

Saulkrasti par diviem rotaļlaukumiem bagātāki

Tā šo vasaru rezumē Saulkrastu novadā. Piedaloties Meža attīstības fonda izsludinātāja konkursā, vasaras sākumā atbalstu guva ideja par jaunu aktīvu dzīvesveidu veicinošu mazās arhitektūras formas izveidi Saulkrastos **pie Baltās kāpas**. **“Meža dienu 2013”** projekta ietvaros, izmantojot koku kā būvmateriālu, vasarā izveidots jauns bērnu rotaļlaukums.

Otrs laukums mazajiem ar ES Zivsaimniecības fonda un Saulkrastu novada domes finansiālu atbalstu iekārtots

Raiņa ielā 8, īstenojot biedrības “Saulkrastu sabiedriskā labuma organizācija” projektu.

“Esam gandarīti, ka Saulkrastos ir pieejams vēl viens bērnu rotaļlaukums, kas šajā vasaras sezonā ir jau otrā labiekārtotā vieta bērnu aktīvai atpūtai. Uzmanības vērts ir tas, ka iedzīvotājiem tik nepieciešamā projekta realizācijai finansējums piesaistīts, kā arī pašu projektu īstenojusi sabiedriskā organizācija, kas ir labs novada domes un pilsoniski aktīvās sabiedrības sadarbības piemērs,” uzsver Saulkrastu novada domes priekšsēdētājs **Ervins Grāvitis**.

Pārgaujas deputāti kļūst par skolotājiem

Seši Pārgaujas novada domes deputāti un priekšsēdētājs **Hardijs Vents** arī šoruden iesaistījās Latvijas Izglītības un zinātnes darbinieku arodbiedrības (LIZDA) rīkotajā akcijā “Skolas diena 2013”. Pagājušajā gadā deputāti uz dienu kļuva par skolēniem un risināja pirmsskolas uzdevumus, mācījās matemātiku un ievingrināja balsi dziedāšanā. Šoruden 20. septembrī viņi devās uz **Stalbes vidusskolu**, kur iejutās skolotāju amatā. Katram deputātam tika iedalīta kāda no klasēm. Domes priekšsēdētājam **Hardijam Ventam** uzticēja stundas vadīšanu vidusskolēniem, tāpēc saruna skāra gan pašvaldības, gan Vidzemes plānošanas reģiona, gan skolas problēmas. Deputāte **Rudīte Vasile** astotklasniekiem vaicāja, ko viņiem atgādina novada forma. Bērnu skatījumā novads izskatās pēc spilvena, Pepijas, lidvāveres, esot līdzība pat ar Karlsonu un Rausīti. Pārgaujas novada kartē skolēni atzīmēja savu dzīvesvietu un pastāstīja, kā no šā punkta nokļūst līdz skolai. Deputātam **Jānim Plūmem** septītās klases audzēkņi taujāja, par ko viņš vēlējies kļūt bērnībā. Izrādās, ka izvēle visus skolas gadus bijusi nemainīga – tālbraucējs. Pēc stundām deputāti skolotāju istabā pārrunāja skolēnu uzdotos jautājumus un meklēja risinājumus. *“Diena ir izdevusies! Manuprāt, šāda sadarbības tradīcija būtu jāturpina, lai motivētu skolēnus savas personības pilnveidei un lai paplašinātu redzesloku. Viņiem svarīgi sajust savu vietu*

Pārgaujas novadā, saredzēt te savu nākotni!” pēc tikšanās sacīja Stalbes vidusskolas direktore **Jolanta Dzene**.

Gaujas Nacionālajam parkam – 40!

Gaujas Nacionālais parks (GNP) – viena no Latvijas lielākajām un skaistākajām īpaši aizsargājamām dabas teritorijām – septembrī aizvadīja četrdesmitā jubilejas gada svētku nedēļu. 12. septembrī norisinājās parka jubilejai veltīta **konference “Cilvēks un daba – GNP pamatvērtības”**, kurā izskanēja stāsti par GNP izveidošanas ideju un būtību, tika runāts par kultūrvēsturisko mantojumu, par nacionālo parku pasaules kontekstā un tā nozīmi vietas ilgtspējas veicināšanā, kā arī plaši pārrunāti dažādi sadarbības aspekti un to nozīmība. Konferencē tika izskanēja vairāki interesanti fakti un atziņas – piemēram, par agrāk apsvērtu domu Latvijas pirmo nacionālo parku dibināt Rīgas apkārtnē, ap vietām, kur koncentrējas mednieku saimniecības. Konferencē tika gūta vērtīga atziņa – viens no būtiskākajiem aspektiem nacionālā parka ilgtspējīgā pastāvēšanā ir tas, kā vietējie iedzīvotāji iejūtas parka teritorijā un sadzīvo ar to. Tāpat tika uzsvērtā GNP dibinātāju veidotā aizsardzības sistēma parkam kā vienotai ekosistēmai, ko jācenšas uzturēt arī mūsdienās.

14. septembrī Siguldā, Gaujas senielejā pie Gūtmaņalas norisinājās jubilejas gada centrālais pasākums, kas pulcināja lielu skaitu vietējo iedzīvotāju, tūristu un citu interesentu. Te darbojās sveču liešanas, spieķu darināšanas, keramikas, papīra, zīmēšanas un citas darbnīcas, kā arī noritēja vietējo amatnieku tirdziņš. Savukārt vakarā muzicēja grupa “Gūtmans”, kas atskaņoja parka dibināšanas laikā – 60. un 70. gados radītu mūziku. Grupa ir interesanta arī ar savu dabas aizsardzības misiju – aicināt sabiedrību nepostīt dabu, neskrāpēt uzrakstus uz alu sienām, bet izturēties pret dabu cieņpilni un atbildīgi. Iestājoties krēslai, alu “atdzīvināja” krāšņās gaismas projekcijas un smilšu mākslinieka Elmāra Gaigalnieka četru dimensiju smilšu izrāde ar deju studijas “Dzimas” piedalīšanos. Uz skatuves kāpa un savās atmiņās dalījās arī parka pirmais direktors **Gunārs Skriba** un ilggadējs GNP vides inspektors **Māris Mitrevics**.

Ziņas sagatavojuši: **Viktors Daugmalis, Marlēna Zvaigzne, Antra Boitmane, Jēkabpils pilsētas domes Sabiedrisko attiecību nodaļa, Ieva Jātniece, Līvānu novada domes Sabiedrisko attiecību un ārējo sakaru daļa, Marika Grasmane, Jolanta Vaido-Zālīte un Rita Jakovļeva**

KALVIS SILTUMS JŪSU MĀJĀ

Slēgtā akciju sabiedrība "Kalvis" (SAS "Kalvis") šobrīd ir viens no lielākajiem metālapstrādes uzņēmumiem Lietuvā, kurā strādā 300 augsti kvalificētu darbinieku. Uzņēmuma ražošanas platības aizņem vairāk nekā 13 000 m².

Uzņēmums piedāvā plašu apkures iekārtu klāstu, kā arī sniedz pakalpojumus, kas saistīti ar to projektēšanu, montāžu un apkalošanu. Tas palīdz efektīvi izmantot klienta rīcībā esošos finanšu līdzekļus, kas paredzēti siltuma un karstā ūdens iegūšanai.

SAS "Kalvis" projektē un izgatavo automatizētās katlumājas un moduļus ar iebūvētām apkures iekārtām.

SAS "Kalvis" produkcija tiek eksportēta uz daudzām Eiropas Savienības, NVS, kā arī Āfrikas valstīm.

Kopš šāgada jūnija firmas "Kalvis" filiāle ir atvērta Rīgā.

Uzņēmuma "Kalvis" galvenās darbības sfēras:

- gaisa apkures plītis, pirts krāsnis un kamīni;
- sadzīves centrālāpkures katli un katli – plītis ar jaudu no 5 līdz 50 kW;
- sadzīves centrālāpkures katli ar beramā kurināmā automatizētu padevi;
- rūpnieciskie cietā kurināmā apkures katli ar manuālo kurināmā iekraušanu ar jaudu no 70 līdz 700 kW;
- rūpnieciskie apkures vulkāna "M" tipa katli ar automatizētu kurināmā padevi;
- rūpnieciskie apkures "M1" tipa katli ar kustīgiem ārdiem;
- automatizēto katlumāju projektēšana, ražošana un montāža;
- moduļveida katlumāju projektēšana un montāža;
- metālapstrāde;
- metālkonstrukciju projektēšana un ražošana;
- tehnoloģisko iekārtu, līniju un detaļu projektēšana un izgatavošana pēc klienta pasūtījuma.

SAS "Kalvis" produkcija ir sertificēta Eiropas Savienībā, Krievijas Federācijā, Baltkrievijā un Ukrainā.

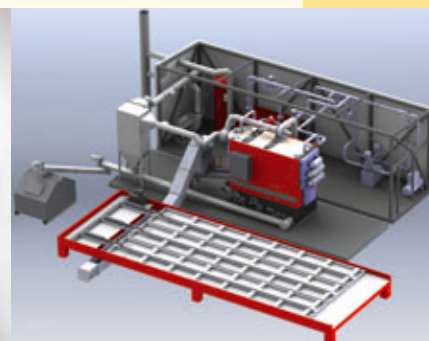
Visas ražotās apkures iekārtas tiek pārbaudītas Apkures tehnikas testēšanas centrā, kas ir vienīgais Baltijas valstīs.

SAS "Kalvis" produkcijas kvalitāti, drošību un atbilstību ekoloģijas prasībām apliecina kvalitātes atbilstības sertifikāts ISO 9001:2008, vides vadības sistēmas sertifikāts ISO 14001:2004 un sertifikāts par aroves veselības un darba drošuma atbilstību OHSAS 18 001 standarta prasībām.

SAS "Kalvis" filiāle Latvijā
 Dārziema ielā 58, Rīgā, LV-1037
 Tālrunis: +371 672 46371
 E-pasts: kalvis-lv@ltk.lv; riga@kalvis.lt
 www.kalvis.lt

UAB "Kalvis"
 Pramonės 15, Šiauliai, Lietuva
 Tel.: +370 41 540 558, 540 556
 El. p.: prekyba@kalvis.lt
 www.kalvis.lt

ATPŪTĀI, ATELPĀI, SMAIDĀM

Pirmdienas ir šausmīgs veids, kā nodzīvot vienu septīto daļu no savas dzīves.

☺ ☺ ☺

Mājās, kur ir bērni, pavisam tīrs var būt tikai konfekšu traukā.

☺ ☺ ☺

Vienīgās, kas strādā medusmēnesī, ir bites.

☺ ☺ ☺

– Labākais laiks, kad atrasties ārpus darbavietas, ir ap diviem trijiem pēcpusdienā.

– Kāpēc?

– Ir jau par vēlu, lai atgrieztos darbā, bet pārāk agrs, lai dotos mājup.

☺ ☺ ☺

– Kāpēc blondīne avīzes glabā ledusskapī?

– Lai ziņas ilgāk būtu svaigas.

☺ ☺ ☺

Saimnieks skatās uz savu runci un nīgri saka:

– Eh, būtu man tāda dzīve kā tev, slamstam! Uz darbu nav jāiet, augām dienām gulšņā pa dīvānu, ēdienu pienes klāt, visi glauda...

– Labi, – ierunājas kaķis, – maināties lomām! Bet tad vispirms ļauj sevi kastrēt, lai pārietu gribēšana vazāties ar svešām dāmām!

☺ ☺ ☺

– Kas ir stiprāks – zināšanas vai jūtas?

– Neapšaubāmi – jūtas!

– Kāpēc tu tā domā?

– Nu, piemēram, es zinu, ka esmu parādā 25 latus, bet skaidri jūtu – neatdošu!

☺ ☺ ☺

– Kāda numura kurpes tu valkā?

– Kā kuru reizi. Parasti jau 40. vai 41. izmēra, bet, kad apgriežu nagus, tad 39.

☺ ☺ ☺

Ko saka vīrietis, stāvēdams līdz nabai ūdenī? Viņš saka:

– Tas ir pāri manai saprašanai...

☺ ☺ ☺

– Kārli, kur tu pakar savas drēbes, kad vakarā ej gulēt?

– Mēs, vīrieši, savas drēbes parasti pakaram uz grīdas!

☺ ☺ ☺

Sludinājums: Iepazīšos ar labsirdīgu, skaistu un bagātu vīrieti. Par sevi neko nepaziņošu, lai ir pārsteigums.

☺ ☺ ☺

Uz darbdienas beigām saproti: internets ir tik milzīgs... bet skatīties tur vairs nav ko.

☺ ☺ ☺

– Sveiks, Juri!

– Vispār jau es esmu Kristīne, nevis Juris!

– Ja? Bet manam vīram telefonā tu esi Juris!

☺ ☺ ☺

Pieturā redzēju pielīmētu sludinājumu "Pārdodu printeri", kas uzrakstīts ar roku. Kaut kas te neiet kopā.

☺ ☺ ☺

Pelnušķīte:

– Kurpīte man derēja, kad kāzas?

Princis:

– Tas bija pusfināls. Tagad mērīsim D izmēra krūšturi.

☺ ☺ ☺

Mans mūža sapnis – piedalīties bīstamā eksperimentā. Piemēram, pārliecināties par to, ka liela nauda bojā cilvēku.

☺ ☺ ☺

Maija bija tik liela blondīne, ka nespēja iziet pat grūtniecības testu.

☺ ☺ ☺

Nu, kāpēc vienmēr tā? Tiklīdz parkā gribi palūgt kādam cigareti, nav neviena cilvēka, bet, kad gribi aiziet aiz koka, uzreiz sākas ļaužu kustība.

☺ ☺ ☺

Laime ir tad, kad par tevi runā tikai labu, bet tu joprojām esi dzīvs.

☺ ☺ ☺

Alkohols nepalīdz atrast atbildi, alkohols palīdz aizmirst jautājumu.

☺ ☺ ☺

Lai nepārpūlētos, jāguļ astoņas stundas dienā un vēl tikpat – naktī.

☺ ☺ ☺

Atklāts, ka pedēšanas sezonā ūdens jūrā ir sāļāks.

☺ ☺ ☺

Gribat atjaunot garderobi, bet nav tādas iespējas? Iz-mazgājiet balto veļu kopā ar krāsaino!

☺ ☺ ☺

Omīte, kas veica sejas ādas kosmētisko atjaunošanu, to ļoti nožēlo, jo tagad viņai autobusā ir jābrauc, stāvot kājās.

☺ ☺ ☺

Grāmatvedis, saņemot pasi, pēc ieraduma parakstījās ar direktora parakstu.

☺ ☺ ☺

Ņemt kredītu ir kā ziemas salā piečurāt bikses: sāku mā silti un labi, toties pēc tam...

☺ ☺ ☺

Man vienmēr ir bijis interesanti uzzināt, kurš nosaka, ka kaķu barība ir kļuvusi vēl garšīgāka?

☺ ☺ ☺

Futbola tiesnesis steigā kartiņas vietā spēlētājam parādīja prezervatīvu. Līdz spēles beigām neviens vairs neriskēja pārkāpt noteikumus.

NO ELEKTRĪBAS

NEBAIDĪES = IEMĀCIES

UN DRAUDZĒJIES!

KLAUSOTIES

Pasakas par nopietno Ernestu un klipu "Elektrība ir īsta!"
1.-4. klase

LASOT
Grāmatu "Zini elektrību!"
5.-7. klase

IZZINOT

www.zibo.lv
0.-4. klase

MĀCOTIES
Fizikas portālā
FIZMIX^{LV}
www.fizmix.lv
8.-12. klase

APMEKLĒJOT BEZMAKSAS NODARBĪBU

"Elektrodrošības ABC"
visai klasei
Enerģētikas muzejā
Ķegumā un
Andrejsalā, Rīgā
0.-4. klase

SKATOTIES
FILMAS

Lai dzīvo bērni!

SPĒLĒJOT

Datorspēles "Elektra"
un "Mags un Nīks"

SACENŠOTIES
KONKURSĀ

EXPERIMENTS

www.experiments.lv
8.-9. klase

Bērnu un jauniešu elektrodrošība –
viena no Latvenergo koncerna prioritātēm.
Ienāc un uzzini vairāk www.latvenergo.lv

Logu parāde konkursa pašvaldībās
Andras Miklucānes un Guntas Klismetā foto

“LOGS”

Mazajā Pils ielā 1, Rīgā, LV 1050, tālr. 6732 6634, 6750 8530